

Załącznik nr 1

do uchwały nr

Rady Gminy Ciechocin

z dnia

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ
I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
G M I N Y C I E C H O C I N**

**- UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY CIECHOCIN -**

2023 R.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	6
PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE OPRACOWANIA	7
1. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu	9
1.1. Ogólna charakterystyka gminy	9
1.2. Podstawowe dane o gminie.....	10
1.3. Struktura użytkowania i przeznaczenia terenów.....	14
1.4. Uzbrojenie terenu.....	14
2. Uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony	15
2.1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	15
2.2. Decyzje o ustaleniu warunków zabudowy oraz o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.....	16
3. Uwarunkowania wynikające z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy	18
4. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego	20
4.1. Położenie fizycznogeograficzne	20
4.2. Rzeźba terenu i budowa geologiczna.....	21
4.3. Złoża surowców	24
4.4. Wody powierzchniowe	25
4.5. Wody podziemne	26
4.6. Klimat	28
4.7. Gleby.....	29
4.8. Fauna i flora	30
4.9. Leśna przestrzeń produkcyjna.....	34
5. Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.....	37
5.1. Ochrona zabytków w ujęciu prawnym i praktycznym	37
5.2. Obiekty wpisane do rejestru zabytków	39

5.3.	Obiekty włączone do wojewódzkiej ewidencji zabytków	39
5.4.	Obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków.....	41
5.5.	Nieruchome zabytki archeologiczne – stanowiska archeologiczne.....	42
5.6.	Zagrożenia dla środowiska kulturowego	54
6.	Uwarunkowania wynikające z rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych.....	55
7.	Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia, oraz zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z uniwersalnym projektowaniem.....	55
7.1.	Demografia	55
7.2.	Zatrudnienie	60
7.3.	Bezrobocie	61
7.4.	Działalność gospodarcza.....	62
7.5.	Oświata	65
7.6.	Ochrona zdrowia.....	66
7.7.	Uwarunkowania wynikające z dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.....	66
7.8.	Kultura	66
7.9.	Sport.....	67
7.10.	Turystyka	67
8.	Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia .	70
8.1.	Zagrożenia hałasem	70
8.2.	Zagrożenia pożarami lasów	72
9.	Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy.....	73
9.1.	Analiza ekonomiczna.....	73
9.2.	Rozwój lokalny gminy i jego finansowanie.....	73
9.3.	Gospodarowanie przestrzenią	74
9.4.	Analiza środowiskowa	75
9.5.	Grunty rolne i leśne.....	75
9.6.	Formy ochrony przyrody	79
9.7.	Analiza społeczna	80

9.8. Bezrobocie	80
9.9. Edukacja.....	81
9.10. Ochrona zdrowia	82
9.11. Pomoc społeczna.....	82
9.12. Infrastruktura techniczna	83
9.13. Prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego	84
9.14. Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę	87
9.15. Chłonność położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej	96
9.16. Chłonność obszarów przeznaczonych pod zabudowę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.....	106
9.17. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę	109
9.18. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.....	112
9.18.1. Źródła wewnętrzne	114
9.18.2. Źródła zewnętrzne	115
10. Stan prawny gruntów.....	117
11. Uwarunkowania wynikające z występowania obiektów chronionych na podstawie przepisów odrębnych	119
11.1 Użytek ekologiczny	119
11.2. Pomniki przyrody.....	122
11.3. Zielone Płuca Polski	122
11.4. Lasy ochronne	122
11.5. Ochrona gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych.....	123
11.6. Ochrona gruntów leśnych	123
11.7. Strefy ograniczonego użytkowania od linii elektroenergetycznych	123
12. Uwarunkowania wynikające z występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych	124
13. Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.....	124
13.1 Udokumentowane złoża kopalin.....	124

13.2. Zasoby wód podziemnych	125
13.3. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.....	125
14. Uwarunkowania wynikające z występowania terenów górniczych na podstawie przepisów odrębnych	126
15. Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopień uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami.....	126
15.1. Komunikacja drogowa	126
15.2. Komunikacja kolejowa	129
15.3. Zaopatrzenie w wodę	129
15.4. Odprowadzanie ścieków	130
15.5. Elektroenergetyka	130
15.6. Gazownictwo	130
15.7. Ciepłownictwo	130
15.8. Telekomunikacja.....	130
15.9. Gospodarka odpadami	132
16. Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych	134
16.1. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju	134
16.2. Krajowy Program Zwiększania Lesistości.....	136
16.3. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.....	136
16.4. Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego	138
16.5. Strategia Rozwoju Gminy Ciechocin na lata 2016-2026.....	138
17. Uwarunkowania wynikające z wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej	139

WSTĘP

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ciechocin sporządził, zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 977, 1506, 1597, 1688) Wójt Gminy Ciechocin. Studium uchwaliła Rada Gminy Ciechocin, zgodnie z art. 12 ust. 1 wyżej wymienionej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uchwałą nr z dnia r.

Zgodnie z uchwałą nr XXVIII/139/2021 Rady Gminy Ciechocin z dnia 29 czerwca 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ciechocin niniejszy dokument obejmuje cały obszar położony w granicach administracyjnych gminy.

Na Studium składa się:

- załącznik nr 1 – część tekstowa, Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy Ciechocin;
- załącznik nr 2 – część tekstowa, Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Ciechocin;
- załącznik nr 3 – rysunek studium, Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy Ciechocin;
- załącznik nr 4 – rysunek studium, Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Ciechocin;
- załącznik nr 5 – część tekstowa, Uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz synteza ustaleń studium;
- załącznik nr 6 – Rozstrzygnięcie Rady Gminy Ciechocin o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu studium;
- załącznik nr 7 – Zbiór danych przestrzennych w rozumieniu art. 3 pkt 11 ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 214).

ZESPÓŁ AUTORSKI

Studium opracował zespół projektowy w następującym składzie:

• mgr Agata Piszewska;	• mgr Katarzyna Bartoś;
• mgr Rafał Łucki;	• inż. Julia Chojnacka;
• inż. Rafał Młynek;	• mgr Dagmara Sobczak.

PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE OPRACOWANIA

Opracowanie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ciechocin wynika z nowych potrzeb związanych z rozwojem gminy. Zmieniające się uwarunkowania społeczne i ekonomiczne, ale także troska o zrównoważony rozwój legły u podstaw decyzji Rady Gminy Ciechocin o wszczęciu procedury planistycznej prowadzącej do uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ciechocin. Należy zatem przyjąć, iż Rada Gminy, która jako organ stanowiący gminy urzeczywistnia samodzielność gminy w zakresie prowadzenia polityki przestrzennej na terenie gminy, ważąc jednocześnie na dynamiczny i ciągły proces gospodarowania obszarem gminy, niniejszą uchwałą obligującą Wójta Gminy Ciechocin do opracowania stosownego studium czyni zadość wymogom racjonalności w zarządzaniu przestrzenią gminy hołdując jednocześnie obowiązującym przepisom prawa. Niniejsze studium zastępuje dotychczas obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ciechocin, zatwierdzone Uchwałą Nr IX/39/03 Rady Gminy Ciechocin z dnia 10 lipca 2003 r. w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ciechocin.

Diagnoza stanu istniejącego i określenie kierunków zagospodarowania przestrzennego polega na ustaleniu lokalnych zasad organizacji struktury przestrzennej gminy przy równoczesnym uwzględnieniu wymagań dotyczących ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, rozmieszczenia infrastruktury technicznej i społecznej oraz uwzględnieniu podstawowych elementów sieci osadniczej. Ustalenia Studium winny być rozumiane jako świadome działania władz gminy zmierzające do optymalnego wykorzystania uwarunkowań przestrzennych gminy w celu osiągnięcia wyznaczonych kierunków rozwoju. Generalną zasadą kształtowania i zagospodarowania przestrzeni gminy winny być reguły określające jej zrównoważony rozwój przestrzenny, gospodarczy, społeczny i kulturowy, który harmonizuje z uwarunkowaniami przyrodniczymi ograniczając jednocześnie degradację przyrody, nie naruszając możliwości zaspokajania potrzeb przyszłych pokoleń.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ciechocin opracowano na podstawie i z uwzględnieniem następujących aktów i przepisów prawa:

- uchwały nr XXVIII/139/2021 Rady Gminy Ciechocin z dnia 29 czerwca 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ciechocin;

- art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463, 1688);
- art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 977, 1506, 1597, 1688).

1. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu

1.1. Ogólna charakterystyka gminy

Gmina wiejska Ciechocin położona jest w powiecie golubsko-dobrzyńskim, w środkowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Obszar gminy zajmuje powierzchnię 10123 ha¹. Gmina Ciechocin graniczy z trzema gminami powiatu golubsko-dobrzyńskiego tj. gminą Kowalewo Pomorskie – od północy, gminą Golub-Dobrzyń – od północnego wschodu oraz gminą Zbójno – od wschodu, a także: gminą Czernikowo – od południa oraz gminami Lubicz i Obrowo położonymi w powiecie toruńskim – od zachodu.

Rysunek 1. Położenie gminy Ciechocin na tle gmin sąsiednich.

Źródło: Opracowanie własne.

¹ Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 25. I.2021 r.

1.2. Podstawowe dane o gminie

Gmina Ciechocin posiada status gminy wiejskiej. W skład gminy wchodzi 9 obrębów geodezyjnych w tym 24 miejscowości, w trzech z nich występują części integralne.

Obszar gminy podzielono na następujące 10 sołectw²: Ciechocin, Elgiszewo, Kujawy, Małszyce, Miliszewy, Morgowo, Nowa Wieś, Piotrkowo, Rudaw, Świętosław.

Tabela 1. Analiza porównawcza głównych wskaźników charakteryzujących gminę na tle gmin powiatu golubsko-dobrzyńskiego oraz terenu województwa kujawsko-pomorskiego w 2021 roku.

L.p.	Główne wskaźniki	Województwo kujawsko-pomorskie	Powiat golubsko-dobrzyński	Gmina Ciechocin
1.	Powierzchnia ogółem w km ²	17971	613	101
2.	Ludność	2047900	44455	3945
3.	Gęstość zaludnienia (osoby/km ²)	114	73	39
4.	Ludność w wieku przedprodukcyjnym w %	18,0	18,9	18
5.	Ludność w wieku produkcyjnym w %	59,5	61,0	62,6
6.	Ludność w wieku poprodukcyjnym w %	22,5	20,1	19,3
7.	Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności ³	95,6	96,9	92,1
8.	Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności ⁴	70,4	61,6	24
9.	Korzystający z gazu w % ogółu ludności ⁵	43,7	6,7	0,0
10.	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w m ³⁽⁶⁾	35,2	37,7	45,2

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy Ciechocin (pod kątem liczby ludności) oraz na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego według danych na 2021 r. (w zakresie pozostałych danych).

Według statystyki ludności prowadzonej przez Urząd Gminy Ciechocin gminę zamieszkuje 3945 osób⁷, w tym największa liczba ludności zamieszkuje miejscowość Ciechocin (831 osób). Według danych Głównego Urzędu Statystycznego gęstość zaludnienia gminy w 2021 r. wynosiła 39 osób/km². Jest to wskaźnik niższy niż średnia gęstość

² Materiał źródłowy: Dane pozyskane z Urzędu Gminy Ciechocin.

³ Dane na rok 2021.

⁴ Dane na rok 2021.

⁵ Dane na rok 2021.

⁶ Dane na rok 2021.

⁷ Stan na XI.2022 r.

zaludnienia powiatu golubsko-dobrzyńskiego (73 osoby/km²) oraz gęstość zaludnienia całego kraju (122 osoby/km²)⁸.

Gmina Ciechocin z powierzchnią wynoszącą 101 km² stanowi 16,6% powierzchni powiatu golubsko-dobrzyńskiego oraz 0,6% powierzchni województwa kujawsko-pomorskiego.

Podsumowując gmina Ciechocin:

- prezentuje się korzystnie pod względem udziału procentowego osób w wieku produkcyjnym na tle województwa i powiatu;
- wykazuje niższy wskaźnik pod względem udziału procentowego osób korzystających z instalacji wodociągowej na tle powiatu golubsko-dobrzyńskiego oraz na tle województwa;
- prezentuje się niekorzystnie pod względem udziału procentowego osób korzystających z instalacji kanalizacji sanitarnej zarówno na tle powiatu golubsko-dobrzyńskiego jak i na tle województwa;
- prezentuje się niekorzystnie pod względem udziału procentowego osób korzystających z gazu na tle powiatu golubsko-dobrzyńskiego i niekorzystnie na tle województwa;
- zużycie wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca było większe od średniej powiatowej i od średniej wojewódzkiej.

W tabeli nr 2 przedstawiono liczbę ludności gminy przypadającą na jej poszczególne miejscowości.

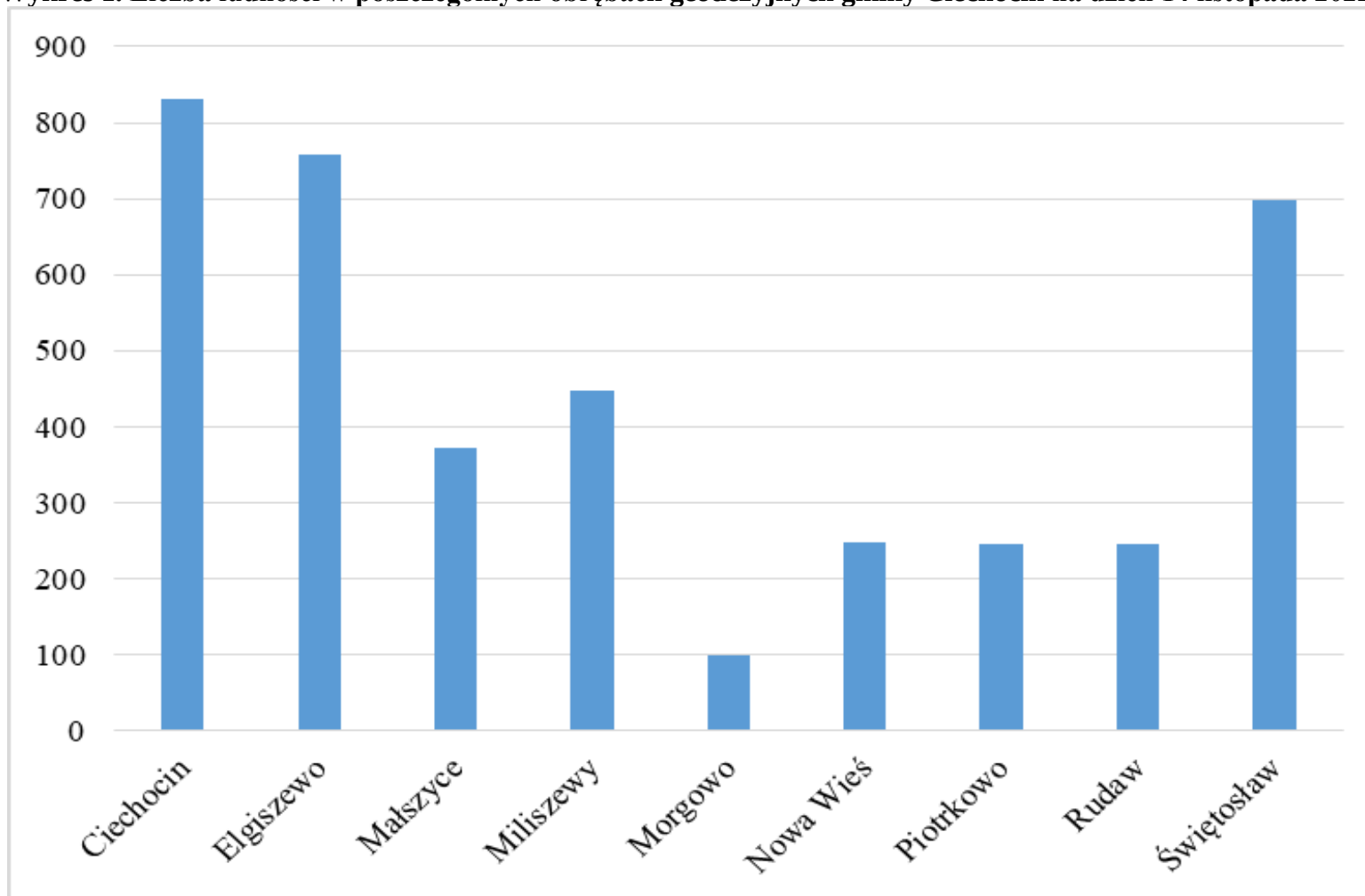
Tabela 2. Liczba ludności w poszczególnych obrębach geodezyjnych gminy Ciechocin na dzień 14 listopada 2022 roku.

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba ludności
1.	Ciechocin	831
2.	Elgiszewo	757
3.	Małszyce	373
4.	Miliszewy	448
5.	Morgowo	99
6.	Nowa Wieś	247
7.	Piotrkowo	246
8.	Rudaw	245
9.	Świątosław	699
RAZEM		3945

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy Ciechocin według stanu na XI.2022 r.

⁸ Dane dla powiatu i całego kraju według stanu na dzień 31.XII.2021 r.

Wykres 1. Liczba ludności w poszczególnych obrębach geodezyjnych gminy Ciechocin na dzień 14 listopada 2022 roku.

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy Ciechocin według stanu na XI.2022 r.

Rysunek 2. Podział gminy Ciechocin na obręby geodezyjne.

Źródło: Opracowanie własne.

1.3. Struktura użytkowania i przeznaczenia terenów

W poniższej tabeli przedstawiono strukturę użytkowania gruntów na terenie gminy Ciechocin.

Tabela 3. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Ciechocin w 2021 roku.

Rodzaj użytkowania	Powierzchnia geodezyjna w ha
użytki rolne	5788
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	3785
pozostałe grunty	550
RAZEM	10123

Źródło: Opracowano na podstawie Wykazu gruntów gminy Ciechocin, stan na dzień 1.I.2021 r.

W strukturze użytkowania gruntów największą część zajmują użytki rolne (5788 ha), stanowiące około 57,2% całej powierzchni gminy. Drugą pozycję zajmują grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione stanowiące niecałe 37,4% powierzchni gminy. Ostatnią pozycję zajmują pozostałe grunty stanowiące 5,4% powierzchni gminy.

1.4. Uzbrojenie terenu

W tabeli poniżej przedstawiono główne wskaźniki dotyczące uzbrojenia terenu gminy Ciechocin w infrastrukturę techniczną, dokonując przy tym porównania danych odnoszących się bezpośrednio do gminy Ciechocin z danymi dotyczącymi obszaru województwa kujawsko-pomorskiego oraz powiatu golubsko-dobrzyńskiego. Przedstawione dane pozyskano z informacji posiadanych przez Główny Urząd Statystyczny aktualnych na rok 2021.

Tabela 4. Główne wskaźniki dotyczące uzbrojenia terenu gminy Ciechocin na tle powiatu golubsko-dobrzyńskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w 2021 roku.

Lp.	Główne wskaźniki	województwo kujawsko-pomorskie	powiat golubsko-dobrzyński	gmina Ciechocin
1.	Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności	95,6	96,9	92,1
2.	Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności	70,4	61,6	24
3.	Korzystający z gazu w % ogółu ludności	43,7	6,7	0,0

Źródło: Opracowano na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego stan na I.2023 r.

Gmina Ciechocin prezentuje najniższy poziom wskaźników dotyczących ludności korzystającej z uzbrojenia terenu w % ogółu ludności, zarówno na tle powiatu golubsko-dobrzyńskiego jak i województwa kujawsko-pomorskiego. W roku 2021 wskaźnik osób korzystających z kanalizacji w % ogółu ludności wyniósł 23,9%. Był on ponad trzykrotnie niższy od wskaźnika wojewódzkiego oraz ponad dwa razy niższy od wskaźnika powiatowego. Największą dysproporcję, można zauważyć we wskaźniku korzystających z gazu w % ogółu ludności, gdyż na terenie gminy nie ma sieci gazowej.

2. Uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony

2.1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Jednym z narzędzi służących kształtowaniu ładu przestrzennego na terenie gminy Ciechocin są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na terenie gminy Ciechocin obowiązują trzy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, przyjęte następującymi uchwałami:

- 1) uchwała nr XVII/74/2012 Rady Gminy Ciechocin z dnia 9 lutego 2012 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Ciechocin obejmującego obszar części wsi Ciechocin, Kujawy i Nowa Wieś – ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom., poz. 1140 z dnia 16 maja 2012 r.; na obszarze określonym w ww. planie ustala się: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy rekreacji indywidualnej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z możliwością lokalizacji usług nieuciążliwych, tereny zabudowy usług nieuciążliwych, tereny zabudowy usług sakralnych, tereny rolnicze, tereny zabudowy zagrodowej, tereny obszarów i terenów górniczych, tereny lasów, tereny zieleni urządzonej, tereny cmentarzy, tereny zieleni nieurządzonej, tereny fragmentu dróg publicznych klasy Z, tereny dróg publicznych klasy D, tereny dróg wewnętrznych;
- 2) uchwała nr XLVIII/237/2014 Rady Gminy Ciechocin z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Ciechocin obejmujący obszar części wsi Elgiszewo - teren Ośrodka Wypoczynkowego położonego nad jeziorem Okonin – ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. z dnia 20 listopada 2014 r. poz. 3390; dotyczy ustaleń dla terenów zabudowy usług sportu i rekreacji oraz zabudowy rekreacji indywidualnej, terenów lasów, terenów wód powierzchniowych, terenów dróg publicznych klasy Z, terenów dróg publicznych

klasy L, terenów dróg publicznych klasy D, terenów dróg wewnętrznych;

- 3) uchwała nr XXXIII/171/2022 Rady Gminy Ciechocin z dnia 28 lutego 2022 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowanie przestrzennego w części wsi Elgiszewo – obejmujący obszar części wsi Elgiszewo – ogłoszona w Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. z dnia 8 marca 2022 r. poz. 1176; dotyczy ustaleń dla terenu zabudowy usług turystyki, terenu zabudowy usług handlu, terenu zabudowy usług sportu i rekreacji, terenu zabudowy usług oświaty, terenów zabudowy mieszkalno-usługowej, terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, terenów zieleni parkowej publicznej, terenów wód śródlądowych powierzchniowych, terenu drogi publicznej głównej klasy G, terenu publicznej drogi lokalnej klasy L, terenów publicznych dróg dojazdowych klasy D, tereny dróg wewnętrznych, tereny ciągów pieszych.

Dodatkowo Rada Gminy Ciechocin podjęła:

- 1) uchwałę nr XLIV/218/2014 z dnia 29 maja 2014 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego o gminy Ciechocin obejmujący obszar części wsi Ciechocin;
- 2) uchwałę nr XXXV/181/2022 z dnia 26 maja 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obrębu geodezyjnego Elgiszewo.

Obszar objęty ustaleniami obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Ciechocin wynosi około 219,59 ha, co stanowi około 2% całej powierzchni gminy. Uchwałami o przystąpieniu objęto obszar o łącznej powierzchni około 58,89 ha.

2.2. Decyzje o ustaleniu warunków zabudowy oraz o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego

Na podstawie obowiązującej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, dla terenów, dla których gmina nie posiada aktualnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, realizacja inwestycji jest możliwa po uzyskaniu decyzji o warunkach zabudowy lub decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie wydawanych decyzji na terenie gminy Ciechocin w latach 2017-2021, wyszczególniając, jakiego rodzaju zabudowy dotyczyły.

Tabela 5. Wydane decyzje o warunkach zabudowy oraz o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego na terenie gminy Ciechocin w latach 2017-2021.

Rodzaj zabudowy	2017	2018	2019	2020	2021
zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	41	35	17	36	23
zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna	0	0	0	0	0
zabudowa usługowa	0	2	0	1	0
inwestycje celu publicznego	0	8	3	2	5
inne	6	8	8	8	17
Razem	47	53	28	47	45

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy na XII.2022 r.

W latach 2017-2021 w gminie Ciechocin wydano łącznie 220 decyzji, w tym 202 decyzje o warunkach zabudowy (średnio 40 decyzji w skali roku) oraz 18 o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego (średnio 3,6 decyzji w skali roku). W analizowanych latach można zauważyć tendencję spadkową liczby wydawanych decyzji o warunkach zabudowy, różnica między analizowanymi latami wynosi 10 decyzji. Łącznie najwięcej decyzji o warunkach zabudowy wydano w roku 2017 (47). W analizowanym okresie najwięcej decyzji dotyczyło zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. W analizowanych latach 2017-2021 na terenie gminy Ciechocin nie wydano żadnej decyzji dotyczącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.

Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego dokonano analizy porównawczej ilości wydanych decyzji o warunkach zabudowy na terenie gminy Ciechocin w odniesieniu do poszczególnych gmin powiatu golubsko-dobrzyńskiego oraz powiatu ogółem w latach 2017-2021.

Tabela 6. Analiza ilości wydanych decyzji o warunkach zabudowy na terenie gminy Ciechocin na tle gmin powiatu golubsko-dobrzyńskiego i powiatu ogółem w latach 2017-2021.

Lp.	Nazwa gminy	2017	2018	2019	2020	2021
1.	Golub-Dobrzyń miasto	1	1	2	0	6
2.	Ciechocin	47	45	25	45	40
3.	Golub-Dobrzyń	114	149	118	133	163
4.	Kowalewo Pomorskie	93	111	106	80	100
5.	Radomin	50	30	32	28	47
6.	Zbójno	48	58	41	40	51

POWIAT GOLUBSKO- DOBRZYŃSKI	348	386	333	339	424
--	-----	-----	-----	-----	-----

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy Ciechocin (w zakresie gminy Ciechocin) oraz Głównego Urzędu Statystycznego stan na I.2023 r.

Jak wynika z powyższej tabeli, gmina Ciechocin zajmuje trzecie miejsce w pod względem ilości wydawanych decyzji o warunkach zabudowy w powiecie golubsko-dobrzyńskim w analizowanym przedziale czasowym. Największą liczbę wydanych decyzji zanotowała gmina Golub-Dobrzyń, w której wydano łącznie 677 decyzji, najmniejszą zaś miasto Golub-Dobrzyń ze średnio 2 decyzjami każdego roku.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w latach 2017-2021 na terenie powiatu golubsko-dobrzyńskiego wydano łącznie 1830 decyzji o warunkach zabudowy oraz 188 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Ilość wydanych decyzji w gminie Ciechocin o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego stanowi 15,95%, a o warunkach zabudowy stanowi 12,45% wszystkich decyzji wydanych w powiecie w analizowanych ramach czasowych.

3. Uwarunkowania wynikające z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy

Strategia rozwoju gminy Ciechocin na lata 2016-2026 zawiera diagnozę: społeczną, gospodarczą i przestrzenną, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych.

Diagnoza społeczno-gospodarcza przeprowadzona została na podstawie analizy SWOT, która umożliwiła identyfikację istniejących problemów, a następnie wybór optymalnej drogi ich rozwiązania, stanowiąc główny punkt wyjścia do wyznaczenia głównych kierunków rozwoju Gminy. Na podstawie dokonanej diagnozy zostały określone obszary problemowe oraz cele, do osiągnięcia których Gmina powinna dążyć poprzez realizację planowanych przedsięwzięć.

Problemy główne Gminy w poszczególnych sferach:

- społeczna – niski poziom integracji i aktywności na terenie gminy,
- gospodarcza – niski poziom rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy,
- infrastrukturalna – niezadawalający stan infrastruktury technicznej na terenie gminy.

Powyższe problemy pozwoliły na określenie celów w poszczególnych sferach:

- społeczna – poprawa jakości życia i stopnia aktywności mieszkańców gminy,
- gospodarcza – zrównoważony rozwój gospodarczy, oparty na wykorzystaniu potencjału turystycznego gminy,
- infrastrukturalna – poprawa ładu przestrzennego gminy poprzez inwestycje w infrastrukturę techniczną.

W obowiązującym dokumencie nie została przeprowadzona ewaluacja trafności przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii rozwoju przed jej przyjęciem, jednakże wskazano w jaki sposób będzie ona przebiegać.

Dla efektywnej realizacji zapisów strategii odbywać się będzie kontrola i monitoring realizacji jej ustaleń. Monitoring będzie polegał na systematycznym gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zbieranych od wszystkich realizatorów projektów w ramach Strategii. Proces ten będzie służył identyfikacji realizowanych przedsięwzięć oraz porównaniu ich zgodności z założeniami Strategii.

Ogólnym celem ewaluacji jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji Strategii. Głównym zadaniem jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze Strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze publiczne.

Główne cele zastosowania ewaluacji:

- identyfikacja słabych i mocnych stron,
- oszacowanie możliwości i ograniczeń,
- usprawnienie zarządzania,
- wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działań,
- poprawianie błędów,
- wsparcie alokacji zasobów finansowych,
- ulepszenie procesu decyzyjnego.

W szczególności zadaniem ewaluacji jest dostarczenie odpowiednim odbiorcom dokładnych ocen stanu wdrożenia Strategii w zakresie:

- działania Strategii,
- wydajności i trwałości w stosunku do założonych celów,
- wpływu na problemy, do których odnosi się strategia,

- wyciągniętych wniosków w celu poprawy wdrożenia strategii i projektowania nowych dokumentów o charakterze strategicznym,
- identyfikacji dobrych praktyk o potencjalnym szerszym zastosowaniu.

Ewaluacja strategii będzie dokonywana w trakcie prac nad sprawozdaniem z wdrażania. wnioski z ewaluacji i rekomendacje na przyszłość będą stanowić jeden z elementów aktualizacji strategii.

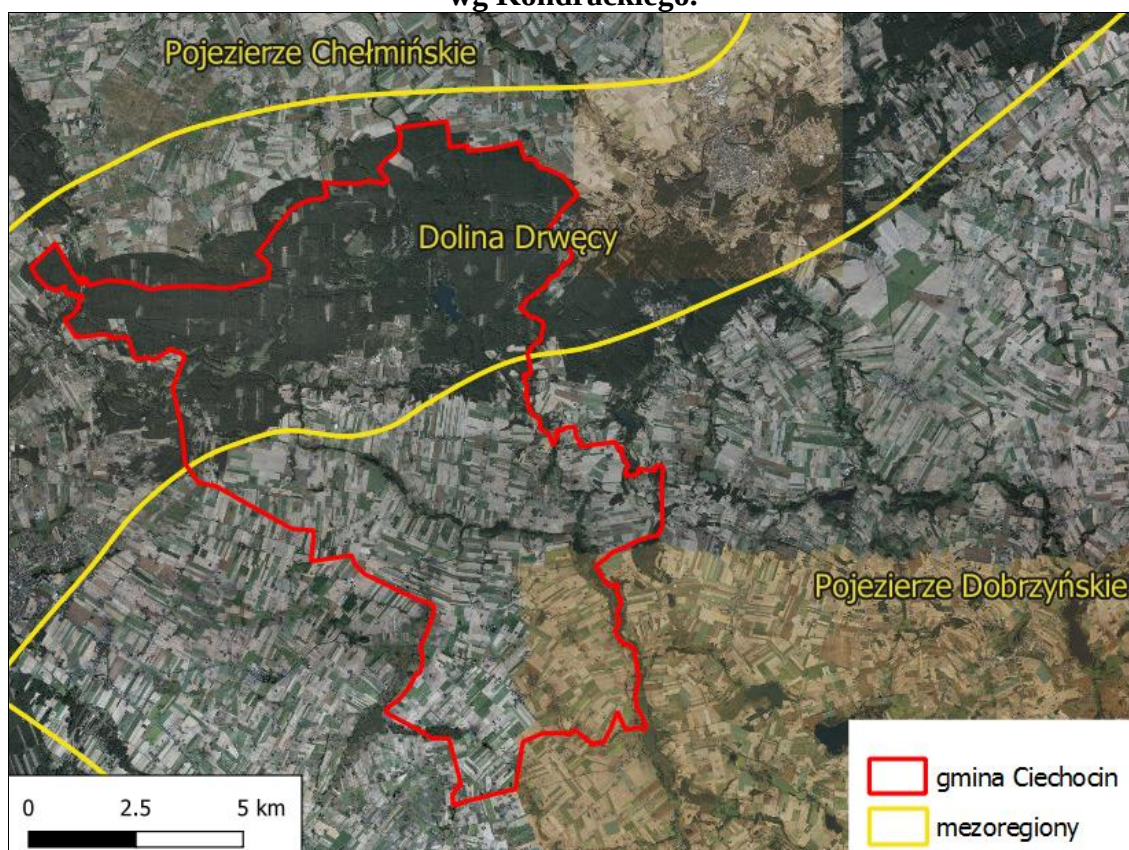
4. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

4.1. Położenie fizycznogeograficzne

Według **regionalizacji fizyczno-geograficznej Kondrackiego** (2009) obszar opracowania ekofizjograficznego położony jest w obrębie makroregionu Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego na granicy mezoregionów Doliny Drwęcy (północna część Gminy) i Pojezierza Dobrzyńskiego (południowa część Gminy):

- Prowincja – Niż Środkowoeuropejski,
- Podprowincja – Pojezierza Południowobałtyckie,
- Makroregion – Pojezierze Chełmińsko – Dobrzyńskie,
- Mezoregion – Dolina Drwęcy, Pojezierze Dobrzyńskie.

Rysunek 3. Położenie Gminy Ciechocin na tle podziału fizyczno-geograficznego Polski wg Kondrackiego.

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne (opracowanie własne).

4.2. Rzeźba terenu i budowa geologiczna

Rzeźba obszaru gminy Ciechocin została ukształtowana w czasie ostatniego zlodowacenia skandynawskiego, a modelowana w okresie polodowcowym. Na terenie gminy przeważają dwa podstawowe typy rzeźby charakterystyczne dla krajobrazu młodoglacjalnego: polodowcowa wysoczyzna morenowa oraz dolina Drwęcy. Najwyżej położony punkt na terenie gminy wznosi się 104,6 m n.p.m. (w rejonie wsi Kujawy), zaś najniżej położony 44,4 m n.p.m. w dolinie Drwęcy (na granicy z gminą Lubicz). Maksymalna deniwelacja na obszarze gminy jest bardzo wysoka i sięga ponad 60 m, lecz lokalnie deniwelacje nie przekraczają 30 m (poza strefą krawędziową doliny Drwęcy).

Wysoczyzna morenowa przeważnie falista wznosi się średnio 90-100 m n.p.m. Zbudowana jest z gliny zwałowej, gmin piaszczystych i piasków gliniastych. Wysoczyznę urozmaicają niewielkie, wąskie i o niewielkiej głębokości (5-10 m), rynny polodowcowe i doliny wód roztopowych o nieregularnym przebiegu. Są one wykorzystywane przez niewielkie ciekі, a ich dna zajmują „oczka” wodne, zabagnienia, mokradła i podmokłości. Wysoczyznę urozmaicają także liczne zagłębienia wytopiskowe, których dna także

są podmokłe lub wypełnione wodą. Ponad powierzchnie wysoczyzny wznoszą się pagórki morenowe i kemowe o wysokości nie przekraczającej 10 m. Wysoczyzna morenowa oddzielona jest od doliny Drwęcy wyraźnym załomem o wysokości 30-40 m i nachyleniu do 40°. Dno doliny Drwęcy posiada klasycznie wykształcony system poziomów terasowych stopniowo obniżających się w kierunku koryta rzeki. W północnej części gminy znajduje się dość dużych rozmiarów rozszerzenie doliny Drwęcy, tzw. Kotlina Elgiszewska, której cechą charakterystyczną jest asymetria doliny – część południowa jest bardzo wąska, a część północna doliny rozszerza się do maksymalnie 7 km. Poziome terasowe doliny Drwęcy są zbudowane z piasków i żwirów pochodzenia rzeczno, na których wykształciły się słabe gleby. Dlatego zdecydowanie przeważa leśne użytkowanie terenu.

Gmina Ciechocin znajduje się w większości na glinach zwałowych, ich zwietrzelinach oraz piaskach i żwirach lodowcowych (w środkowej, południowej, wschodniej i zachodniej części). W północnej części występują piaski, żwiry i mułki rzeczne. Przez środkową część gminy i w południowo-wschodniej części przebiega pasmo piasków, żwirów, mad rzecznych oraz torfów i namulów. W południowej niewielkiej części występują gliny, piaski i gliny z rumoszami, soliflukcyjno-deluwialne.

Wyznaczono dwie podstawowe kategorie obszarów:

- obszary o warunkach korzystnych dla budownictwa, na których występują grunty spoiste znajdujące się w stanie półzwałowym i twaroplastycznym oraz grunty niespoiste średnio-zagęszczone i zagęszczone, na których nie występują zjawiska geodynamiczne, a zwierciadło wód gruntowych znajduje się na głębokości większej niż 2 m,
- obszary o warunkach niekorzystnych, utrudniających budownictwo, gdzie występują grunty słabonośne (grunty organiczne, grunty spoiste w stanie miękoplastycznym i plastycznym, grunty niespoiste luźne), rejonów w obrębie których zwierciadło wody gruntowej znajduje się na głębokości mniejszej niż 2 m p.p.t., tereny podmokłe i zabagnione.

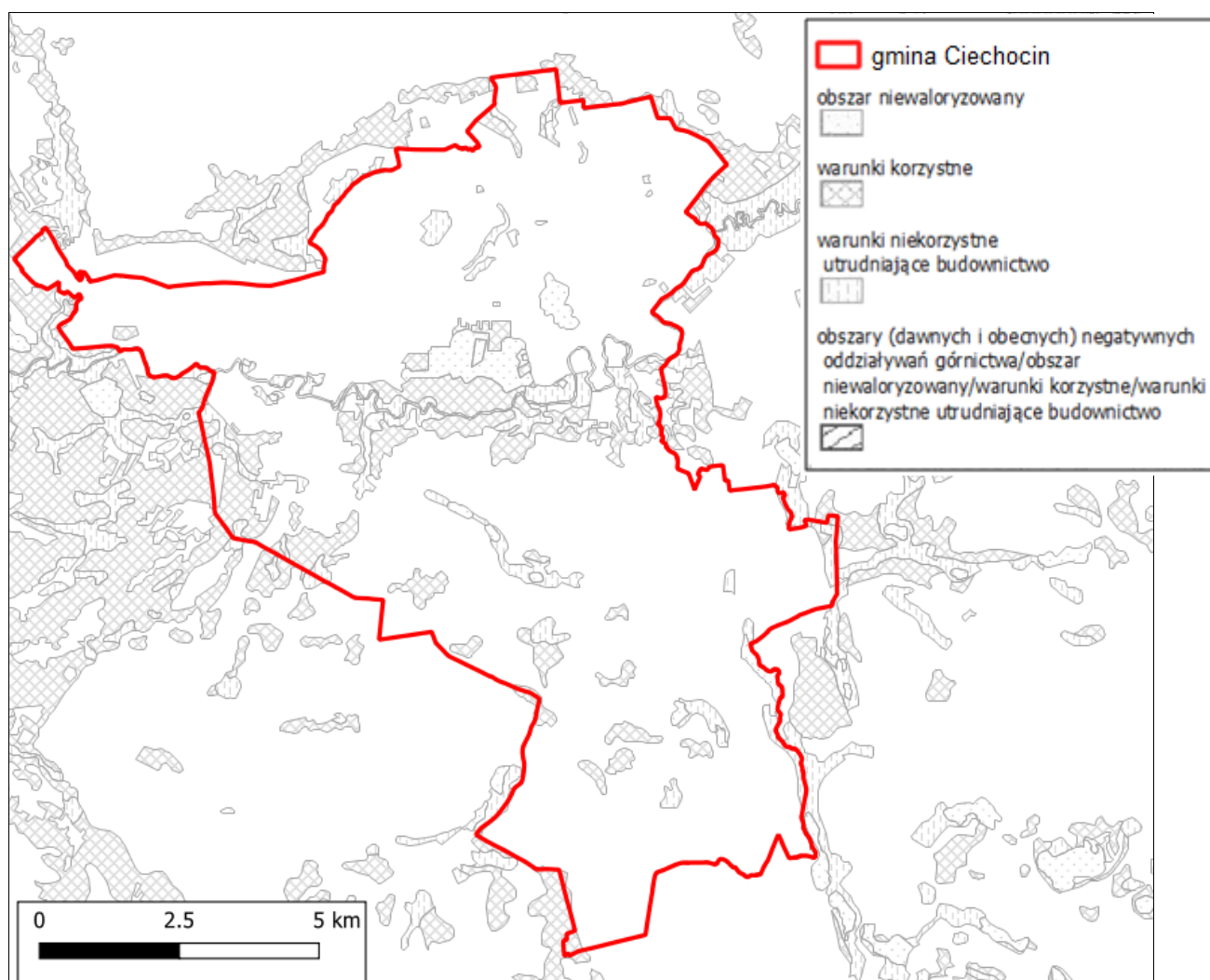
Na omawianym terenie warunki korzystne występują na większości obszarów poddanych ocenie geologiczno-inżynierskiej. Warunki te są przede wszystkim związane z obszarem wysoczyznowym w południowo-zachodniej i północno-wschodniej części opisywanego arkusza.

Na powierzchniach wysoczyzn występują spoiste grunty morenowe zlodowaceń północno-polskich (gliny zwałowe mało piaszczyste, w których nie stwierdzono zaburzeń glaciektogenicznych), a lokalnie piaski gliniaste oraz piaski i żwiry lodowcowe.

Grunty spoiste zlodowaceń północnopolskich są słaboskonsolidowane lub nieskonsolidowane co rzutuje na ich mniejszą wytrzymałość i większą odkształcalność w stosunku do starszych osadów polodowcowych skonsolidowanych. W części północno-zachodniej korzystne warunki budowlane wyznaczono w obrębie gruntów piaszczystych średnio zagęszczonych (piasków i żwirów wodnolodowcowych).

W dolinie Drwęcy warunki korzystne są związane także z gruntami piaszczystymi średnio zagęszczonymi i zagęszczonymi (piaskami z domieszką żwirów o genezie rzecznej), występującymi na powierzchniach tarasów nadzalewowych, w których poziom wody gruntowej znajduje się głębiej niż 2 m p.p.t.

Rysunek 4. Warunki podłoża budowlanego na terenie gminy Ciechocin.

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne (<http://msip.wrotamazowska.pl/>).

4.3. Złoża surowców

Na terenie gminy Ciechocin występują złoża surowców mineralnych, do których należą: kruszywa naturalne, surowce ceramiki budowlanej oraz gaz ziemny. Rozmieszczenie obszarów górniczych, terenów górniczych oraz złóż kopalin (w zakresie rozpoznanych zasobów), przedstawione na rysunku uwarunkowań.

Na terenie gminy Ciechocin występują udokumentowane i od lat eksploatowane złoża kruszywa. Najbogatsze złoża znajdują się w obrębie terasy nadzalewowej Drwęcy na wschód od Elgiszewa. Eksploatacja kruszywa jest prowadzona metodą odkrywkową. Ponadto na terenie gminy w otoczeniu jeziora Piotrkowskiego udokumentowano złoża kredy jeziornej (750 tys. ton) oraz torfu (130 tys. ton). W rejonie Elgiszewa rozpoznano także złoża surowców ilastych o zasobach ponad 2,2 mln ton.

Na terenie Gminy Ciechocin występują trzy tereny górnicze:

- Elgiszewo IV, ustanowiony decyzją Koncesyjną nr OŚ.IV.7521-6/95 Wojewody Urzędu Wojewódzkiego w Toruniu z dnia 26 maja 1995 r.,
- Elgiszewo XIV, ustanowiony decyzją Koncesyjną nr OŚ.7510-4/2005 Starosty Golub-Dobrzyńskiego z dnia 22 lutego 2005 r. ze zm.,
- Małszyce I, ustanowiony decyzją Koncesyjną nr 204/W/10 Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 28 kwietnia 2010 r. ze zm.

Wychodnie ilów stwierdzono w obrębie tarasów rzeki Drwęcy w okolicach miejscowości Elgiszewo i tam też zostały udokumentowane złoża: „Elgiszewo” i „Elgiszewo XVI”. Kopaliną w złożach są jeziorne, bezwapienne iły i mułki trzeciorzędowe o zmiennym zabarwieniu (iły pstre).

W dolinie Drwęcy, między Młynem a Elgiszewem, wyznaczono 4 duże obszary perspektywiczne kruszywa piaszczystego, w których stwierdzono występowanie różnoziarnistych piasków rzecznych z wkładkami żwiru, o średnich miąższościach od 6,0 do 11,0 m (Strzelczyk, 1966; Marciniak, 1978). Wstępne wyniki badań laboratoryjnych wskazują na przydatność kruszywa do produkcji piasku niepłukanego do betonów oraz do produkcji mieszanki piaszczysto-żwirowej. Opisane obszary perspektywiczne, znajdujące się na wyższych tarasach Drwęcy porośniętych lasami, nie będą zapewne w najbliższej przyszłości rejonami dokumentowania nowych złóż, z uwagi na istniejącą już zasobną bazę kruszywa, a także z uwagi na rosnące ograniczenia środowiskowe w dolinie rzeki: zakaz wydobywania skał na Obszarze Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy.

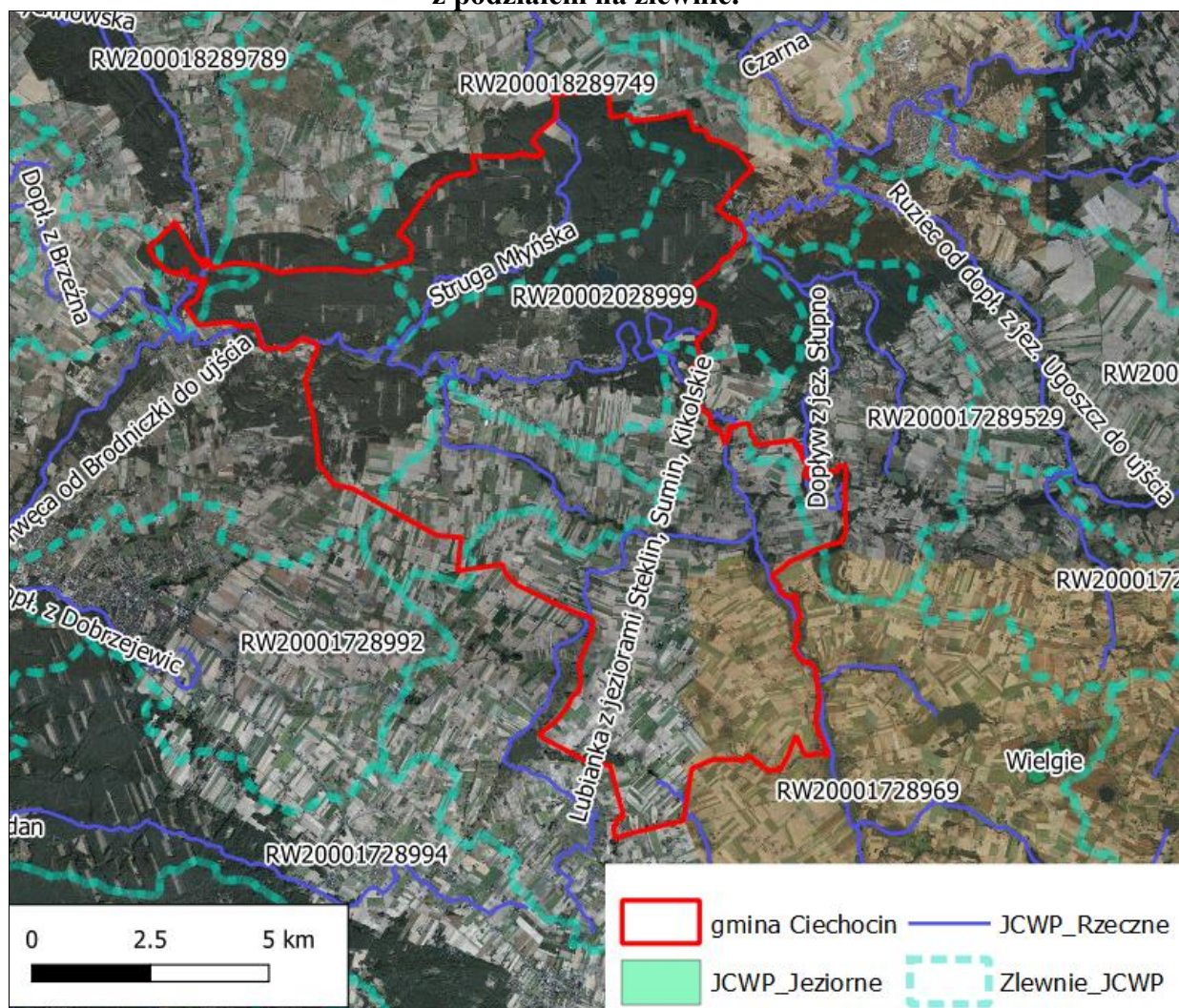
4.4. Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym obszar gminy Ciechocin leży w dorzeczu Wisły, w obrębie zlewni Drwęcy – jej prawobocznego dopływu. Obszar gminy jest stosunkowo ubogi w wody powierzchniowe. Osią hydrograficzną obszaru gminy jest rzeka Drwęca przyjmująca na terenie gminy, poza drobnymi ciekami, trzy znaczące dopływy: prawy – Strugę Kowalewską oraz lewe – Lubiankę i Strugę Ciechocińską. Drwęca na terenie gminy silnie meandruje, spadek jest stosunkowo niewielki, a przepływy średnie osiągają około 20 m³/s. Na terenie gminy znajdują się dwa jeziora: Okonin (pow. 37,4 ha) i Piotrowskie (18,3 ha).

Przez teren gminy Ciechocin przepływają także rzeczne jednolite części wód powierzchniowych są to:

- jcwp rzeczna **Struga Młyńska** PLRW200018289749 w północnej części gminy,
- jcwp rzeczna **Struga Rychnowska** PLRW200018289789 w północno-zachodniej części gminy,
- jcwp rzeczna **Drwęca od Brodniczki do ujścia** PLRW20002028999 przepływająca ze wschodu na zachód przez środkową część gminy,
- jcwp rzeczna **Dopl. spod Ciechocina – Parceli** PLRW20001728972 w środkowej części gminy,
- jcwp rzeczna **Dopływ z jez. Słupno** PLRW200017289529 w środkowo - wschodniej części gminy,
- jcwp rzeczna **Lubianka z jeziorami Steklin, Sumin, Kikolskie** PLRW20001728969 w środkowej i południowej części gminy.

Rysunek 5. Gmina Ciechocin na tle mapy jednolitych części wód powierzchniowych z podziałem na zlewnie.

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne (<http://geoportal.kzgw.gov.pl/>).

4.5. Wody podziemne

Na terenie gminy Ciechocin wody podziemne rozpoznane zostały w utworach trzeciorzędowych i czwartorzędowych.

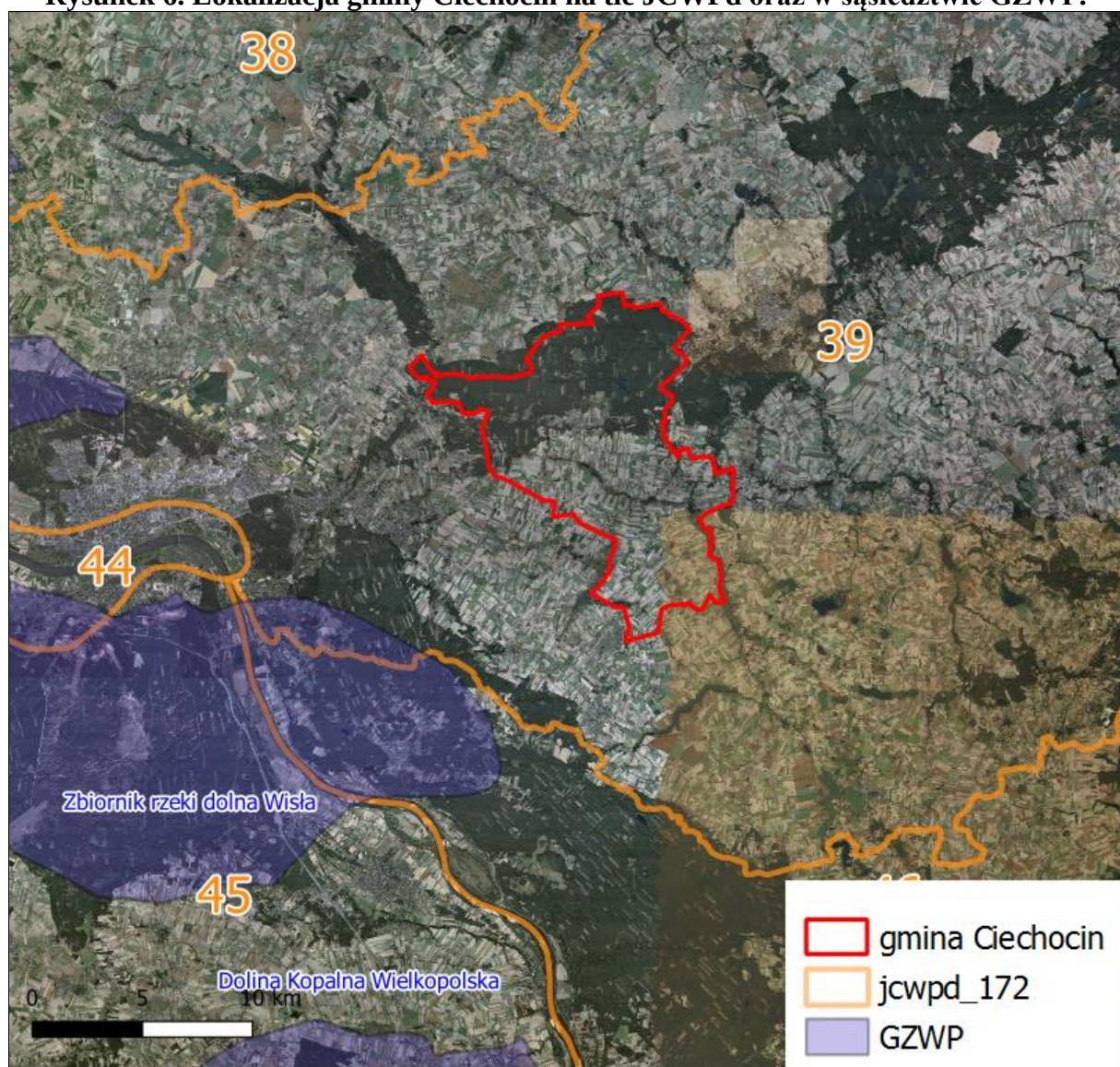
Wody podziemne na podstawie Mapy Geośrodowiskowej Polski – Arkusz Kowalewo Pomorskie (322):

- czwartorzędowe piętro wodonośne – powszechnie ujmowany czwartorzędowy poziom wodonośny jest związany przede wszystkim z piaszczystymi utworami wodnolodowcowymi, lokalnie z piaszczysto-żwirowymi utworami interglacialnymi. W obrębie doliny Drwęcy, poziom wodonośny jest wykształcony w postaci piaszczystych utworów plejstocénskich oraz piaszczysto-żwirowych rzecznych

i jeziornych utworów holocenijskich. Na przeważającym obszarze izolacja czwartorzędowego poziomu wodonośnego od powierzchni terenu jest dobra. Tylko w dolinie Drwęcy opisywany poziom nie posiada żadnej izolacji. Na przeważającym obszarze arkusza miąższość czwartorzędowego poziomu wodonośnego wynosi 15-50 m (średnio 21 m), a jedynie w dolinie Drwęcy jest znacznie mniejsza i wynosi 5-15 m. Średni współczynnik filtracji wynosi 16,4 m/d, a średnia przewodność – 349 m²/d. Jakość wód poziomu czwartorzędowego w północnej i centralnej części arkusza jest zła (III klasa czystości), na co wpływ ma duża zawartość żelaza (średnio 4,7 mg/dm³) i manganu (średnio 0,33 mg/dm³) oraz lokalnie podwyższona utlenialność. Średnią jakość wód (klasa czystości IIb), wymagających prostego uzdatnienia, stwierdzono tylko w części południowej. Jedynie w utworach wodonośnych doliny Drwęcy, eksploatowanych przez ujęcie infiltracyjne w Jedwabnie, stwierdzono wodę I klasy czystości.

- trzeciorzędowe piętro wodonośne – w obrębie tego piętra wodonośnego ujęcia wód podziemnych korzystają z poziomu miocenijskiego, wykształconego w postaci drobnoziarnistych piasków kwarcowych z wkładkami węgla brunatnego. Poziom miocenijski, o średniej miąższości 7-25 m, ma charakter nieciągły i występuje w otoczeniu zwartych kompleksów utworów ilastych. Zwierciadło wody jest napięte. Poziom ten jest eksploatowany w południowo-zachodniej części obszaru arkusza (w Lubiczu, Dobrzejewicach, Józefowie i Olszówce), gdzie brak czwartorzędowego piętra wodonośnego o znaczeniu użytkowym oraz w Kowalewie Pomorskim. Występuje na głębokości o 37 m (w części północnej) do 89 m (w części południowo-wschodniej). Średni współczynnik filtracji wynosi 1,5 m/d, a średnia przewodność warstwy wodonośnej – 20,7 m²/d. Potencjalne wydajności pojedynczych studni wahają się od 5 m³/h (w części północnej) do 70 m³/h w Dobrzejewicach (w części południowo-zachodniej). Wody trzeciorzędowe są twarde i średnio twarde, o odczynie słabo zasadowym (pH od 7,1 do 7,8). Zawartość chlorków (5-15 mg/dm³), siarczanów (0-20 mg/dm³), azotanów (średnio 5 mg/dm³), azotynów (średnio do 0,025 mg/dm³), magnezu (10-30 mg/dm³), sodu, fluorków i fosforanów kształtuje się znacznie poniżej norm dopuszczalnych dla wód pitnych, co świadczy o dobrej izolacji wód poziomu miocenijskiego od powierzchni terenu. Cechą charakterystyczną wód tego rejonu są podwyższone stężenia żelaza (średnio 0,2-2 mg/dm³) i manganu (średnio 0,1-0,6 mg/dm³), które zadecydowały o średniej klasie jakości (IIb) wód poziomu trzeciorzędowego na całym obszarze arkusza.

Rysunek 6. Lokalizacja gminy Ciechocin na tle JCWPd oraz w sąsiedztwie GZWP.

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne (<http://geoportal.kzgw.gov.pl/>).

Obszar opracowania studium położony jest w większości w zasięgu Jednolitych Części Wód Podziemnych nr 49. Gmina położona jest w zasięgu JCWPd nr 39. Położenie obszaru analizy na tle JCWPd wg podziału na 172 JCWPd przedstawia Rysunek 6.

Na terenie gminy Ciechocin nie stwierdzono Głównych Zbiorników Wody Podziemnej (GZWP). Najbliższym GZWP od terenu analizy jest GZWP nr 141 Zbiornik rzeki dolna Wisła.

4.6. Klimat

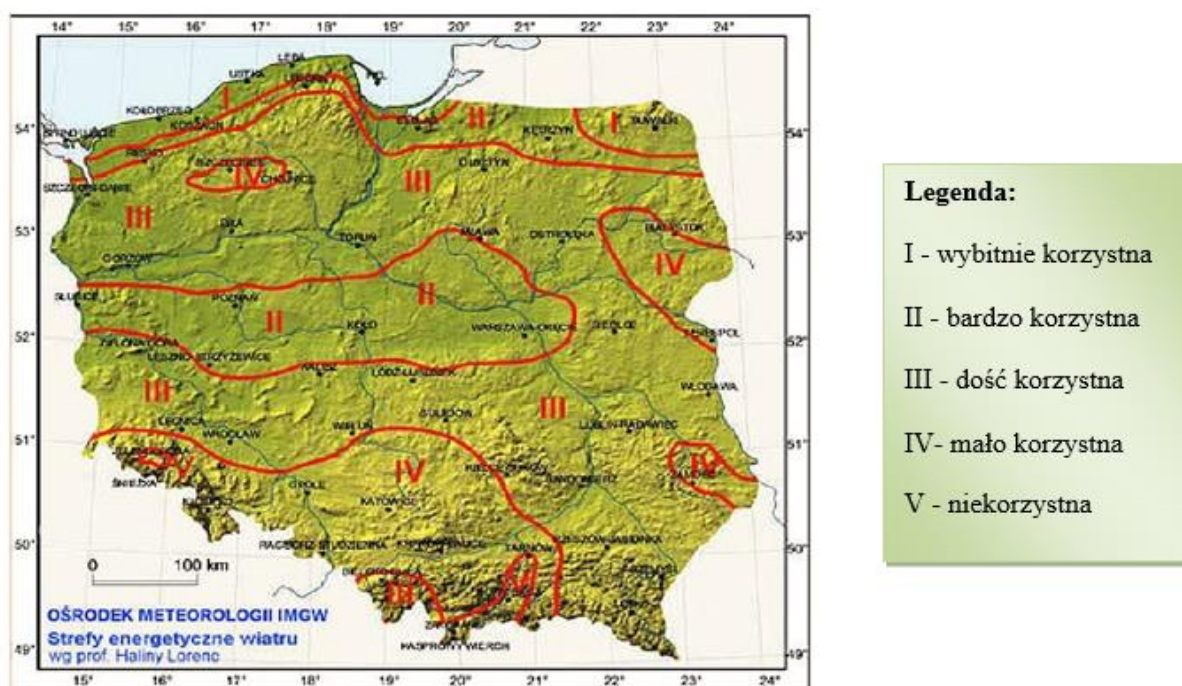
Warunki klimatyczne gminy Ciechocin charakteryzują się dużą zmiennością i przejściowością warunków temperatury, opadów, ciśnienia, wiatru i zachmurzenia. Średnia roczna suma opadów nieznacznie przekracza 500 mm i jest jedną z najniższych w kraju.

W okresie wegetacyjnym, w roku wilgotnym występuje nadmiar wody, a niedobór podczas występowania roku suchego. Dominują wiatry z kierunku zachodniego. Klimat ten charakteryzuje się także dużymi wahaniami temperatur. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7,4°C. Najchłodniej jest w styczniu (3,2°C), najcieplej jest w lipcu (18°C). Teren otoczony jest lasami oraz znajduje się w niedalekiej odległości od rzeki Drwęcy i Jeziora Okonińskiego, co przekłada się na specyficzny mikroklimat- siła wiatru jest wyciszona, wilgotność jest stosunkowo duża, a powietrza oczyszczone. Mikroklimat jest korzystny.

Klimat w tym obszarze jest łagodny – umiarkowanie ciepły. Ciechocin jest gminą ze znaczącymi opadami deszczu. Nawet podczas najsuchszych miesięcy występuje tam sporo opadów. Klasyfikacja klimatu Köppena-Geigera Cfb. Średnioroczna temperatura wynosi 9.1°C. w mieście Ciechocin. Średnio roczne opady to 670 mm.

Według mapy „Zasoby energii wiatru w Polsce” sygnowanej przez IMGW Oddział Warszawski Ośrodek Meteorologii Autor Halina Lorenc, teren opracowania leży w strefie III „dość korzystnej”.

Rysunek 7. Strefy energetyczne wiatru wg Haliny Lorenc

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne (<http://www.baza-oze.pl>).

4.7. Gleby

Gmina Ciechocin położona jest w zasięgu dwóch regionów glebowo-rolniczych – południowa część wchodzi w skład Regionu Dobrzyńskiego, a północna zalicza się do Regionu Doliny Drwęcy. Przeważa tutaj płakorówninna, niskofalista i niskopagórkowata

rzeźba terenu, bardzo korzystna dla prowadzenia gospodarki rolnej – udział obszarów bardzo korzystnych dla rolnictwa wynosi 70,6% powierzchni użytków rolnych w Gminie.

Charakter pokrywy glebowej ściśle wiąże się z rzeźbą i litologią danego regionu. Pokrywą glebową obszaru Gminy stanowią w większości gliny zwałowe, przeważnie silnie spiaszczone, piaski naglinowe i pyły wodnego pochodzenia, z których wytworzyły się gleby pseudobielicowe, brunatne kwaśne i wylugowane – gleby kompleksu żyniego bardzo dobrego i żyniego dobrego które stanowią ok. 66% powierzchni gruntów ornych.

W północnej części gminy, gdzie charakterystycznym elementem krajobrazu jest głęboko wcięta dolina rzeki Drwęcy, dominują gleby piaskowe, torfowe, murszowe i aluwialne, zaliczane do słabszych kompleksów: żytnio-lubinowego i żyniego słabego.

Korzystne warunki glebowe w gminie potwierdza ocena kompleksów przydatności rolniczej gleb, według której kompleks pszenney dobry, żyni bardzo dobry i żyni dobry obejmuje blisko 75% użytków rolnych. Także ocena przyrodniczo-ekonomiczna gleb (klasy bonitacyjne) wykazała 47,5% udział klas II – IIIb. Gleby I klasy bonitacyjnej nie występują na obszarze Gminy.

W północnej części gminy występują głównie grunty leśne oraz niewielkie tereny kompleksy żyni słabe, użytki zielone średnie, użytki zielone słabe i bardzo słabe oraz nieużytki. W południowej części gminy dominuje kompleks żyni bardzo dobry (pszenno-żytni). W obrębie Piotrkowo występuje duży kompleks zbożowo-pastewny mocny. W środkowej oraz w środkowo-zachodniej części dominuje kompleks żyni bardzo dobry. W południowej części Elgiszewo występuje duży kompleks żyni bardzo słaby (żytnio-lubinowy).

4.8. Fauna i flora

Na terenie gminy Ciechocin występują obszary chronione, o których mowa w ustawie o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, 1688).

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy o powierzchni ogólnej 56848,00 ha obejmujący dolinę Drwęcy, fragment rynny brodnickiej z jeziorami Wysokie i Niskie Brodno, rynną Skarlanki z jeziorem Bachotek oraz rynną jabłonowską z jeziorami Chojno, Oleczno, Wądryńskie. Powierzchnia obszaru chronionego krajobrazu na terenie Gminy Ciechocin wynosi 5820 ha, co stanowi 57,3% jej ogólnej powierzchni. OCHK Doliny Drwęcy został powołany rozporządzeniem nr 21/1992 Wojewody Toruńskiego z dnia 10 grudnia 1992 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu

w województwie toruńskim oraz reorganizacji zarządzenia parkami krajobrazowymi i obszarami chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Tor. z 1992 r. Nr 27, poz. 178).

Obszar ten powołano w celu „*zachowania różnorodności biologicznej siedlisk, ochrona doliny rzeki Drwęcy wraz z pasem roślinności okalającej, propagowanie nasadzeń gatunków rodzimych drzew i krzewów liściastych, racjonalna gospodarka leśna, polegająca na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk w obrębie Doliny Drwęcy*”.

Dolina Drwęcy pełni rolę jednej z głównych osi ekologicznych kraju (korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym) łączący Pradolinę Toruńsko-Eberswaldzką z obszarami węzłowymi, biocentrami i strefami buforowymi Pojezierza Mazurskiego. Drwęca stanowi z niektórymi jej dopływami ichtiologiczny rezerwat przyrody utworzony dla ochrony ryb łososiowatych - *Rzeka Drwęca*. Obszar ten pokrywa się częściowo z obszarami NATURA 2000: *Bagienna Dolina Drwęcy (OSO)* oraz *Dolina Drwęcy (OZW)* i *Ostoja Brodnicka (OZW)*. Aktualnym aktem prawnym regulującym gospodarowanie na OCHK jest uchwała nr XXXVIII/656/17 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 27 listopada 2017 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Drwęcy (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2017 r. poz. 4982).

Rezerwat Rzeka Drwęca (faunistyczny ichtiologiczny) o powierzchni ogólnej w granicach województwa kujawsko-pomorskiego 466,60 ha utworzony w celu ochrony środowiska wodnego i ryb w nim bytujących a w szczególności ochrona stanowiska pstrąga, łososia, troci i certy. Rezerwat został uznany Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 27 lipca 1961 r. (M.P. z 1961 r. Nr 71, poz. 302). Ochroną objęto koryto rzeki wraz z przybrzeżnym pasem o szerokości 5 m po obu stronach rzeki. Na terenie Gminy Ciechocin znajduje się część rezerwatu o powierzchni 95,0 ha. Rezerwat Rzeka Drwęca położony jest na terenie Obszarów Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy i Doliny Dolnej Drwęcy oraz obszarów NATURA 2000 *Bagienna Dolina Drwęcy* i *Dolina Drwęcy*.

Obszar specjalnej ochrony siedlisk Natura 2000 Dolina Drwęcy (PLH 280001) zajmująca powierzchnię ogólną 12561,60 ha, w tym w granicach województwa kujawsko-pomorskiego – 2903,50 ha. Rzeka Drwęca wraz z dopływami jest ważnym korytarzem ekologicznym w znaczeniu krajowym (o znaczeniu ponadregionalnym między Doliną Wisły i Pojezierzem Mazurskim), ważnym dla ochrony bogatej ichiofauny i mozaiki siedlisk związanych z doliną rzeczną. Kształt obszaru sprzyja zachowaniu tras migracji i rozprzestrzenianiu się wielu gatunków fauny i flory (inne walory omawianego obszaru przedstawiono przy opisie Obszaru NATURA 2000 *Bagienna Dolina Drwęcy*. Obszar stanowi mozaikę siedlisk z różnego typu zbiornikami wodnymi (np. jeziora, oczka wodne,

starorzecza), torfowiskami wysokimi i przejściowymi, lasami grądowymi, łągowymi i bagiennymi, ekstensywnie użytkowanymi łąkami w dolinie rzeki, niżowymi nadrzecznymi zbiorowiskami okrajkowymi. Konieczność ochrony dorzecza rzeki Drwęcy wynika z istnienia w Lubiczu Dolnym ujęcia powierzchniowego wody pitnej.

Obszar ważny dla ochrony bogatej ichtiofauny i mozaiki siedlisk związanych z doliną rzeczną. Stwierdzono tu występowanie 22 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Sama Drwęca stanowi ichtiologiczny rezerwat. Rzeką Drwęca i jej dorzecze objęte jest krajowym programem restytucji ryb wędrownych, zaś rzeka Wel jest wymieniana jako jeden z głównych cieków dorzecza Drwęcy o walorach kwalifikujących ją jako podstawowe tarlisko anadromicznych ryb wędrownych i siedlisko ryb prądolubnych, będących w sferze zainteresowania Unii Europejskiej. Obszar stanowi cenny zasób zróżnicowanych siedlisk dla gatunków zwierząt rzadkich i poddanych ochronie związanych ze środowiskiem wodnym – występuje tu 27 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, w tym 8 gatunków ryb. Spośród podanych gatunków zwierząt 11 to ptaki objęte artykułem 4 Dyrektywy 79/409/EWG oraz wymienione w Załączniku II Dyrektywy 92/43/EWG. Dodatkowym atutem obszaru jest jego kształt, sprzyjający zachowaniu tras migracji i rozprzestrzeniania się wielu gatunków fauny i flory. Jest to korytarz ekologiczny między Doliną Wisły a Pojezierzem Mazurskim. Tereny powiększenia obszaru w województwie kujawsko-pomorskim cechuje obecność dobrze zachowanych populacji *Ostrea palustre*, a także obecność bardzo dobrze wykształconego grądu, bogatego gatunkowo, z typowym drzewostanem.

Obszar stanowi mozaikę siedlisk z różnego typu zbiornikami wodnymi (np. jeziora, oczka wodne, starorzecza), torfowiskami wysokimi i przejściowymi, lasami grądowymi, łągowymi i bagiennymi, ekstensywnie użytkowanymi łąkami w dolinie rzeki, niżowymi nadrzecznymi zbiorowiskami okrajkowymi. Obszar został powołany decyzją Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmującą, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. Urz. Unii Eur. L12 str. 383). Aktualnym aktem prawnym regulującym gospodarowanie na tym obszarze jest rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 29 sierpnia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Drwęcy (PLH280001) Dz. U.2022 poz. 2146.

Przedmiotami ochrony są:

– **siedliska przyrodnicze:**

2330 - Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi,

3110 - Jeziora lobeliowe,

3130 - Brzegi lub osuszone dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami *Littorelletea*, *Isöeto-Nanojuncetea*,

3150 - Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami *Nympheion*, *Potamion*,

3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne,

3260 - Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosienniczników *Ranunculion fluitantis*,

6430 - Ziołorośla górskie *Adenostylion alliariae* i ziołorośla nadrzeczne *Convolvuletalia sepium*,

6510 - Niżowe i ńrskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie *Arrhenaterion elatioris*.

7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea nigrae*,

9160 - Grąd subkontynentalny *Stellario-Carpinetum*

9170 - Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny *Galio Carpinetum*, *Tilio Carpinetum*,

91D0 - Bory i lasy bagienne *Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzozowososnowe bagienne lasy borealne,

91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródlikowe,

– **gatunki roślin:**

1617 - Starodub łąkowy *Angelica palustris*,

– **gatunki zwierząt:**

1337 - Bóbr europejski *Castor fiber*,

1355 - Wydra *Lutra lutra*,

1166 - Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*,

1188 - Kumak nizinny *Bombina bombina*,

1099 - Minóg rzeczny *Lampetra fluviatilis*,

1106 - Łosoś atlantycki *Salmo salar*,

1130 - Boleń *Aspius aspius*,

1134 - Różanka *Rhodeus sericeus amarus*,

1145 - Piskorz *Mingurnus fossilis*,

- 1149 - Koza *Cobitis taenia*,
1163 - Głowacz białopłetwy *Cottus gobio*,
1014 - Poczwarówka zwężona *Vertigo angustior*,
1016 - Poczwarówka jajowata *Vertigo moulinsiana*.
4056 - Zatoczek łamliwy *Anisus vorticulus*

Do najważniejszych zagrożeń dla tego obszaru należą: zanieczyszczenia wód, zmiany stosunków wodnych, zaniechanie użytkowania rolniczego (szczególnie łąk w dolinie), nadmierny ruch turystyczny, a także kłusownictwo.

4.9. Leśna przestrzeń produkcyjna

Pod względem wskaźnika lesistości obszar gminy Ciechocin należy do najsilniej zalesionych w powiecie golubsko-dobrzyńskim i województwie kujawsko-pomorskim. Powierzchnia lasów na terenie gminy wynosi 3756 ha, co stanowi 37,1% ogólnej powierzchni gminy. Jest to wartość wyższa niż średnia dla powiatu golubsko-dobrzyńskiego (19,8%) oraz dla województwa kujawsko-pomorskiego (22,6%).

Kompleksy leśne na obszarze gminy rozmieszczone są bardzo nierównomiernie. Południowa część gminy jest praktycznie bezleśna z uwagi na występowanie bardzo dobrych gleb na obszarze wysoczyzny morenowej. Natomiast północna część gminy to praktycznie jeden rozległy kompleks leśny porastający całe rozszerzenie doliny Drwęcy (tzw. Kotlinę Elgiszewską). Zdecydowana większość lasów (3445 ha) to lasy państwowe będące w zarządzie Nadleśnictwa Golub-Dobrzyń. Przeważają lasy na siedliskach boru świeżego, a także w mniejszym stopniu boru mieszanego świeżego. Dominują drzewostany sosnowe młodszych klas wiekowych z niewielkim udziałem gatunków liściastych (brzoza, dąb, olcha). Szczegółowe zasady gospodarki leśnej, w której obok funkcji gospodarczych lasu uwzględnia się ich znaczenie ekologiczne, określają: program ochrony przyrody i plan urządzenia lasu nadleśnictwa Golub-Dobrzyń. Oprócz zasobów leśnych na uwagę zasługują także parki podworskie. Oprócz znaczenia historycznego parki te pełnią ważną funkcję ekologiczną wzbogacając i urozmaicając środowisko przyrodnicze krajobrazu rolniczego na obszarach wiejskich. Niestety większość parków jest zaniedbana, drzewostan jest zaniedbany a układ przestrzenny parku rzadko czytelny. Na terenie gminy znajduje się tylko jeden park podworski we wsi Świętosław o powierzchni 2,0 ha. Park ten nie podlega ochronie prawnej na mocy ustawy o zabytkach i opiece nad nimi – nie jest wpisany do rejestru zabytków. Poza znaczeniem historycznym i kulturowym pełni jednak ważną funkcję ekologiczną wzbogacając

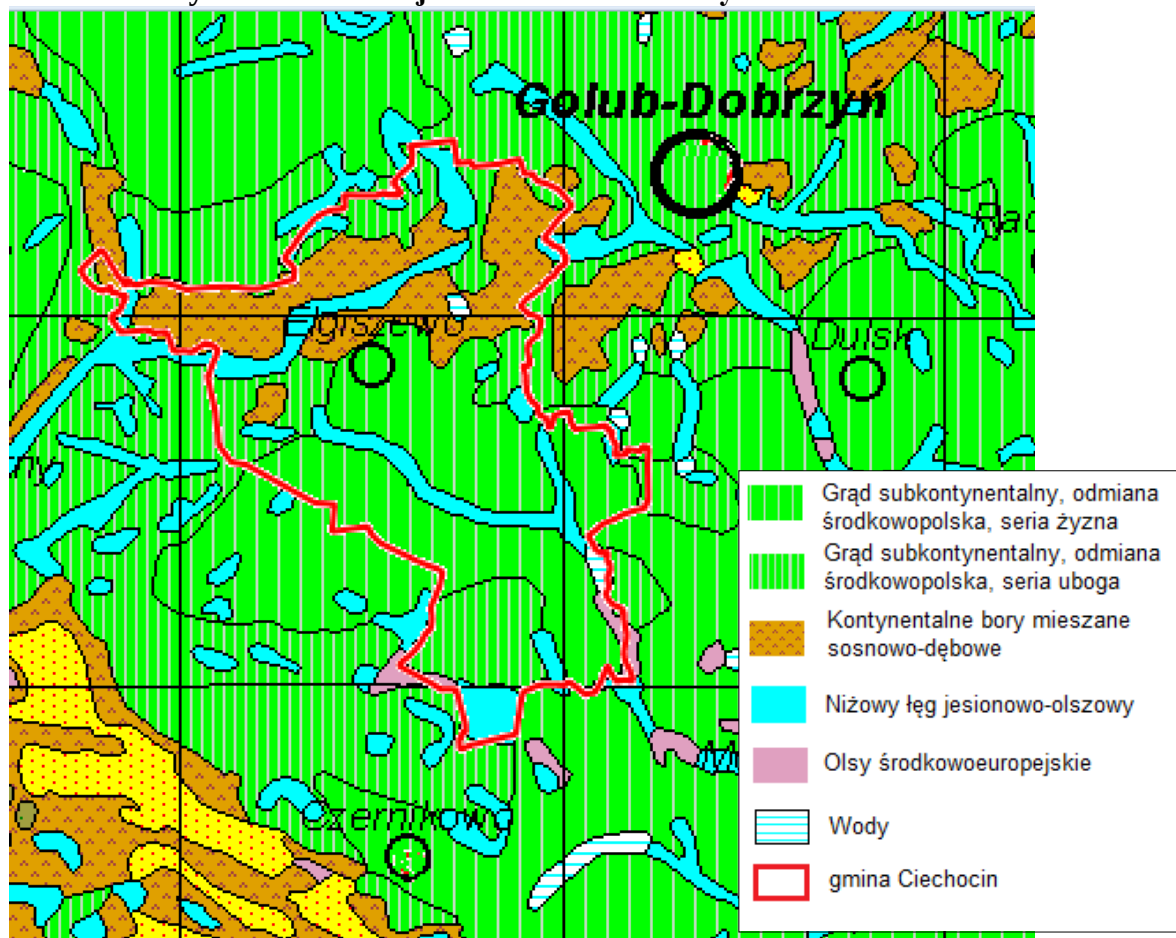
i urozmaicając środowisko przyrodnicze. Stanowi enklawę zieleni na prawie bezleśnej wysoczyźnie morenowej. Na terenie parku należy podjąć działania nad odtworzeniem pierwotnego układu przestrzennego, odstąpić od prowadzenia wszelkich sieci infrastruktury technicznej oraz zabudowy nie związanej z funkcją parku. Drzewostan parku wymaga zabiegów pielęgnacyjnych.

Pod względem geobotanicznym wg J. M. Matuszkiewicza obszar gminy leży w:

- Państwie Holarktydy,
- Prowincji Środkowoeuropejskiej Właściwej
- Dziale Mazowiecko-Poleskim (E),
- Pododdziale Mazowieckim (E),
- Krainie Chełmińsko-Dobrzyńskiej (E.1),
- Okręgu Pojezierza Chełmińskiego (E.1.3.), Okręgu Rypińskim (E.1.7.)
- Podokręgu Golubskim (E.1.3.c), Podokręgu Ostrowicko-Kikolskim (E.1.7.b).

Koncepcja potencjalnej roślinności naturalnej, wprowadzona przez Tuxena (1956), zakłada, że jest to roślinność, jaka ukształtowałaby się na danym terenie, gdyby tendencje rozwojowe tkwiące w aktualnej roślinności zrealizowałyby się natychmiast i bez ograniczeń. Potencjalna roślinność naturalna opisywana jest przy pomocy podstawowych, typologicznych jednostek geobotanicznych, jakimi są zespoły roślinne. Ich rozmieszczenie na terenie gminy opisano na podstawie mapy Matuszkiewicza i in. (2008), której fragment przedstawiono poniżej.

Rysunek 8. Potencjalna roślinność Gminy Ciechocin

Źródło: opracowanie ekofizjograficzne (mapa przeglądowa. Potencjalna Roślinność Naturalna Polski 1:300 000, wg Matuszkiewicza 2008 r.)

Według powyższej mapy potencjalnej roślinności na terenie gminy Ciechocin w większości występują grądy subkontynentalne, odmiany środkowopolskiej, serii ubogiej. Oprócz grądów subkontynentalnych występują również kontynentalne bory mieszane sosnowo-dębowe, olsy środkowoeuropejskie, niżowe łęgi jesionowo-olszowe.

***Tilio-Carpinetum* – grąd subkontynentalny**

Grąd subkontynentalny jest jednym z najbardziej wielopostaciowych zbiorowisk leśnych w Polsce, co odpowiada jego wielkiej plastyczności ekologicznej. Występuje w pięciu odmianach geograficznych, dodatkowo zróżnicowanych na formy wysokościowe, łącznie w kilkunastu podzespołach i wariantach, obejmujących bardzo szeroką skalę zmienności lokalnosiedliskowej. Grądy Nadleśnictwa należą do odmiany małopolskiej i obok borów mieszanych stanowią główny komponent szaty roślinnej.

W typowej postaci drzewostan omawianego zespołu zróżnicowany jest na 3-4 podwarstwy. Najwyższą tworzy dąb szypułkowy *Quercus robur* z domieszką jaworu *Acer*

pseudoplatanus, lipy drobnolistnej *Tilia cordata*, osiki *Populus tremula* brzozy brodawkowatej *Betula pendula* i buka zwyczajnego *Fagus sylvatica*, niższą – grab zwyczajny *Carpinus betulus* z domieszką lipy, jesionu, klonu zwyczajnego, brzoź oraz czereśni *Cerasus avium*. W najniższej, oprócz młodych okazów wymienionych gatunków, spotkać można jabłoń, drzewiaste okazy leszczyny, niekiedy iwę.

Warstwę krzewów, zwykle bujnie rozwiniętą, buduje najczęściej leszczyna *Corylus avellana* i podrostry drzew, rzadziej pojawiać się mogą również: głogi: jednoszyjkowy *Crataegus monogyna*, dwuszyjkowy *C. laevigata*, bez czarny *Sambucus nigra*, trzmieliny: zwyczajna *Euonymus europaeus*, brodawkowata *E. verucosus*, suchodrzew pospolity *Lonicera xylosteum*, dereń świdwa *Cornus sanguinea*, jarzębina *Sorbus aucuparia* i czeremcha *Padus avium*.

Runo zwykle jest dobrze rozwinięte, przy czym jego skład gatunkowy jest ściśle uzależniony od warunków siedliskowych i przynależny niższym jednostkom syntaksonomicznym. Większość gatunków należy do grupy roślin, które optimum ekologiczno-socjologiczne osiągają w mezo- i eutroficznych lasach liściastych. Na siedliskach stosunkowo najbardziej ubogich grąd wykazuje florystyczne nawiązania do kwaśnych dąbrów, natomiast w warunkach siedlisk żyznych i wilgotnych wzbogacony jest o gatunki łąkowe. Gatunkami charakterystycznymi zespołu są: turzyca orzęsiona *Carex pilosa* i jaskier kaszubski *Ranunculus cassubicus*. Do grupy tej zaliczyć można także większość gatunków charakterystycznych dla związku *Carpinion*, gdyż *Tilio-Carpinetum* jest tu jego jedynym przedstawicielem. Należą tu: grab *Carpinus betulus*, kupkówka Aschersona *Dactylis polygama*, przytulia Schultesa *Galium schultesii*, gwiazdnica wielkokwiatowa *Stellaria holostea* i lipa drobnolistna *Tilia cordata*.

Warstwa mszysta, zwykle słabo wykształcona, zbudowana jest najczęściej z: żurawca fałdowanego *Atrichum undulatum*, krótkosza szorstkiego *Brachythecium rutabulum*, merzyka pokrewnego *Plagiomnium affine* i m. fałdowanego *P. undulatum*.

5. Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

5.1. Ochrona zabytków w ujęciu prawnym i praktycznym

Ochronie prawnej podlegają zasoby dziedzictwa kulturowego rozumiane jako trwałe elementy zagospodarowania obszaru bądź struktury przestrzennej o walorach historycznych, zabytkowych, estetycznych lub artystycznych. Zasoby dziedzictwa kulturowego stanowią

istotny element tożsamości świadczący o zachowaniu ciągłości działalności i dorobku społeczności lokalnej.

Według ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 840, z 2023 r. poz. 951, 1688, 1904) zabytek to rzecz (nieruchomość, np. budynek, cmentarz lub krajobraz kulturowy albo rzecz ruchoma, np. dzieło sztuki użytkowej, obraz, rzeźba, znalezisko archeologiczne) lub zespół rzeczy, które są dziełem człowieka lub są związane z jego działalnością i stanowią świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, a które powinny być zachowane ze względu na swoją wartość artystyczną, naukową i historyczną.

Zabytkami nieruchomymi są krajobrazy kulturowe, układy urbanistyczne, ruralistyczne, zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zieleni zaprojektowanej, także miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne, bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji. Zabytkami nieruchomymi są także stanowiska archeologiczne.

Formy ochrony prawnej zabytków to:

- wpis do rejestru zabytków;
- uznanie za pomnik historii;
- utworzenie parku kulturowego;
- ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Obecnie obowiązuje podział na:

- zabytki nieruchome – nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości;
- zabytki ruchome – rzecz ruchoma, jej część lub zespół rzeczy ruchomych;
- zabytki archeologiczne – zabytek nieruchomy będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem.

Wszystkie zabytki łącznie (z dziedziny budownictwa, rzemiosła, sztuki, archeologii i zabytkowej zieleni) stanowią zasoby dziedzictwa kulturowego.

5.2. Obiekty wpisane do rejestru zabytków

W granicach gminy Ciechocin znajdują się obiekty zabytkowe, które zostały wpisane do rejestru zabytków, na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Tabela 7. Wykaz zabytków w granicach gminy Ciechocin wpisanych do rejestru zabytków.

Lp.	Nazwa miejscowości	Obiekt	Nr rejestru	Data wpisu
1.	Ciechocin	kościół parafialny p.w. św. Małgorzaty	A-261	4.07.1980
2.	Świętosław	Dwór	A-911	21.02.1980
3.	Rudaw	Grodzisko wczesnośredniowieczne – stanowisko 5 AZP 40-47/14	C/25	15.09.1969 r.

Źródło: Wojewódzki Konserwator Zabytków stan na IV.2023 r.

Orientacyjna lokalizacja zabytków nieruchomości została wskazana w części graficznej Studium – załącznik nr 3 rysunek studium, uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego oraz załącznik nr 4 rysunek studium, kierunki zagospodarowania przestrzennego.

5.3. Obiekty włączone do wojewódzkiej ewidencji zabytków

W granicach gminy Ciechocin znajdują się także obiekty zabytkowe, które zostały włączone do wojewódzkiej ewidencji zabytków, na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Tabela 8. Wykaz zabytków nieruchomych w granicach gminy Ciechocin włączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Lp.	Nazwa miejscowości	Nr	Obiekt	Nr działki	Datowanie
1.	Ciechocin		Cmentarz parafialny		2 poł. XIX w.
2.	Ciechocin		Cmentarz przykościelny		XIV w.
3.	Ciechocin	7	Dawny pałac biskupów włocławskich	618/1	1756 r.
4.	Ciechocin	11	Młyn	19/3	I poł. XX w.
5.	Ciechocin	32	Plebania	155/2	1908 r.
6.	Ciechocin	179	Chata drewniana	175/1	1927-29 r.
7.	Ciechocin		Pocztą	178/4	I poł. XX w.
8.	Ciechocin		Pomnik wdzięczności za opiekę w czasie wojen	179	1930 r.
9.	Ciechocin		Kapliczka Matki Boskiej		1948 r.
10.	Elgiszewo		Cmentarz ewangelicki		poł. XIX w.
11.	Elgiszewo	2	Budynek mieszkalny	91	pocz. XX w.
12.	Elgiszewo	2	Budynek gospodarczy	91/6	pocz. XX w.
13.	Elgiszewo	32	Zagroda	303/5	I poł. XX w.
14.	Elgiszewo	39	Budynek mieszkalny	211	I poł. XX w.
15.	Elgiszewo	44	Budynek mieszkalny	193/4	XIX/XX w.
16.	Elgiszewo	70	Budynek mieszkalny	271/4	2 poł. XIX w.
17.	Elgiszewo	100	Budynek mieszkalny	82	pocz. XIX w.
18.	Elgiszewo	122	Leśniczówka – dom leśniczego (nadleśnictwo Leśno)	573	pocz. XX w.
19.	Elgiszewo	122	Leśniczówka – budynek gospodarczy i stodoła (nadleśnictwo Leśno)	573	pocz. XX w.
20.	Elgiszewo	122	Leśniczówka – budynek gospodarczy i stodoła (nadleśnictwo Leśno)	573	pocz. XX w.
21.	Elgiszewo	122	Siedziba nadleśnictwa (nadleśnictwo Leśno) z bud. gospodarczym		1910 r.
22.	Elgiszewo	122	Leśniczówka		1914 r.
23.	Kujawy	103	Budynek mieszkalny	357/3	ok. 1926-27 r.
24.	Małszyce	12	Budynek mieszkalny	265/3	pocz. XX w.
25.	Miliszewy	46	Budynek mieszkalny	174/8	pocz. XX w.
26.	Miliszewy	44	Budynek mieszkalny	181/2	pocz. XX w.
27.	Miliszewy	44	Budynek mieszkalny	181/2	pocz. XX w.
28.	Miliszewy	60	Budynek mieszkalny	220	1928 r.
29.	Miliszewy	65	Budynek mieszkalny	447/3	pocz. XX w.
30.	Miliszewy	66	Budynek mieszkalny	232/5	pocz. XX w.
31.	Miliszewy	77	Budynek mieszkalny	306/3	pocz. XX w.
32.	Miliszewy		Kapliczka z Pietą		1935 r.
33.	Morgowo		Cmentarz ewangelicki		pocz. XX w.

34.	Nowa Wieś	1	Zespół młyński – młyn wodny	15/6	2 poł. XIX w.
35.	Nowa Wieś	1	Zespół młyński – młynarzówka	15/6	2 poł. XIX w.
36.	Nowa Wieś	2	Zespół młyński – budynek mieszkalny	13/4	2 poł. XIX w.
37.	Nowa Wieś	16	Budynek mieszkalny	140/1	ok. 1920 r.
38.	Piotrkowo		Krzyż przydrożny		1896 r.
39.	Rudaw	63	Budynek mieszkalny	71/2, 71/3	pocz. XX w.
40.	Rudaw		Kaplica z figurą Matki Boskiej		1 poł. XX w.
41.	Świątosław		Układ przestrzenny założenia dworsko-parkowego wraz z podwórzem gospodarczym		
42.	Świątosław		Park podworski		
43.	Świątosław		Budynek mieszkalny	364/2	XIX/XX w.

Źródło: Wojewódzki Konserwator Zabytków, stan na IV.2023 r.

5.4. Obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków

Zarządzeniem nr 71/2021 z dnia 28 września 2021 r. Wójt Gminy Ciechocin przyjął Gminną Ewidencję Zabytków dla Gminy Ciechocin. Wykaz zabytków ujętych w ww. zarządzeniu przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 9. Wykaz zabytków ujętych w Gminnej ewidencji zabytków.

Lp.	Nazwa miejscowości	Obiekt	Nr	Nr działki
1.	Ciechocin	cmentarz parafialny		152
2.	Ciechocin	cmentarz przykościelny		174
3.	Ciechocin	kapliczka		33/6
4.	Ciechocin	kościół	183	174
5.	Ciechocin	plebania	186	155/2
6.	Ciechocin	pomnik wdzięczności za opiekę w czasie wojen		179
7.	Ciechocin	dawny pałac biskupów kujawskich	180	618/1
8.	Ciechocin	młyn	11	19/3
9.	Ciechocin	poczta	171	178/4
10.	Elgiszewo	cmentarz ewangelicki		293
11.	Elgiszewo	dom	2	92
12.	Elgiszewo	budynek gospodarczy	3	91/6
13.	Elgiszewo	zagroda	32	303/5
14.	Elgiszewo	dom	39	211
15.	Elgiszewo	dom	44	193/4
16.	Elgiszewo	dom	70	271/4
17.	Elgiszewo	dom	100	82
18.	Elgiszewo	dom leśniczego	119	573
19.	Elgiszewo	leśniczówka	122	5232/7

20.	Elgiszewo	budynek gospodarczy	119	573
21.	Elgiszewo	budynek gospodarczy	119	573
22.	Elgiszewo	nadleśnictwo	121	570, 569/2
23.	Elgiszewo	Leśniczówka (Osada Leśna Tobółka)	129	5245/3
24.	Elgiszewo	budynek gospodarczy (Osada Leśna Tobółka)	129	5245/4
25.	Elgiszewo	budynek gospodarczy (Osada Leśna Tobółka)	129	5245/3
26.	Kujawy	dom	103	319/5
27.	Małszyce	dom	12	265/3
28.	Miliszewy	kapliczka z pietą		78/1
29.	Miliszewy	kapliczka	52	202/2
30.	Miliszewy	dom	44	181/2
31.	Miliszewy	budynek gospodarczy	44	181/2
32.	Miliszewy	dom	60	220/1, 220/2
33.	Miliszewy	dom	66	232/5
34.	Miliszewy	dom	77	306/3
35.	Morgowo	cmentarz ewangelicki		89/5
36.	Nowa Wieś	młyn	1	15/6
37.	Nowa Wieś	młynarzówka	1	15/6
38.	Nowa Wieś	dom	2	13/4
39.	Nowa Wieś	dom	16	140/1
40.	Piotrkowo	krzyż		136/1
41.	Rudaw	kapliczka z figurą Matki Bożej		65
42.	Rudaw	dom	63	71/2, 71/3
43.	Świątosław	dwór	23	131/29
44.	Świątosław	park	23	131/29, 131/28, 140/2, 140/1, 131/31, 131/26
45.	Świątosław	kapliczka		453
46.	Świątosław	dom	146	258

Źródło: Dane Urzędu Gminy Ciechocin, stan na IV.2023 r.

Orientacyjna lokalizacja obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków została wskazana w części graficznej Studium – załącznik nr 3 rysunek studium, uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego oraz załącznik nr 4 rysunek studium, kierunki zagospodarowania przestrzennego.

5.5. Nieruchome zabytki archeologiczne – stanowiska archeologiczne

Zabytek archeologiczny to zabytek nieruchomy, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności bądź ich śladów albo zabytek ruchomy będący tym wytworem. Na terenie gminy Ciechocin zewidencjonowano łącznie 200

nieruchomych zabytków archeologicznych, które ujęte są w wojewódzkiej oraz gminnej ewidencji zabytków.

Badania i ewidencja archeologiczna to proces ciągły uzależniony od różnorodnych czynników zewnętrznych, który wymaga systematycznej weryfikacji. Wyróżnia się dwa podziały nieruchomości zabytków archeologicznych:

- przestrzeny, który dzieli je na: eksponowane i nie eksponowane w terenie,
- funkcjonalny, który dzieli je na: stanowiska osadnicze, obronne, produkcyjne oraz sepulkralne.

W przyszłości nie wyklucza się odkrycia kolejnych stanowisk archeologicznych, których ochronę należy uwzględnić na dalszym etapie procesu planowania przestrzennego (pomimo ich braku w studium). Także zasięgi obecnych stref ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych mogą w przyszłości ulec korekcie w świetle wyników nowszych badań archeologicznych.

Graficznie rozmieszczenie nieruchomości zabytków archeologicznych wraz z ich numeracją zgodną z poniższą tabelą przedstawiono na załączniku nr 3 – rysunek studium, uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego oraz na załączniku nr 4 – rysunek studium, kierunki zagospodarowania przestrzennego, a szczegółowy wykaz zawiera poniższa tabela.

Tabela 10. Wykaz nieruchomości zabytków archeologicznych na terenie gminy Ciechocin ujętych w wojewódzkiej oraz gminnej ewidencji zabytków.

L.p.	Nr stan. na obsz.	Miejscowość	Nr stan. w miejsc.	Funkcja	Kultura	Chronologia
Spis stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 39-46						
1.	1	Ciechocin	22	?		?
				Osada		PŚ
2.	2	Ciechocin	2	Osada		PŚ
3.	3	Ciechocin	3	Ślad osadnictwa		HA-LA (ŁUŻ.)
4.	4	Ciechocin	4	Ślad osadnictwa		WŚ
5.	5	Ciechocin	5	Osada		WŚ
				Ślad osadnictwa		PŚ
6.	14	Elgiszewo	1	Osada		PŚ
7.	15	Elgiszewo	2	Osada		PŚ
8.	16	Elgiszewo	3	Ślad osadnictwa		PŚ

9.	17	Elgiszewo	4	Ślad osadnictwa		HA-LA ?
10.	18	Elgiszewo	5	Ślad osadnictwa		K. ŁUŻYCKA
				Osada		WŚ
11.	19	Elgiszewo	6	Ślad osadnictwa		K. ŁUŻYCKA
				Ślad osadnictwa		PŚ
12.	20	Elgiszewo	7	Osada		HA-LA
				Ślad osadnictwa		WŚ
13.	21	Małszyce	1	Ślad osadnictwa		WŚ
				Ślad osadnictwa		PŚ
14.	22	Małszyce	2	Ślad osadnictwa		PŚ
15.	23	Małszyce	3	Ślad osadnictwa		WŚ
				Ślad osadnictwa		PŚ
16.	26	Małszyce	4	Osada		HA-LA
17.	27	Miliszewy	3	Ślad osadnictwa		WŚ
18.	28	Małszyce	5	Ślad osadnictwa		?
19.	29	Małszyce	6	Osada		PŚ
20.	30	Małszyce	7	Osada		PŚ
21.	31	Małszyce	8	Osada		PŚ
22.	32	Małszyce	9	Ślad osadnictwa		?
23.	33	Małszyce	10	Osada		WŚ
				Osada		PŚ
				Ślad osadnictwa		?
24.	36	Małszyce	11	Osada		HA-LA
				Ślad osadnictwa		PŚ
25.	37	Ciechocin	6	Osada		PŚ
26.	38	Ciechocin	7	Ślad osadnictwa		HA-LA
27.	39	Ciechocin	8	Ślad osadnictwa		?
28.	40	Ciechocin	9	Ślad osadnictwa		PRADZIEJE
				Osada		PŚ
				Osada		HA-LA

29.	41	Ciechocin	10	Ślad osadnictwa		WŚ
				Ślad osadnictwa		PŚ
30.	42	Ciechocin	11	Osada		HA-LA
				Ślad osadnictwa		PRADZIEJE
				Ślad osadnictwa		?
31.	43	Ciechocin	12	Osada		WŚ
				Osada		PŚ
32.	44	Ciechocin	13	Osada		PŚ
33.	45	Ciechocin	14	Ślad osadnictwa		HA-LA
34.	46	Ciechocin	15	Ślad osadnictwa		?
35.	47	Ciechocin	16	Ślad osadnictwa		?
				Osada		HA-LA
				Osada		WŚ
				Ślad osadnictwa		PŚ
36.	48	Ciechocin	17	Ślad osadnictwa		NEOLIT (KPL)
				Osada		HA-LA
37.	49	Ciechocin	18	Ślad osadnictwa		?
38.	50	Ciechocin	19	Osada		NEOLIT (KPL)
				Ślad osadnictwa		WŚ
39.	53	Ciechocin	20	Ślad osadnictwa		OR
				Ślad osadnictwa		PŚ
40.	54	Ciechocin	21	Ślad osadnictwa		HA-LA
				Ślad osadnictwa		WŚ
				Osada		PŚ
41.	55	Ciechocin	1	Grodzisko		?
42.	56	Ciechocin	23	Ślad osadnictwa		PRADZIEJE
				Ślad osadnictwa		PŚ
43.	57	Ciechocin	24	Ślad osadnictwa		NEOLIT (KPL?)
				Ślad osadnictwa		PRADZIEJE
44.	58	Ciechocin	25	Ślad		PŚ

				osadnictwa		
45.	60	Małszyce	12	Ślad osadnictwa		?
46.	61	Ciechocin	0	Osada		NEOLIT (KPL)
Spis stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 39-47						
1.	28	Rudaw	2	Ślad osadnictwa		NOWOŻYTNOŚĆ
2.	32	Rudaw	3	Ślad osadnictwa		NEOLIT
3.	34	Rudaw	4	Ślad osadnictwa		EP. KAMIENIA
4.	35	Rudaw	5	Ślad osadnictwa		HA
				Ślad osadnictwa		OR
				Ślad osadnictwa		PŚ
5.	36	Rudaw	6	Ślad osadnictwa		HA-LA
6.	37	Rudaw	7	Osada		WŚ (XII-XIII W.)
				Ślad osadnictwa		PŚ
7.	38	Rudaw	8	Ślad osadnictwa		HA
				Osada		WŚ (XI-XII W.)
				Ślad osadnictwa		PŚ
8.	39	Nowa Wieś	1	Ślad osadnictwa		HA (ŁUŻ)
				Ślad osadnictwa		PŚ
9.	40	Ciechocin	26	Ślad osadnictwa		PŚ
10.	41	Ciechocin	27	Ślad osadnictwa		HA-LA
11.	42	Miliszewy	4	Ślad osadnictwa		K. LENDZIELSKA – NEOLIT
				Ślad osadnictwa		WŚ
				Ślad osadnictwa		PŚ
12.	43	Miliszewy	5	Ślad osadnictwa		EP. KAMIENIA
				Ślad osadnictwa		WŚ-PŚ
				Osada		NOWOŻYTNOŚĆ
13.	44	Miliszewy	6	Ślad osadnictwa		NEOLIT
				Ślad osadnictwa		HA-LA
14.	45	Rudaw	9	Ślad		HA-LA

				osadnictwa		
				Osada		WŚ
15.	46	Rudaw	10	Cmentarzysko		HA (ŁUŻ.)
16.	47	Rudaw	11	Ślad osadnictwa		PŚ
17.	48	Nowa Wieś	2	Osada		PŚ - NOWOŻYTNOŚĆ
18.	49	Nowa Wieś	3	Osada		PŚ
19.	50	Ciechocin	28	Ślad osadnictwa		WŚ (XIII W.)
20.	51	Miliszewy	4	Ślad osadnictwa		WŚ
				Ślad osadnictwa		PŚ
21.	52	Rudaw	12	Ślad osadnictwa		PLA
				Ślad osadnictwa		PŚ
22.	53	Ciechocin	29	Osada		NOWOŻYTNOŚĆ
23.	54	Ciechocin	30	Ślad osadnictwa		EP. KAMIENIA
				Ślad osadnictwa		HA-LA
24.	55	Ciechocin	31	Ślad osadnictwa		HA (ŁUŻ.)
25.	56	Ciechocin	32	Osada		NEOLIT
				Osada		NEOLIT (KPL)
				Ślad osadnictwa		OR
				Ślad osadnictwa		HA-LA
26.	57	Ciechocin	33	Ślad osadnictwa		OR
				Ślad osadnictwa		WŚ
27.	58	Ciechocin	34	Ślad osadnictwa		WEB
				Ślad osadnictwa		HA-LA
28.	59	Ciechocin	35	Ślad osadnictwa		PRADZIEJE
29.	60	Ciechocin	36	Ślad osadnictwa		NEOLIT (KPL)
				Ślad osadnictwa		PRADZIEJE
30.	61	Nowa Wieś	4	Ślad osadnictwa		WŚ
31.	62	Nowa Wieś	5	Ślad osadnictwa		EP. KAMIENIA
32.	63	Nowa Wieś	6	Ślad osadnictwa		EP. KAMIENIA

				Ślad osadnictwa		WŚ
33.	64	Nowa Wieś	7	Osada		PŚ
				Osada		NOWOŻYTNOŚĆ
34.	65	Ciechocin	37	Ślad osadnictwa		NEOLIT (KPL)
				Ślad osadnictwa		NEOLIT (KAK)
				Ślad osadnictwa		HA-LA
				Osada		WŚ
				Ślad osadnictwa		NOWOŻYTNOŚĆ
35.	66	Ciechocin	38	Ślad osadnictwa		NEOLIT (KPL)
				Ślad osadnictwa		HA-LA
36.	67	Ciechocin	39	Ślad osadnictwa		HA-LA
37.	68	Ciechocin	40	Ślad osadnictwa		EP. KAMIENIA
				Ślad osadnictwa		HA-LA
38.	69	Ciechocin	41	Ślad osadnictwa		WŚ (XII-XIII W.)
39.	70	Ciechocin	42	Ślad osadnictwa		EP. KAMIENIA
40.	71	Ciechocin	43	Ślad osadnictwa		EP. KAMIENIA
41.	72	Ciechocin	44	Ślad osadnictwa		EP. KAMIENIA
42.	73	Ciechocin	45	Ślad osadnictwa		EP. KAMIENIA
				Osada		WŚ
43.	74	Ciechocin	46	Ślad osadnictwa		?
				Ślad osadnictwa		EP. KAMIENIA
				Osada		HA-LA
				Ślad osadnictwa		WŚ (IX-X W.)
				Osada		PŚ
44.	75	Ciechocin	47	Ślad osadnictwa		EP. KAMIENIA
				Ślad osadnictwa		HA-LA
45.	76	Nowa Wieś	8	Ślad osadnictwa		EP. KAMIENIA
46.	77	Nowa Wieś	9	Ślad osadnictwa		EP. KAMIENIA
				Ślad		WŚ

				osadnictwa		
				Ślad osadnictwa		PŚ
47.	78	Elgiszewo	8	Ślad osadnictwa		NEOLIT (KPL)
				Osada		HA-LA
48.	79	Elgiszewo	9	Osada		NEOLIT (KPL)
				Osada		HA-LA
				Ślad osadnictwa		WŚ
				Ślad osadnictwa		PŚ
49.	80	Elgiszewo	10	Ślad osadnictwa		WŚ
50.	81	Elgiszewo	11	Ślad osadnictwa		EP. KAMIENIA
51.	82	Elgiszewo	12	Ślad osadnictwa		NEOLIT (KPL III F.)
				Ślad osadnictwa		NEOLIT (KAK)
				Ślad osadnictwa		HA-LA
				Osada		WŚ
52.	83	Elgiszewo	13	Ślad osadnictwa		HA-LA
53.	87	Rudaw	13	Ślad osadnictwa		HA-LA
				Ślad osadnictwa		PŚ
54.	88	Rudaw	14	Ślad osadnictwa		HA-LA
55.	89	Nowa Wieś	10	Ślad osadnictwa		WŚ
				Ślad osadnictwa		PŚ
				Ślad osadnictwa		NOWOŻYTNOŚĆ
56.	90	Nowa Wieś	11	Ślad osadnictwa		NEOLIT (KPL)
57.	93	Nowa Wieś	12	Osada		PŚ - NOWOŻYTNOŚĆ
58.	96	Rudaw	15	Ślad osadnictwa		EP. KAMIENIA
				Ślad osadnictwa		WŚ
59.	97	Rudaw	16	Ślad osadnictwa		PŚ - NOWOŻYTNOŚĆ
60.	98	Nowa Wieś	13	Ślad osadnictwa		OR
61.	99	Nowa Wieś	14	Osada		PŚ
				Osada		NOWOŻYTNOŚĆ

62.	100	Nowa Wieś	15	Ślad osadnictwa		PŚ
63.	102	Rudaw	17	Osada		WŚ
				Ślad osadnictwa		PŚ
64.	103	Rudaw	18	Ślad osadnictwa		HA-LA
				Ślad osadnictwa		OR
65.	104	Rudaw	19	Ślad osadnictwa		WŚ
66.	105	Rudaw	20	Ślad osadnictwa		WŚ
67.	108	Kujawa	0	Znalezisko luźne		OR
68.	109	Rudaw	0	Osada?		WŚ
Spis stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 40-46						
1.	6	Morgowo	1	Ślad osadnictwa		PŚ
2.	7	Morgowo	2	Ślad osadnictwa		EP. KAMIENIA
Spis stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 40-47						
1.	1	Świętosław	1	Osada		WŚ-PŚ
2.	2	Świętosław	2	Osada		HA-LA
				Ślad osadnictwa		NOWOŻYTNOŚĆ
3.	3	Świętosław	3	Ślad osadnictwa		HA-LA (ŁUŻ.)
4.	4	Świętosław	4	Osada		EP. KAMIENIA
				Ślad osadnictwa		PŚ
5.	5	Piotrkowo	1	Osada		WŚ
6.	6	Piotrkowo	2	Ślad osadnictwa		EP. KAMIENIA
				Cmentarzysko		K. ŁUŻYCKA
				Osada		OR
				Osada		PŚ
				Osada		NOWOŻYTNOŚĆ
7.	7	Piotrkowo	3	Osada		NEOLIT
8.	8	Piotrkowo	4	Osada		WŚ-PŚ
9.	13	Rudaw	1	Ślad osadnictwa		EP. KAMIENIA
				Osada		WŚ
10.	14	Rudaw	21	Grodzisko		WŚ
11.	15	Piotrkowo	6	Osada		PŚ
12.	16	Świętosław	7	Osada		WŚ

13.	17	Morgowo	5	Osada (?)		WŚ-PŚ
14.	20	Piotrkowo	8	Ślad osadnictwa		WŚ-PŚ
15.	21	Miliszewy	1	Ślad osadnictwa		HA-LA
				Osada		PŚ
16.	22	Miliszewy	2	Ślad osadnictwa		WŚ
				Ślad osadnictwa		PŚ
				Ślad osadnictwa		NOWOŻYTNOŚĆ
17.	23	Świętosław	6	Cmentarzysko		OR
18.	37	Piotrkowo	9	Ślad osadnictwa		PRADZIEJE
19.	38	Piotrkowo	10	Osada		NEOLIT (KPL)
				Ślad osadnictwa		PŚ
20.	39	Piotrkowo	11	Ślad osadnictwa		NOELIT (KPL)
21.	40	Piotrkowo	12	Osada		WŚ
22.	41	Piotrkowo	13	Osada		PŚ
23.	44	Świętosław	9	Ślad osadnictwa		PRADZIEJE
24.	45	Świętosław	10	Ślad osadnictwa		EP. KAMIENIA
25.	46	Świętosław	11	Osada		PŚ
				Osada		NOWOŻYTNOŚĆ
26.	59	Rudaw	22	?		?
27.	88	Piotrkowo	14	Osada		PŚ
				Osada		NOWOŻYTNOŚĆ
28.	89	Piotrkowo	15	Osada		PŚ
29.	90	Piotrkowo	16	Osada		PŚ
30.	91	Piotrkowo	17	Ślad osadnictwa		PRADZIEJE
31.	92	Piotrkowo	18	Ślad osadnictwa		HA-LA
32.	93	Piotrkowo	19	Ślad osadnictwa		HA-LA
33.	94	Piotrkowo	20	Ślad osadnictwa		HA-LA
34.	95	Piotrkowo	21	Osada		PŚ
				Osada		NOWOŻYTNOŚĆ
35.	96	Piotrkowo	22	Osada		WŚ
36.	97	Rudaw	23	Osada podgrokowa		WŚ

37.	98	Rudaw	24	Ślad osadnictwa		NEOLIT
38.	99	Piotrkowo	23	Ślad osadnictwa		WŚ
39.	100	Rudaw	25	Osada		WŚ
40.	101	Rudaw	26	?		?
41.	102	Rudaw	27	Osada		SCHN
				Ślad osadnictwa		HA-LA
42.	103	Rudaw	28	Ślad osadnictwa		NEOLIT (KAK)
				Osada		HA-LA
43.	104	Rudaw	29	Ślad osadnictwa		EP. KAMIENIA
44.	105	Piotrkowo	24	Ślad osadnictwa		OR
45.	106	Świętosław	12	Osada		PŚ
46.	107	Piotrkowo	25	Osada		PRADZIEJE
				Ślad osadnictwa		PŚ
47.	108	Piotrkowo	26	Ślad osadnictwa		EP. KAMIENIA
				Ślad osadnictwa		PRADZIEJE
48.	109	Świętosław	13	Ślad osadnictwa		HA-LA
49.	110	Świętosław	14	Osada		PŚ
50.	111	Świętosław	15	Ślad osadnictwa		EP. KAMIENIA
				Osada		PŚ
51.	112	Piotrkowo	27	Ślad osadnictwa		EP. KAMIENIA
52.	113	Piotrkowo	28	Osada		PŚ
53.	114	Świętosław	16	Osada		PŚ
54.	115	Świętosław	17	Ślad osadnictwa		HA-LA
55.	116	Morgowo	6	Osada		PŚ
				Ślad osadnictwa		PRADZIEJE
56.	117	Miliszewy	8	Ślad osadnictwa		PRADZIEJE
57.	118	Miliszewy	9	Osada		HA-LA
58.	119	Miliszewy	10	Osada		PŚ
				Osada		NOWOŻYTNOŚĆ
59.	120	Miliszewy	11	Osada		OR
60.	121	Miliszewy	12	Osada		OR

61.	122	Miliszewy	13	Osada		OR
				Ślad osadnictwa		PŚ
62.	123	Miliszewy	14	Ślad osadnictwa		NEOLIT (KPL)
63.	124	Miliszewy	15	Osada		PŚ
64.	125	Morgowo	3	Ślad osadnictwa		EP. KAMIENIA
65.	126	Świętosław	18	?		?
66.	127	Morgowo	4	Osada		PŚ
67.	128	Miliszewy	16	Ślad osadnictwa		EP. KAMIENIA
68.	129	Miliszewy	17	Osada		PŚ
69.	130	Miliszewy	18	Osada		PŚ
				Osada		NOWOŻYTNOŚĆ
70.	131	Miliszewy	19	Osada		HA-LA
				Osada		OR
				Osada		NOWOŻYTNOŚĆ
71.	132	Miliszewy	20	Osada		NOWOŻYTNOŚĆ
72.	133	Rudaw	30	Ślad osadnictwa		HA-LA
73.	134	Miliszewy	21	Osada		NOWOŻYTNOŚĆ
74.	135	Świętosław	19	Ślad osadnictwa		PRADZIEJE
				Ślad osadnictwa		PŚ
75.	136	Miliszewy	22	Osada		PŚ
76.	137	Miliszewy	23	Osada		NOWOŻYTNOŚĆ
77.	138	Miliszewy	24	Osada		NOWOŻYTNOŚĆ
78.	139	Miliszewy	25	Osada		PŚ
				Osada		NOWOŻYTNOŚĆ
79.	140	Świętosław	0	Znalezisko luźne		OR
80.	141	Świętosław	0	Znalezisko luźne		EP. KAMIENIA
81.	142	Świętosław	0	Cmentarzysko?		?

Spis stanowisk archeologicznych na obszarze AZP 41-47

1.	3	Świętosław	21	Osada		WŚ
2.	61	Świętosław	22	Osada		WŚ
3.	62	Świętosław	23	Osada		NOWOŻYTNOŚĆ

Źródło: Wojewódzki Konserwator Zabytków.

5.6. Zagrożenia dla środowiska kulturowego

Do degradacji, uszkodzenia lub zniszczenia obiektów zabytkowych może doprowadzić szereg przyczyn, pochodzenia wewnętrznego, zewnętrznego i wywołanych sytuacją ogólną w określonym czasie.

W zakresie przyczyn wewnętrznych, związanych z działalnością człowieka, najważniejsze są:

- brak opieki konserwatorskiej;
- brak użytkownika;
- wadliwa gospodarka;
- nadmierna intensywność użytkowania;
- wady realizacyjne (niepoprawnie przeprowadzone prace konserwatorskie lub budowlane, np. polegające na zmianie wyglądu elewacji budynków – poprzez zmianę kształtu otworów okiennych i drzwiowych, wprowadzenie termoizolacji z jednoczesnym zniszczeniem oryginalnego detalu architektonicznego);
- niewłaściwa eksploatacja (np. użytkowanie niezgodne z pierwotnym przeznaczeniem obiektu);
- zmiany warunków wodno-gruntowych, jak i zanieczyszczenie wód i gleb.

Przyczyny zniszczeń lub uszkodzeń, określane jako zewnętrzne mają szerszy, często trudny do określenia zasięg oddziaływania, przez co są również trudniejsze do usunięcia.

Do najważniejszych należą:

- działalność gospodarcza;
- infrastruktura komunalna, jak np. wprowadzanie ruchu tranzytowego samochodów przez obszary historycznych miejscowości itp.;
- zagospodarowanie przestrzenne, z dopuszczeniem np. inwestycji wielkoobszarowych i obiektów wielkogabarytowych, degradujących ekspozycję obiektów historycznych lub zakłócających łączność widokową i kompozycyjną pomiędzy obiektami zabytkowymi;
- skażenia atmosferyczne i zanieczyszczenia wód oraz zachwianie gospodarki wodnej.

Do przyczyn ogólnych, które powodują uszkodzenie lub zniszczenie obiektów zabytkowych należą:

- działanie czasu;
- klęski losowe, jak np. wichury, trąby powietrzne, powodzie itp.;

- zmiany kierunków artystycznych;
- warunki atmosferyczne;
- działanie biologiczne;
- rozwój teorii konserwatorskich, poprzez stosowanie technologii konserwatorskich, które w dłuższej perspektywie czasowej są szkodliwie dla zabytku itd.

6. Uwarunkowania wynikające z rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych

Zgodnie z art. 38a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dla obszaru województwa sporządza się, nie rzadziej niż raz na 20 lat, audyt krajobrazowy. Audyt krajobrazowy identyfikuje krajobrazy występujące na całym obszarze województwa, określa ich cechy charakterystyczne oraz dokonuje oceny ich wartości.

Według stanu na 2022 r. województwo kujawsko-pomorskie nie opracowało audytu krajobrazowego.

7. Uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia, oraz zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z uniwersalnym projektowaniem

Dokonane poniżej analizy zostały oparte o dane pozyskane z Głównego Urzędu Statystycznego i dotyczą przedziału czasowego od 2017 r. do 2021 r.

7.1. Demografia

W poniższej tabeli przedstawiono główne wskaźniki demograficzne dla gminy Ciechocin. Dane dotyczą okresu 2017-2021.

Tabela 11. Podstawowe wskaźniki demograficzne gminy Ciechocin w latach 2017-2021.

Rok	jednostka	2017	2018	2019	2020	2021
ludność na 1 km ² (gęstość zaludnienia)	osoba	40	40	40	39	39
kobiety na 100 mężczyzn	osoba	97	98	97	98	97
małżeństwa na 1000 osób	para	3,97	4,71	4,71	3,55	4,62
urodzenia żywe na 1000 osób	osoba	13,16	10,42	11,90	10,15	7,18

zgony na 1000 osób	osoba	9,44	9,68	11,66	11,17	14,10
przyrost naturalny na 1000 osób	osoba	3,72	0,74	0,25	-1,02	-6,92

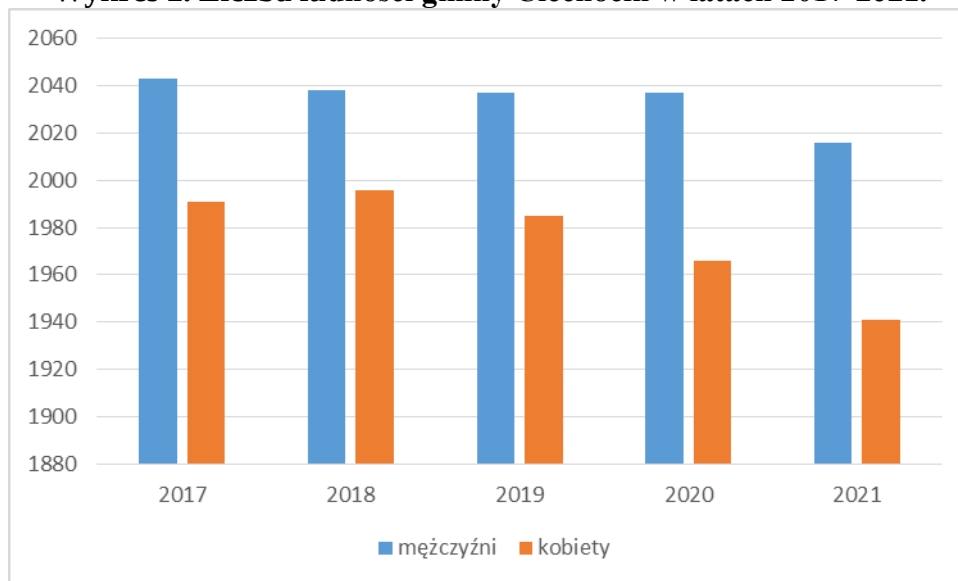
Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS stan na I.2023 r.

Do 2019 r. średnia liczba ludności na 1 km² wyniosła niezmiennie 40, rok później wynosiła 39. Z przeprowadzonego badania w latach 2017 – 2021 wynika, że wskaźnik feminizacji nie ulegał większym zmianom i mieścił się w przedziale 97-98. W ostatnim roku wskaźnik ten przyjął wartość 97, co stanowi o tym, że na 100 mężczyzn przypadły 97 kobiety, czyli panowała niewielka przewaga mężczyzn w ogólnej liczbie ludności.

W gminie Ciechocin między 2017 a 2021 rokiem można zauważyć różnorodność między wskaźnikiem urodzeń żywych na 1000 mieszkańców i zgonów na 1000 mieszkańców. Maksimum urodzeń odnotowano w 2017 roku, kiedy to wskaźnik przyjął wartość 13,16, a minimum, w 2021 roku – 7,18. Największą wartość zgonów stwierdzono również w 2021 roku, gdy współczynnik wyniósł 14,10, a najmniejszy w 2017 – 9,44. Porównując poszczególne lata średnia urodzeń na 1000 mieszkańców wynosi 10,5, natomiast średnia zgonów na 1000 mieszkańców wynosi 11,21. Na podstawie powyższych danych można od razu zauważyć zjawisko ubytku naturalnego gdyż na przestrzeni badanych lat przyrost naturalny przyjął wartość poniżej zera (średnio -0,65). W latach w 2017-2019 wartość była dodatnia i wynosiła od 0,25 do 3,72. Największą różnicę między urodzeniami a zgonami zanotowano w 2021 r. gdzie wskaźnik przyrostu naturalnego wyniósł -3,2.

W odniesieniu do współczynnika małżeństw na 1000 ludności można zauważyć, że jego wartości przyjmują zbliżone wartości. W analizowanych latach kształtuje się między wartościami 3,97 a 4,62, a średnia wynosi 4,62.

Wykres 2. Liczba ludności gminy Ciechocin w latach 2017-2021.

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS stan na I.2023 r.

W zamieszczonej poniżej tabeli przedstawiono ruch naturalny według płci na przestrzeni lat 2017– 2021. Jak można zauważyć od 2019 r. w gminie Ciechocin zgony przewyższają urodzenia żywe. Spowodowało to, że wskaźnik przyrostu naturalnego przyjął wartość ujemną. W analizowanych latach więcej było urodzeń mężczyzn niż kobiet. Najwięcej urodzeń mężczyzn (28) odnotowano w latach 2017 i 2019, a kobiet (25) w 2017 r. Najwięcej urodzeń ogółem (53) przypadło na 2017 r., średnia na przestrzeni analizowanych lat wynosiła 42. W przypadku zgonów ich średnia ogółem kształtowała się na poziomie 45, a najwięcej zgonów wystąpiło w 2021 roku. W badanych latach średnio więcej umierało mężczyzn (24) niż kobiet (21). Najwięcej zgonów mężczyzn (33) wystąpiło w 2021 roku, a zgonów kobiet (22) w 2017, 2019 i 2021 roku.

Ujemny przyrost naturalny ogółem w gminie Ciechocin występuje od 2020 r., najniższy wskaźnik odnotowano w 2021 r. (-27). Jest to efekt niskiej liczby narodzin i wysokiej liczby zgonów w danym roku. Wskaźnik przyrostu naturalnego mężczyzn w tym samym roku wyniósł -17. Średnia przyrostu naturalnego w analizowanych latach wynosiła 0 w przypadku mężczyzn i -2 dla kobiet.

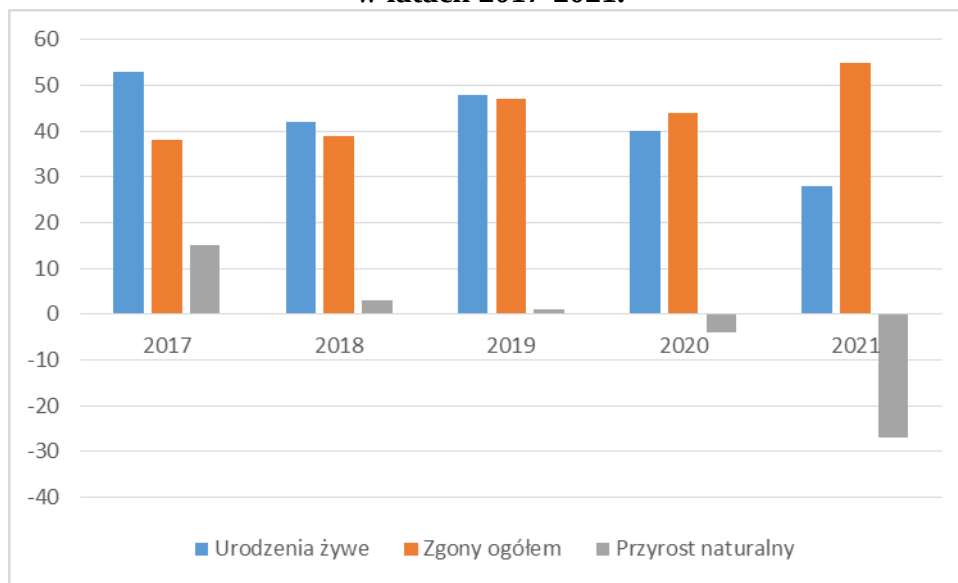
Tabela 12. Ruch naturalny na terenie gminy Ciechocin w latach 2017-2021.

ROK		2017	2018	2019	2020	2021
Urodzenia żywe						
ogółem	osoba	53	42	48	40	28
kobiety	osoba	25	19	20	17	12
mężczyźni	osoba	28	23	28	23	16
Zgony ogółem						

ogółem	osoba	38	39	47	44	55
kobiety	osoba	22	16	22	21	22
mężczyźni	osoba	16	23	25	23	33
Przyrost naturalny						
ogółem	osoba	15	3	1	-4	-27
kobiety	osoba	3	3	-2	-4	-10
mężczyźni	osoba	12	0	3	0	-17

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS stan na I.2023 r.

Wykres 3. Urodzenia żywe, zgony, przyrost naturalny na terenie gminy Ciechocin w latach 2017-2021.

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS stan na I.2023 r.

Najbardziej liczną grupą ludności w gminie Ciechocin zgodnie z poniższą tabelą były osoby w wieku 70 lat i więcej. W latach 2017 – 2021 ich średnia liczba wynosiła ≈ 409 . Natomiast do najmniej licznej grupy należały osoby w wieku 5-9 lat, gdzie ich średnia ilość na przestrzeni analizowanych lat wynosiła 195 osoby.

Tabela 13. Ludność według grup wiekowych na terenie gminy Ciechocin w latach 2017-2021.

		2017	2018	2019	2020	2021
0-4 lat	osoba	198	203	211	228	208
5-9 lat	osoba	199	198	192	196	191
10-14 lat	osoba	235	225	226	222	214
15-19 lat	osoba	274	259	253	238	223
20-24 lat	osoba	335	328	320	271	265
25-29 lat	osoba	328	338	338	305	302
30-34 lat	osoba	288	282	265	237	241
35-39 lat	osoba	268	279	291	292	282
40-44 lat	osoba	291	294	287	284	283

45-49 lat	osoba	265	261	247	259	271
50-54 lat	osoba	256	255	280	275	275
55-59 lat	osoba	237	234	225	234	242
60-64 lat	osoba	269	271	255	246	237
65-69 lat	osoba	190	202	225	231	239
70 lat i więcej	osoba	401	405	407	414	416

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS stan na I.2023 r.

Jak wspomniano w powyższej tabeli dotyczącej ruchu naturalnego przyrost naturalny w gminie Ciechocin od 2020 roku jest ujemny. Kształtuje go nie tylko różnica między liczbą urodzeń a liczbą zgonów ale także saldo migracji. Jak przedstawiono w poniższej tabeli saldo migracji najniższą wartość przyjmowało w 2019 roku i wynosiło -28. Średnia tego wskaźnika w analizowanych latach wynosiła -16,6. Liczba zameldowań przyjmowała najwyższą wartość w 2017 roku i wynosiła 45. Najwięcej wymeldowań odnotowano w roku 2019 i 2021.

Tabela 14. Migracje ludności gminy Ciechocin w latach 2017-2021.

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Zameldowania	45	44	30	36	32
Wymeldowania	48	55	58	51	58
Saldo migracji	-3	-11	-28	-15	-26

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS stan na I.2023 r.

Zgodnie z poniższym wykresem w latach 2017 - 2021 w gminie Ciechocin największą liczbę stanowiła ludność w wieku produkcyjnym. W analizowanym okresie znajdowała się ona w przedziale od 2516 do 2386. Średnia liczba osób w wieku produkcyjnym w badanych latach wynosiła 2460. Znacznie mniejszą liczbę osób stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym. Mieściły się one w przedziale między 795 a 736. Średnia osób w wieku przedprodukcyjnym wynosiła ≈ 772 (771,6). Najmniej ludności w analizowanych latach liczyła grupa osób w wieku poprodukcyjnym. Znajdowała się ona w przedziale od 723 do 767. Średnia osób w wieku poprodukcyjnym wynosiła ≈ 751 (750,6).

Wykres 4. Ludność według grup ekonomicznych wieku gminy Ciechocin w latach 2017-2021.

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS stan na I.2023 r.

7.2. Zatrudnienie

W oparciu o poniższą tabelę można zauważyć, że w gminie Ciechocin liczba zatrudnionych mężczyzn była zdecydowanie wyższa niż liczba zatrudnionych kobiet. Średnia liczba zatrudnionych kobiet w latach 2017 – 2021 wynosiła ≈ 148 (147,6), natomiast mężczyzn ≈ 280 (279,6). Zarówno najmniej kobiet (134), jak i mężczyzn (221) było zatrudnionych w 2020 roku. Ogółem średnia liczba osób zatrudnionych wynosi ≈ 427 (427,2) osób. Najwięcej osób zatrudnionych było w 2017 roku.

Tabela 15. Zatrudnieni (według innego podziału niż PKD) na terenie gminy Ciechocin według płci w latach 2017-2021.

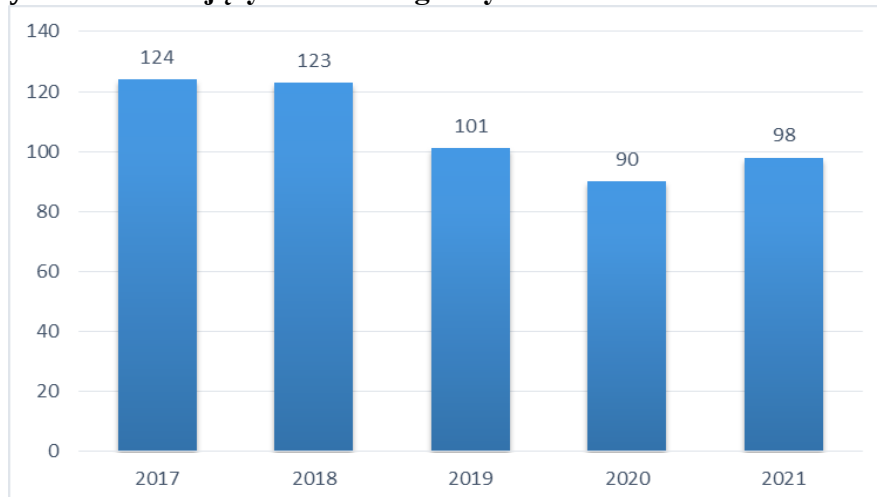
PRACUJĄCY WG PŁCI						
ROK		2017	2018	2019	2020	2021
Liczba osób w wieku produkcyjnym	osoba	2516	2512	2491	2395	2386
Pracujący ogółem	osoba	500	495	406	355	380
Liczba pracujących ogółem / liczbę osób w wieku produkcyjnym	%	20%	20%	16%	15%	16%
Mężczyźni	osoba	359	342	243	221	233
Kobiety	osoba	141	153	163	134	147

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS stan na I.2023 r.

Poniższy wykres przedstawia liczbę pracujących (wg. podziału innego niż PKD) osób na 1000 mieszkańców w gminie Ciechocin. Wynika z niego, że wskaźnik ten w latach 2017 -

2020 wykazywał tendencję spadkową. Natomiast w 2021 r. nastąpił wzrost. Wartości na przestrzeni badanych lat osiągały od 90 do 124 osób na 1000 mieszkańców. Średnia osób pracujących na 1000 mieszkańców wyniosła ≈ 107 (107,2).

Wykres 5. Pracujący na terenie gminy Ciechocin w latach 2017-2021.

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS stan na I.2023 r.

7.3. Bezrobocie

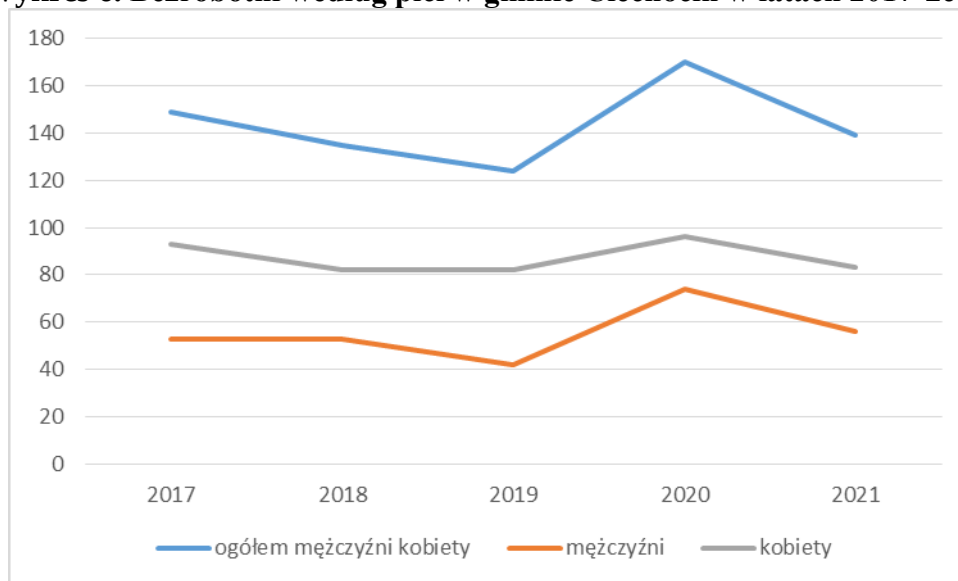
Poniższa tabela przedstawia liczbę bezrobotnych według płci w latach 2017 – 2021. Najwięcej bezrobotnych osób (170) było w 2020 roku, a najmniej (124) w 2019 roku. Średnia bezrobocia w danych latach wynosiła ≈ 143 (143,4). Na poniższym wykresie można zauważyć, że w badanych latach liczba bezrobotnych kobiet przewyższa liczbę bezrobotnych mężczyzn. Średnia liczba kobiet bezrobotnych w analizowanym okresie wynosiła ≈ 87 (87,2) a średnia liczba mężczyzn ≈ 56 (55,6). Najwięcej bezrobotnych kobiet i mężczyzn zarejestrowano w 2020 roku – 96 kobiety oraz 74 mężczyzn.

Tabela 16. Bezrobotni według płci na terenie gminy Ciechocin w latach 2017-2021.

Bezrobotni					
Rok	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	149	135	124	170	139
mężczyźni	53	53	42	74	56
kobiety	93	82	82	96	83

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS stan na I.2023 r.

Wykres 6. Bezrobotni według płci w gminie Ciechocin w latach 2017-2021.

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stan na I.2023 r.

7.4. Działalność gospodarcza

W poniższej tabeli, przedstawione zostały podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w latach 2017-2021 w gminie Ciechocin w obszarze sektora gospodarki narodowej można zauważyć wzrost liczby podmiotów na przestrzeni badanych lat o 39. Sektor publiczny na początku badanego okresu wynosił 7 jednostek, natomiast w 2019 roku 5, co do 2021 roku nie uległo zmianie. Natomiast sektor prywatny, który ma największy wpływ na gospodarkę narodową podniósł swój zasób o 39 w 2021 roku w stosunku do roku pierwszego badanego okresu przyjmując wartość 250. Z poniższej tabeli wynika, że wzrost nastąpił kolejno w liczbie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz fundacji. Natomiast spadek można zauważyć w ilości spółek handlowych oraz spółdzielni.

Tabela 17. Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w gminie Ciechocin w latach 2017-2021.

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON WG SEKTORÓW WŁASNOŚCIOWYCH						
ROK		2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem						
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	219	226	240	254	258
Sektor publiczny						
ogółem	jed.gosp.	7	7	5	5	5
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	jed.gosp.	5	5	3	3	3

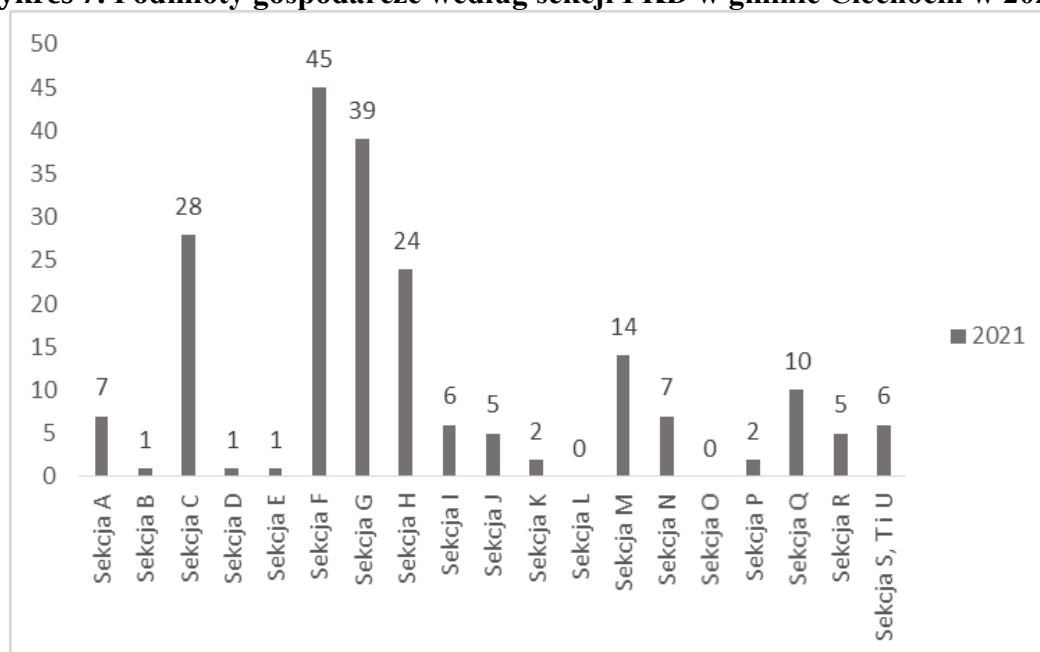
Sektor prywatny						
ogółem	jed.gosp.	211	219	235	247	250
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed.gosp.	166	172	188	201	203
spółki handlowe	jed.gosp.	12	13	13	12	12
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed.gosp.	3	3	3	3	2
spółdzielnie	jed.gosp.	2	1	1	1	0
fundacje	jed.gosp.	1	1	1	1	2
stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed.gosp.	17	17	17	17	18

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS stan na I.2023 r.

Na poniższym wykresie przedstawiono podmioty gospodarcze według sekcji PKD w gminie Ciechocin w 2021 r. Do przodujących podmiotów zaliczyć należy te z sekcji F – 45 podmiotów (budownictwo) oraz sekcji G – 39 podmioty (handel hurtowy i detaliczny). Ponadto należałoby również wspomnieć sekcje nieco mniej liczne tj. sekcja C – 28 podmiotów (przetwórstwo przemysłowe), sekcja H – 24 podmiotów (transport i gospodarka magazynowa), sekcja M – 14 podmiotów (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna).

Najmniej liczne sekcje to: sekcja Q – 10 podmiotów, sekcje A oraz N – po 7 podmiotów, sekcje I oraz S, T i U – po 6 podmiotów, sekcja J oraz R – po 5 podmiotów, sekcje K oraz P – po 2 podmioty, a także sekcje B, D, E – po 1 podmiocie. W gminie nie występują żadne podmioty gospodarcze z sekcji L oraz O.

Wykres 7. Podmioty gospodarcze według sekcji PKD w gminie Ciechocin w 2021 r.

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stan na I.2023 r.

Podział gospodarki narodowej według Polskiej Klasyfikacji Działalności PKD 2007:

- Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo;
- Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie;
- Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe;
- Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych;
- Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją;
- Sekcja F – Budownictwo;
- Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle;
- Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa;
- Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi;
- Sekcja J – Informacja i komunikacja;
- Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa;
- Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości;
- Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna;
- Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca;
- Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne;
- Sekcja P – Edukacja;
- Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna;
- Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją;
- Sekcja S – Pozostała działalność usługowa;
- Sekcja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby;
- Sekcja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne.

Tabela 18. Podział gospodarki narodowej według PKD w gminie Ciechocin w latach 2017-2021.

Rok		2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	jed.gosp.	166	172	188	201	203

Sekcja A	jed.gosp.	6	6	6	6	7
Sekcja B	jed.gosp.	0	0	1	1	1
Sekcja C	jed.gosp.	29	29	28	30	28
Sekcja D	jed.gosp.	1	1	1	1	1
Sekcja E	jed.gosp.	1	1	1	1	1
Sekcja F	jed.gosp.	32	28	32	43	45
Sekcja G	jed.gosp.	35	40	40	40	39
Sekcja H	jed.gosp.	18	19	21	22	24
Sekcja I	jed.gosp.	6	4	6	6	6
Sekcja J	jed.gosp.	2	4	5	6	5
Sekcja K	jed.gosp.	3	4	4	3	2
Sekcja L	jed.gosp.	1	0	0	0	0
Sekcja M	jed.gosp.	11	12	14	13	14
Sekcja N	jed.gosp.	3	7	7	7	7
Sekcja O	jed.gosp.	0	0	0	0	0
Sekcja P	jed.gosp.	0	1	2	2	2
Sekcja Q	jed.gosp.	11	10	12	10	10
Sekcja R	jed.gosp.	5	4	5	5	5
Sekcja S, T i U	jed.gosp.	2	2	3	5	6

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS stan na I.2023 r.

7.5. Oświata

Na terenie gminy Ciechocin funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- przedszkola i punkty przedszkolne:
 - Oddział przedszkolny 2,5-3 i 4 latków w Elgiszewie (przy Szkole Podstawowej im. Oskara Kolbera w Ciechocinie),
 - Oddział przedszkolny 5 i 6 latków w Ciechocinie (przy Szkole Podstawowej im. Oskara Kolbera w Ciechocinie),
 - Oddział przedszkolny 3-4 latków w Miliszewach (przy Szkole Podstawowej im. Bohaterów Września 1939 r. w Świątosławiu),
 - Oddział przedszkolny 5-6 latków „0” w Świątosławiu (przy Szkole Podstawowej im. Bohaterów Września 1939 r. w Świątosławiu);
- szkoły podstawowe:
 - Szkoła Podstawowa w Ciechocinie – klasy I-III (Szkoła Podstawowa im. Oskara Kolbera w Ciechocinie),
 - Szkoła podstawowa w Nowej Wsi – klasy IV-VII (Szkoła Podstawowa im. Oskara Kolbera w Ciechocinie),
 - Szkoła Podstawowa w Świątosławiu (Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Września 1939 r.).

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego z 2021 r. na terenie gminy Ciechocin na jeden oddział w szkołach podstawowych przypadało 15 dzieci. Współczynnik skolaryzacji brutto, według danych GUS z 2021 r., wynosi 80,24%. Stopa skolaryzacji to odsetek osób uczących się obliczany w stosunku do liczby ludności w określonym przedziale wiekowym, według podziału na odpowiednie etapy kształcenia.

7.6. Ochrona zdrowia

Na terenie gminy Ciechocin z kategorii obiektów związanych z ochroną zdrowia funkcjonuje placówka Ośrodka Zdrowia w Ciechocinie oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Nad Drwęcą”. W Ciechocinie znajduje się jedyna w gminie apteka.

7.7. Uwarunkowania wynikające z dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, podmioty publiczne powinny wypełniać obowiązki służące zapewnianiu dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami. Według stanu na rok 2022 nie wszystkie obiekty użyteczności publicznej funkcjonujące na terenie gminy Ciechocin spełniają wymagane kryteria.

7.8. Kultura

Na terenie gminy Ciechocin główną instytucją pełniącą funkcję kulturalną jest Gminna Biblioteka Publiczna w Ciechocinie z siedzibą w Elgiszewie. Dodatkowo, funkcjonuje Filia Biblioteczna w Świątosławiu (lokal przy szkole podstawowej) oraz punkt biblioteczny w Miliszewach. Oprócz swojej podstawowej działalności biblioteka organizuje dodatkowe wydarzenia mające na celu popularyzację czytelnictwa w ramach ogólnopolskich akcji takich jak: „narodowe czytanie”, „mała książka, wielki człowiek”, noc bibliotek, dyskusyjne kluby książek, Tydzień głośnego czytania, Dni Książki i inne. Dodatkowo organizowane są inicjatywy własne jak np. „Ciechociński PRZEGLĄD POJEZDZI DLA DZIECI” realizowane od 13 lat dla dzieci z klas 0-3. W bibliotekach czynny udział mają kluby, skierowane do każdej grupy wiekowej. W 2021 roku przybyło czytelników, a także odnotowana została większa aktywność czytelnicza i liczny udział w konkursach.

Gmina organizuje wydarzenia kulturalno-sportowe, w tym m. in. Wakacyjny Turniej Piłki Nożnej na boisku „Orlik” w Świątosławiu o Puchar Wójta Gminy Ciechocin, Turniej Piłki Siatkowej, Sportowy Dzień Dziecka, Mikołajki przed Urzędem Gminy, warsztaty

przygotowania stroików świątecznych. Dodatkowo, co roku organizowane są dożynki gminno-parafialne, w trakcie których wykonywane są liczne tradycje, obrzędy, atrakcje, konkursy (np. na „najpiękniejszy ogród w Gminie Ciechocin” lub „najładniejszą ozdobę dożynkową”) oraz uhonorowanie osób wywierających swoją działalnością duży wpływ na życie gospodarcze, kulturowe i społeczne Gminy Ciechocin⁹.

Na terenie gminy funkcjonują także świetlice w: Kujawach, Ciechocinie, Nowej Wsi, Małszycach, Miliszewach, Morgowie, Piotrkowie, Rudawiu, Świętosławiu oraz Elgiszewie. Są to miejsca integracji lokalnej społeczności poprzez organizację wydarzeń kulturalnych, spotkań oraz szkoleń.

W gminie Ciechocin funkcjonują stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, m.in.:

- Koło Gospodyń Wiejskich: KGW Ciechocin, KGW „Magnolia” Ciechocin, KGW Elgiszewo, KGW Małszyce, KGW Kujawy, KGW Nowa Wieś, KGW Rudaw, KGW Piotrkowo, KGW Świętosław, KGW Morgowo, KGW Miliszewy, KGW Elgiszewianki
- Ochotnicze Straże Pożarne w Ciechocinie, Elgiszewie, Nowej Wsi, Rudawie, Świętosławie, Miliszewach, Małszycach i Piotrkowie,
- Ludowy Zespół Sportowy „ISKRA” Ciechocin¹⁰.

7.9. Sport

Na terenie gminy Ciechocin funkcjonuje Ludowy Zespół Sportowy ISKRA zajmujący się sekcją piłki nożnej i kolarstwa oraz Szkolny Klub Sportowy, do którego przynależą dwie grupy.

7.10. Turystyka

Ocena turystycznej atrakcyjności miejscowości bądź terenu wymaga analizy poszczególnych kryteriów składających się na całość uwarunkowań turystycznych wpływających na wzrost zainteresowania, a w konsekwencji na rozwój ruchu turystycznego. O tym, czy określony fragment przestrzeni zostanie uznany za atrakcyjny turystycznie decyduje zarówno obiektywna ocena jego elementów jak i subiektywny odbiór całokształtu zasobów przez odwiedzających. Zgodnie z podziałem kryteriów atrakcyjności, na pozytywną ocenę turystyczną danego obszaru składają się¹¹:

- walory (zasoby) turystyczne, w tym:

⁹ Na podstawie Raport o stanie Gminy Ciechocin za rok 2021.

¹⁰ Na podstawie danych ze strony Urzędu Gminy Ciechocin.

¹¹ Kruczek W., 2007 r., Turystyka, wyd. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa

- walory przyrodnicze (naturalne),
- walory poza przyrodnicze (antropogeniczne);
- zagospodarowanie turystyczne, w tym:
 - baza noclegowa,
 - baza żywieniowa,
 - baza komunikacyjna (dostępność),
 - baza towarzysząca;
- atrakcje turystyczne;
- turystyczne jednostki przestrzenne.

Na podstawie analizy poszczególnych kryteriów atrakcyjności turystycznej, stwierdza się, że Gmina Ciechocin posiada warunki do rozwoju turystyki i rekreacji, o których decydują obecne na terenie gminy uwarunkowania.

Wśród walorów naturalnych, umożliwiających rozwój rekreacji oraz turystyki poznawczej, wypoczynkowej czy kwalifikowanej, wyróżnia się:

- urozmaiconą rzeźbę terenu poprzez występowanie dolin rzecznych,
- naturalne siedliska leśne położone w północnej części gminy,
- walory wód powierzchniowych znajdujących się w przeważającej części w Obszarze Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy, Rezerwatu Rzeka Drwęca oraz obszarze Natura2000 Dolina Drwęcy,
- korzystne warunki bioklimatyczne,
- atrakcyjny krajobraz przestrzeni wiejskiej,
- przynależeniem do Obszaru Funkcjonalnego Zielonych Płuc Polski,
- parki dworskie,
- złoża kruszywa naturalnego,
- formy ochrony przyrody, w tym szczególnie wartościowe obszary i obiekty:
 - pomniki przyrody utworzone,
 - użytki ekologiczne.

Wśród walorów antropogenicznych wyróżnia się położone na terenie gminy obiekty wpisane do rejestru zabytków, zlokalizowane m.in.:

- kościół parafialny w Ciechocinie pod wezwaniem św. Małgorzaty – pochodzi z drugiej połowy XIV wieku, zbudowany na planie wydłużonego prostokąta, trójnawowy z wnętrzem przebudowanym w stylu neogotyckim,

- Dwóch biskupów kujawskich w Ciechocinie – siedziba włocławskich ordynariuszy od drugiej połowy XIV wieku po schyłek XVII wieku, sprawujący funkcję obronną, usytuowany na wysokiej skarpie nad rzeką Drwęcą,
- Zespół dworsko-pałacowy w Świątosławiu – założony w XIX wieku, okazały z dworem i parkiem o powierzchni około 4,5 ha,
- Grodzisko wczesnośredniowieczne w Rudawiu – w szerokiej rynnie subglacialnej o przebiegu południkowym położone nad Jeziorem Piotrkowskim, przy jego północnym brzegiem,
- Cmentarz ewangelicki w Morgowie – pozostałość po niemieckiej gminie ewangelickiej, kończącej działalność po II wojnie światowej,
- Cmentarz choleryczny w Elgiszewie – umownie nazywany „cmentarzem” jest miejscem pochówku po zbiorowej mogile mieszkańców w czasie epidemii cholery, która panowała w wiosce w około 1850 r.,
- Drewniany młyn i chata na Dulniku – osada istniejąca już w XIII wieku, położona nad dolnym odcinkiem rzeki Lubianki.

Gminną bazę żywieniową stanowią wszelkie obiekty gastronomiczne służące zaspokojeniu potrzeb żywnościowych turystów. Do grupy tej zalicza się również zakłady zaopatrujące odwiedzających w artykuły żywnościowe, czyli sieć sklepów spożywczych.

Na terenie gminy do rozwiniętej bazy noclegowej i gastronomicznej zalicza się:

- Hotel Osada Karbówko Wellness & SPA – zlokalizowane blisko natury, w Dolinie Drwęcy. Osada oferuje liczne formy aktywnego spędzania czasu jak np. spływ kajakowy Drwęcą, naukę jazdy konnej, zajęcia na strzelnicy, bogatej oferty SPA. Dodatkowo, na terenie znajduje się Karczma Myśliwska, która oferuje takie potrawy jak tatar z jelenia, gulasz z dziczyzny i inne,
- Agroturystyka „Orzechowy Jar” – położona w Elgiszewie przy rzece Drwęcy, oferująca grzybobranie i wędkowanie, wycieczki piesze i rowerowe oraz spływy kajakowe. Na terenie możliwe jest także zorganizowanie imprez okolicznościowych od wesel, po szkolenia lub kursy,
- Ośrodek Wypoczynkowy w Okoninie – miejsca noclegowe w drewnianych domach w centrum lasu.

Na bazę komunikacyjną składa się sieć połączeń, dróg, szlaków komunikacyjnych. Poziom rozwinięcia bazy komunikacyjnej stanowi o dostępności oraz łatwości poruszania się

po obszarze gminy przez potencjalnych turystów. Do bazy komunikacyjnej gminy Ciechocin w szczególności zalicza się:

- sieć dróg publicznych, w tym drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne;
- bliskie umiejscowienie szlaków drogowych prowadzących m.in. do Torunia (25 km) drogą wojewódzką nr 569, dogodne połączenie z A1 biegnącą poprzez pobliski Lubicz, która prowadzi do Gdańska bądź Łodzi.

Wśród bazy towarzyszącej wyróżnia się wszelkiego rodzaju urządzenia sportowo-rekreacyjne obszaru turystycznego, które pozwalają turystom na uprawianie różnych form rekreacji. W zakres bazy towarzyszącej wchodzi cała gminna infrastruktura techniczna (wodociągi, kanalizacja, energetyka) oraz społeczna (ośrodki zdrowia, Biblioteka Publiczna, Urząd Pocztowy, apteka, bank).

Atrakcje turystyczne stanowią wszelkiego rodzaju obiekty będące przedmiotem zainteresowania turystycznego i wpływające na natężenie ruchu turystycznego. Do gminnych atrakcji turystycznych zaliczyć zatem można wszystkie formy i obiekty związane z gminą (np. z kulturą mieszkańców), na ich temat dostępne są informacje turystyczne w postaci ulotek, informacji internetowej, oznaczenia kartograficznego, które w sposób realny wpływają na wzrost ruchu turystycznego.

Całościowo gmina Ciechocin wchodzi w skład Pojezierza Chełmińskiego-Dobrzyńskiego. Jest to obszar charakteryzujący się naturalnością środowiska przyrodniczego i mnogością niepowtarzalnych walorów typowych dla Polski Centralnej. Gmina wzbogacona jest dodatkowo o elementy kulturowe i religijne.

8. Uwarunkowania wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

Potencjalne zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia mogą dotyczyć przede wszystkim środowiska naturalnego, działalności człowieka a także zdarzeń spowodowanych działaniem sił przyrody.

8.1. Zagrożenia hałasem

Hałas jest specyficznym czynnikiem zanieczyszczającym środowisko, charakteryzującym się mnogością źródeł i powszechnością występowania we wszystkich środowiskach biosfery. Podstawowym wskaźnikiem klimatu akustycznego jest sumaryczny

poziom hałasu danego obszaru. W decydującym stopniu zależy on od jego urbanizacji oraz rodzaju emitowanego hałasu, tj.:

- hałasu komunikacyjnego od dróg, linii kolejowych, który rozprzestrzenia się na odległe obszary ze względu na rozległość źródeł;
- hałasu przemysłowego obejmującego swym zasięgiem najbliższe otoczenie;
- hałasu komunalnego towarzyszącego obiektom sportu, rekreacji i rozrywki.

Dotychczasowe badania wskazują, że zagrożenie hałasem na terenie gminy związane jest głównie z hałasem komunikacyjnym i odnosi się do terenów przyległych do głównych tras drogowych. Na terenie gminy nie występują drogi zaliczone do kategorii dróg krajowych. Nie występują tutaj także linie kolejowe. Podstawowy układ komunikacyjny obszaru gminy stanowią:

- **droga wojewódzka** nr 569 o długości 10,07 km;
- **drogi powiatowe**, których 6 odcinków ma łączną długość 31,327 km. Są to drogi (poza odcinkiem Świątosław – Działyń) o nawierzchni bitumicznej;
- **drogi gminne** o łącznej długości 105,76 km, w przeważającej części posiadają nawierzchnię gruntową umocnioną warstwą pospółki lub żwiru.

Oceniając zagrożenie hałasem komunikacyjnym przyjmuje się, że hałas o poziomie równoważnym poniżej 50 dB (w porze dziennej) nie jest uciążliwy dla człowieka. Hałas o poziomie równoważnym powyżej 70 dB uważa się za szkodliwy dla człowieka. Dane literaturowe i pomiarowe wskazują, że strefy negatywnego oddziaływania akustycznego wynoszą w przypadku dróg powiatowych (o natężeniu ruchu poniżej 5 tys. pojazdów na dobę) – około 50 - 80 m.

Wyniki prowadzonych przez Inspekcję Ochrony Środowiska pomiarów hałasu w ramach tzw. monitoringu szczególnych uciążliwości akustycznych wzdłuż dróg powiatu golubsko-dobrzyńskiego wykazały, że we wszystkich punktach pomiarowych przekroczony został dopuszczalny poziom dźwięku dla poszczególnych typów przyległych do głównych dróg terenów. W gminie Ciechocin do najbardziej zagrożonych hałasem komunikacyjnym zaliczyć należy drogę wojewódzką nr 569 przebiegającą przez miejscowości: Małszyce, Ciechocin, Elgiszewo, w kierunku Kowalewa Pomorskiego i Golubia-Dobrzynia.

Dodatkowymi źródłami hałasu w gminie może być:

- hałas przemysłowy powodowany jest eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych

z prowadzoną działalnością przemysłową. Emisja zanieczyszczenia środowiska hałasem regulowana jest w posiadanych przez podmioty gospodarcze zezwoleniach, dopuszczających określone poziomy hałasu odrębnie dla pory dziennej i nocnej. Uciążliwość hałasu emitowanego z obiektów przemysłowych zależy między innymi od ich ilości, czasu pracy czy odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej. Na terenie gminy Ciechocin hałas przemysłowy związany jest głównie z eksploatacją kruszywa. Ponadto pewną uciążliwość hałasową o skali lokalnej, powodować mogą niewielkie przetwórnice i drobne obiekty rzemieślnicze, handlowe i gastronomiczne. Do takich obiektów należą m.in. zakład przetwórstwa mięsnego w Miliszewach,

- gospodarczy poprzez użytkowanie maszyn rolniczych podczas wykonywanych prac, w tym szczególnie prac polowych. Klimat akustyczny pogarszany jest lokalnie przede wszystkim przez takie maszyny, jak: kombajny zbożowe, ciągniki rolnicze, kosiarki rolnicze, śrutowniki, dmuchawy do zboża i inne. Wysoka emisja dźwięków ma tutaj dwójakie źródło. Po pierwsze są to maszyny o dużej mocy nominalnej. Po wtóre większościowy odsetek używanych maszyn rolniczych przez przeciętnego rolnika w Polsce jest zaawansowana wiekowo, a przez to przestarzała technologicznie i wyeksploatowana.

Na terenie gminy Ciechocin nie zanotowano dotąd zgłoszeń ludności dotyczących uciążliwości hałasowej obiektów działalności gospodarczej.

8.2. Zagrożenia pożarami lasów

Około 37,4% gminy Ciechocin stanowią użytki leśne oraz grunty zadrzewione i zakrzewione, na których występuje niebezpieczeństwo pożarów leśnych.

Do najistotniejszych przyczyn pożarów należy zaliczyć:

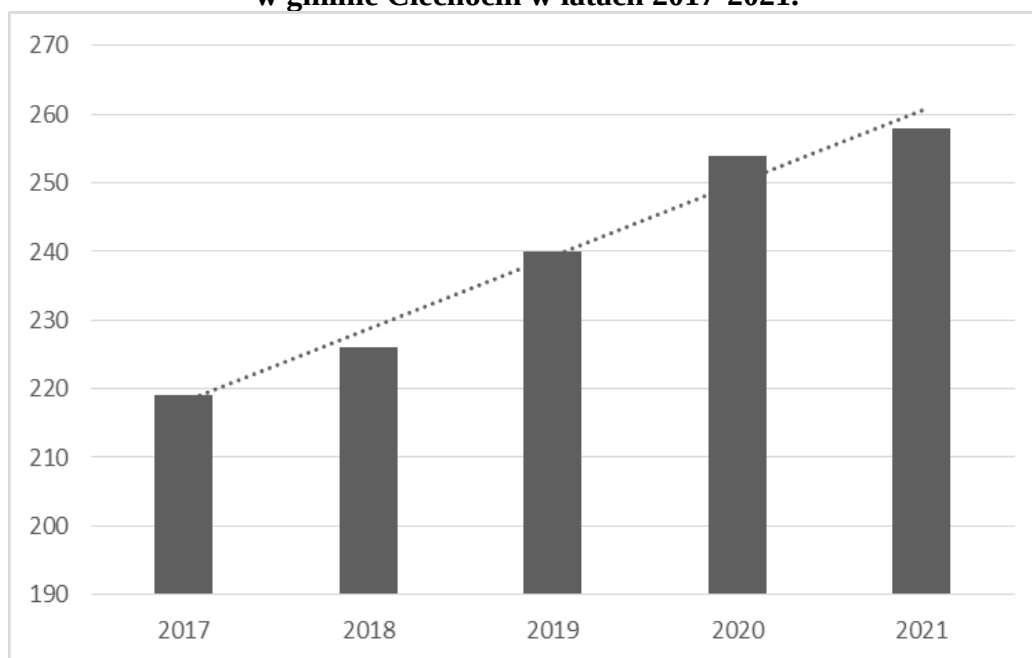
- podpalenia;
- nieprzestrzeganie zakazów tam obowiązujących tj. palenie ognisk, gałęzi, palenie tytoniu;
- awarie i pożary linii energetycznych;
- nieostrożne uprawianie turystyki krajoznawczej.

9. Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy

9.1. Analiza ekonomiczna

Rozwój przestrzenny gminy koncentruje się w miejscowości Ciechocin. Analiza zmieniającej się liczby podmiotów gospodarczych w latach 2017-2021 ukazuje, że ich ilość jest zróżnicowana. Od 2017 roku obserwuje się stały wzrost liczby podmiotów gospodarczych. Na przestrzeni badanych lat niezmiennie najwięcej podmiotów należało do sekcji: F – budownictwo, G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, C – przetwórstwo przemysłowe, H – transport i gospodarka magazynowa.

Wykres 8. Podmioty gospodarki narodowej ogółem zarejestrowane w rejestrze REGON w gminie Ciechocin w latach 2017-2021.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stan na I.2023 r.

Na wyznaczonym wykresie linii trendu można zaobserwować wzrost liczby podmiotów gospodarczych. Można prognozować, że w najbliższych latach wskazane wartości będą utrzymywały się na podobnym poziomie, bądź też będą rosły.

9.2. Rozwój lokalny gminy i jego finansowanie

W procesie strategicznego zarządzania gminą finanse odgrywają podstawową rolę. Możliwości finansowe gminy w ścisłym powiązaniu z jakością zarządzania stanowią podstawę do wyznaczenia strategicznych celów jej rozwoju, rozumianego jako proces kształtowania zmian w kierunku jak najbardziej pożądanym, akceptowanym społecznie

i ekonomicznie, zgodnie z wymogami racjonalnego gospodarowania przestrzenią.

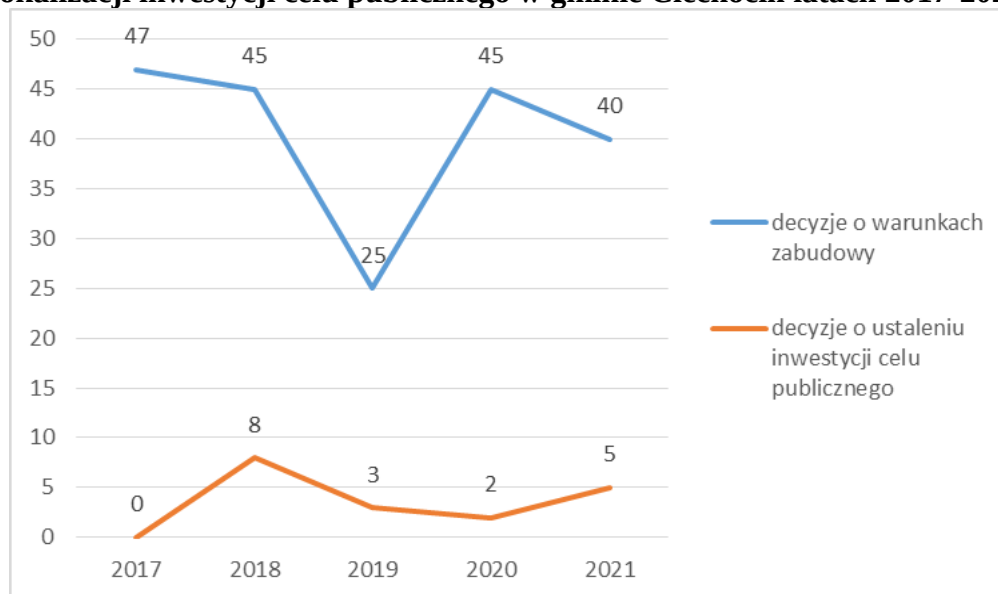
Między rozwojem lokalnym a finansami gminy występują wzajemne powiązania i uwarunkowania. Gmina bowiem ponosi najpierw wydatki w określonych działach, aby mógł dokonać się rozwój społeczno-gospodarczy. Szczegółowy wykaz planowanych przez gminę zamierzeń znajduje się w uchwale budżetowej gminy.

9.3. Gospodarowanie przestrzenią

Szczególnie istotną rolę w rozwoju gminy odgrywa polityka przestrzenna. Na szczeblu gminnym instrumentem, dzięki któremu możliwe jest efektywne wykorzystanie przestrzeni i zarządzanie nią są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na terenie gminy Ciechocin obowiązują aktualnie trzy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego o łącznej powierzchni około 219,59 ha (tj. około 2% całej powierzchni gminy) oraz podjęte zostały dwie uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Kolejnym narzędziem planistycznym wykorzystywanym w procesie zarządzania przestrzenią w gminie są decyzje o warunkach zabudowy oraz decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Na poniższym wykresie przedstawiono zmieniającą się liczbę wydawanych decyzji o warunkach zabudowy i o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w latach 2017-2021.

Wykres 9. Ilość wydanych decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w gminie Ciechocin latach 2017-2021.

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy na dzień 15.XII.2022 r.

Największą ilość decyzji o warunkach zabudowy wydano w 2017 r. – 47 sztuk, a najmniejszą w 2019 r. – 25 sztuk. Ilość wydanych decyzji w analizowanych latach była

zróżnicowana. W latach 2017-2021 wydano łącznie 18 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Ilość wydawanych decyzji w analizowanym okresie była zróżnicowana. W 2019 r. zanotowano spadek liczby wydawanych decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Można prognozować, że w najbliższych latach wskazane wartości będą utrzymywały się na podobnym poziomie, bądź też będą rosły, biorąc pod uwagę ciągły wzrost potrzeb i wymagań społeczeństwa w zakresie usług i infrastruktury.

W przypadku gminy Ciechocin, gdzie obowiązują trzy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego o bardzo niskiej sumarycznej powierzchni, rolę wydawanych decyzji o warunkach zabudowy oraz o ustaleniu lokalizacji celu publicznego należy ocenić pozytywnie. Mogą one zagrażać zachowaniu ładu przestrzennego, jednak z drugiej strony w przypadku małej ilości miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego odgrywają istotną rolę w polepszaniu warunków zamieszkania oraz prowadzenia działalności gospodarczej (zwiększeniu poziomu infrastruktury technicznej) i wpływają pozytywnie na rozwój lokalny i regionalny w gminie.

9.4. Analiza środowiskowa

Środowisko przyrodnicze gminy Ciechocin ma duży wpływ na jej rozwój i zagospodarowanie przestrzenne.

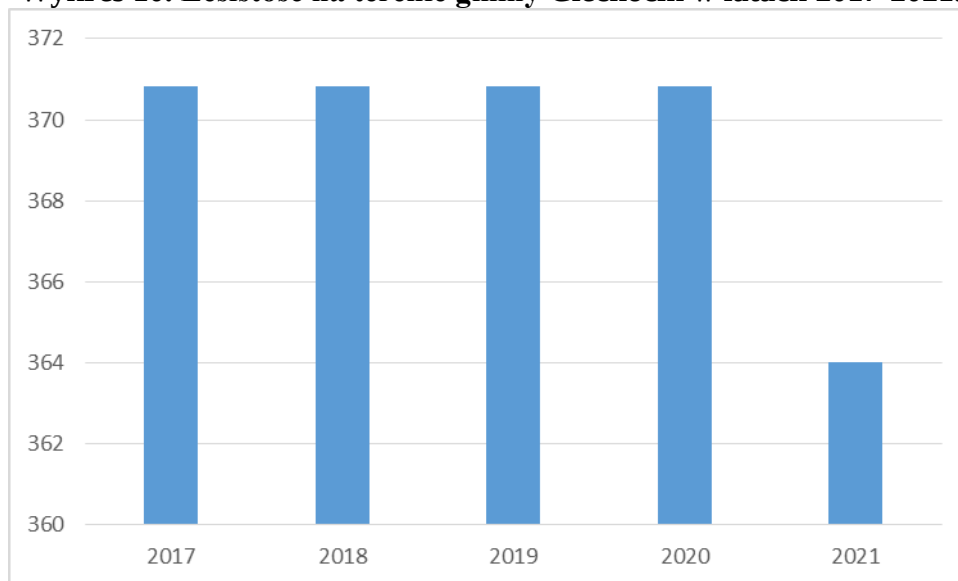
Elementami przyrodniczymi ograniczającymi lokalizację nowej zabudowy są:

- tereny leśne;
- grunty orne klas I-III;
- formy ochrony przyrody.

9.5. Grunty rolne i leśne

Użytki rolne zajmują 5788 ha, dzięki czemu są na pierwszym miejscu w strukturze użytkowania gruntów w gminie (około 57,2%). Powierzchnia geodezyjna gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych na terenie gminy Ciechocin wynosi 3785 ha, co stanowi 37,39% powierzchni ogółu. Powierzchnia ogólna lasów na terenie gminy Ciechocin w latach 2017-2020 utrzymywała się na podobnym poziomie, zaś jej spadek odnotowano w ostatnim roku badanego okresu.

Wykres 10. Lesistość na terenie gminy Ciechocin w latach 2017-2021.

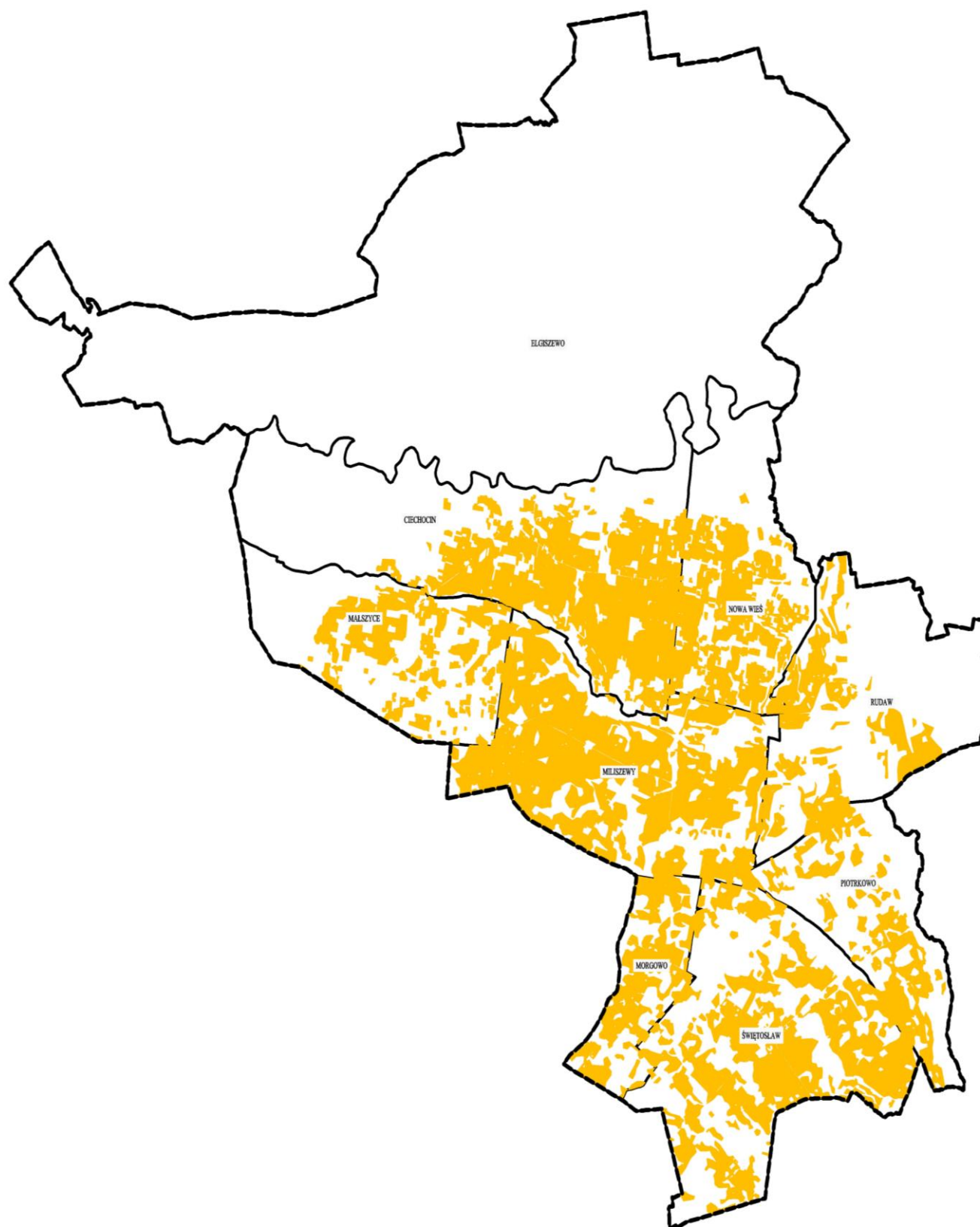

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stan na I.2023 r.

Na rysunku nr 9 przedstawiono rozkład przestrzenny gruntów klasy III na obszarze całej gminy, natomiast w tabeli 19 zamieszczono powierzchnie gruntów klasy III (wyrażone w ha) występujące w poszczególnych obrębach geodezyjnych, które zostały również zobrazowane na rysunku uwarunkowań Studium. Dane uzyskano na podstawie rzeczywistych pomiarów zwartych obszarów gruntów klasy III przedstawionych na rysunku uwarunkowań Studium.

W celu ochrony gruntów rolnych należy podjąć działania polegające na: ograniczeniu przeznaczenia ich na cele nierolnicze i nieleśne; zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, powstającym wskutek działalności nierolniczej i ruchów masowych ziemi; rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze; zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych; ograniczeniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi. Natomiast w celu ochrony gruntów leśnych należy podjąć działania polegające na: ograniczeniu przeznaczania ich na cele nieleśne lub nierolnicze; zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów leśnych oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej, powstającym wskutek działalności nieleśnej i ruchów masowych ziemi; przywracaniu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej; poprawianiu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych w skutek działalności nieleśnej; poprawianiu ich wartości użytkowej oraz zapobieganiu obniżania ich produktywności; ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

Rysunek 9. Rozkład przestrzenny gruntów klasy III.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 19. Powierzchnia gruntów klasy III w poszczególnych obrębach geodezyjnych gminy Ciechocin.

Lp.	Nazwa obrębu geodezyjnego	Powierzchnia gruntów klasy III (ha)
1.	Ciechocin	460,2119
2.	Elgiszewo	0
3.	Małszyce	176,7488
4.	Nowa Wieś	243,0285
5.	Miliszewy	611,6503
6.	Rudaw	138,9640
7.	Morgowo	147,8173
8.	Świętosław	465,4056
9.	Piotrkowo	152,4657
ŁĄCZNIE		2153,2636

Źródło: Opracowanie własne.

Zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2409, z 2023 r. poz. 1597, 1688) „w lasach ochronnych mogą być wznoszone budynki i budowle służące gospodarce leśnej, obronności lub bezpieczeństwu państwa, oznakowaniu nawigacyjnemu, geodezyjnemu, ochronie zdrowia oraz urządzenia służące turystyce”.

Zgodnie z ww. ustawą przeznaczenie na cele nieleśne gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa wymaga uzyskania zgody Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa lub upoważnionej przez niego osoby. Zgoda na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne następuje tylko w procedurze sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Ochrona gruntów rolnych realizowana jest na dwóch poziomach. Pierwszy poziom odbywa się z zastosowaniem procedury planistycznej, czyli zmiany przeznaczenia gruntów na cele nierolnicze – poprzez uchwalenie (lub zmianę) miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Drugi poziom stanowi wydanie decyzji zezwalającej na wyłączenie gruntu z produkcji rolniczej.

Według ustawodawcy, na cele nierolnicze i nieleśne można przeznaczyć przede wszystkim grunty oznaczone w ewidencji gruntów jako nieużytki, a w razie ich braku – inne grunty o najniższej przydatności rolniczej. Przepis ten wskazuje ogólne przesłanki, jakimi powinien kierować się organ administracji publicznej, przeznaczając określone grunty na cele nierolnicze i nieleśne. Stanowi on swoiste wytyczne dotyczące ochrony gruntów rolnych i leśnych, w tym odnośnie do ograniczania skutków ujemnego oddziaływania na grunty.

Przeznaczenie na cele nierolnicze gruntów rolnych klasy I – III wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi. W związku z wejściem nowelizacji ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I – III nie wymagają uzyskania zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, wówczas gdy spełnią łącznie poniższe warunki:

- co najmniej połowa powierzchni każdej zwartej części gruntu zawiera się w obszarze zwartej zabudowy;
- położone są w odległości nie większej niż 50 m od granicy najbliższej działki budowlanej;
- położone są w odległości nie większej niż 50 metrów od drogi publicznej;
- ich powierzchnia nie przekracza 0,5 ha, bez względu na to, czy stanowią jedną całość, czy stanowią kilka odrębnych części.

Przytaczana ustawa ma na celu ograniczenie działalności człowieka na terenach rolnych i leśnych wysokich klas bonitacyjnych i tym samym wprowadza duże ograniczenia w ich zabudowie.

9.6. Formy ochrony przyrody

Przyroda ze swej istoty stanowi element przestrzeni, stąd też racjonalne korzystanie z zasobów i walorów danego terenu musi uwzględniać potrzeby ochrony przyrody. Ochronie przyrody służą przede wszystkim formy ochrony przyrody, ustanowione w trybie i na zasadach ustawy o ochronie przyrody.

Różnorodność formy ochrony przyrody, występujących na terenie w znaczącej mierze wpływa na ograniczenie lokalizacji nowej zabudowy. W granicach gminy znajdują się:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Drwęcy,
- Rezerwat Rzeki Drwęca,
- Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk Natura2000 Doliny Drwęcy,
- cztery pomniki przyrody,
- czterdzieści trzy użytki ekologiczne.

Do każdej z form ochrony przyrody odnoszą się przepisy prawne, które wprowadzają określone ograniczenia mające zapewnić zamierzony efekt i cel tworzenia takiej formy ochrony przyrody.

9.7. Analiza społeczna

W 2021 roku liczba zatrudnionych w gminie Ciechocin wynosiła 380 osób i było to o 24% mniej niż w 2017 roku. Liczba pracujących kobiet i mężczyzn w analizowanych jednostkach administracyjnych była zmienna. W latach 2017-2020 odnotowany został spadek liczby pracujących. Biorąc pod uwagę analizowany przedział czasowy, można uznać, że w przyszłych latach liczba pracujących mieszkańców w gminie będzie zmienna.

Tabela 20. Liczba pracujących mieszkańców gminy Ciechocin na tle powiatu golubsko-dobrzyńskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2017-2021.

Liczba pracujących ogółem					
Rok	2017	2018	2019	2020	2021
gmina Ciechocin	500	495	406	355	380
powiat golubsko-dobrzyński	8 446	8 689	8 685	8 387	8 711
województwo kujawsko-pomorskie	437 771	480 268	480 899	471 940	472 553
mężczyźni					
Rok	2017	2018	2019	2020	2021
gmina Ciechocin	359	342	243	221	233
powiat golubsko-dobrzyński	4 411	4 585	4 474	4 336	4 573
województwo kujawsko-pomorskie	240 093	241 894	242 214	237 232	237 495
kobiety					
Rok	2017	2018	2019	2020	2021
gmina Ciechocin	141	153	163	134	147
powiat golubsko-dobrzyński	4 035	4 104	4 211	4 051	4 138
województwo kujawsko-pomorskie	233 678	238 374	238 685	234 708	235 058

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stan na I.2023 r.

9.8. Bezrobocie

Bezrobocie należy do głównych problemów społeczno-ekonomicznych w skali całego kraju. Problem ten nie ominął również gminy Ciechocin. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na rok 2021 liczba bezrobotnych w gminie Ciechocin wynosiła 139 osób, co stanowi niecałe 37% liczby osób pracujących. W celu zmniejszenia bezrobocia wśród mieszkańców należy podjąć następujące działania:

- aktywizacja bezrobotnych,
- tworzenie nowych miejsc pracy,
- podejmowanie działalności gospodarczej przez mieszkańców,
- organizowanie kwalifikowanych kursów zawodowych.

Poziom życia oraz wielkość dochodów mieszkańców gminy są podstawowym determinantem przyszłego rozwoju. Możliwość osiągnięcia dochodów, warunki mieszkaniowe, ochrona zdrowia oraz dóbr kultury są o wiele mniejsze niż w skali województwa czy kraju. Dla bezpieczeństwa społecznego wymagane jest stworzenie takiego systemu zaspakajania potrzeb bytowych, który szybko reaguje na zmiany i adaptuje się do stale zmieniających warunków społecznych.

9.9. Edukacja

Na terenie gminy Ciechocin funkcjonują dwa przedszkola jako cztery oddziały przedszkolne przy dwóch szkołach podstawowych. Liczbę uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych uczęszczających do ww. placówek wymieniono w poniższej tabeli.

Tabela 21. Placówki szkolne i przedszkolne w gminie Ciechocin.

Placówki oświaty	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Przedszkola	2	2	2	2
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	101	105	104	115
Szkoły podstawowe	2	2	2	2
Uczniowie szkół podstawowych	243	280	279	264
Szkoły gimnazjalne	1	1	1	1
Uczniowie szkół gimnazjalnych	90	45	-	-

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stan na I.2023 r.

Tabela 22. Liczba uczniów i absolwentów w szkołach podstawowych gminy Ciechocin na tle powiatu i województwa.

	2017	2018	2019	2020	2021
Uczniowie					
gmina Ciechocin	243	280	279	284	264
powiat golubsko-dobrzyński	3 301	3 763	3 795	3 739	3 736
województwo kujawsko-pomorskie	143 908	163 976	164 480	164 163	164 574
Absolwenci					
gmina Ciechocin	-	-	37	31	37
powiat golubsko-dobrzyński	-	-	463	476	434
województwo kujawsko-pomorskie	-	-	19 533	19 497	19 141

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stan na I.2023 r.

Tabela 23. Liczba uczniów i absolwentów w gimnazjach gminy Ciechocin na tle powiatu i województwa.

	2017	2018	2019	2020	2021
Uczniowie					
gmina Ciechocin	90	45	-	-	-
powiat golubsko-dobrzyński	905	482	-	-	-
województwo kujawsko-pomorskie	39 210	19 704	-	-	-
Absolwenci					

gmina Ciechocin	45	45	45	-	-
powiat golubsko-dobrzyński	459	316	474	-	-
województwo kujawsko-pomorskie	18 822	18 611	18 801	-	-

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stan na I.2023 r.

W analizowanych jednostkach administracyjnych nie odnotowano wspólnego trendu (wzrostowego bądź spadkowego) co do liczby uczniów i absolwentów.

9.10. Ochrona zdrowia

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2021 r. w gminie Ciechocin udzielono 14 557 porad lekarskich i ich liczba wzrosła od 2017 roku o 3,73%. W powiecie golubsko-dobrzyńskim liczba udzielonych porad zmalała o 10,35%, natomiast w województwie kujawsko-pomorskim zmalała o 3,55%.

Tabela 24. Liczba porad udzielonych w placówkach opieki zdrowotnej w gminie Ciechocin na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021.

	2017	2018	2019	2020	2021
gmina Ciechocin	14 034	14 538	15 487	13 038	14 557
powiat golubsko-dobrzyński	314 708	332 529	310 816	269 286	282 120
województwo kujawsko-pomorskie	15 695 238	15 851 702	15 764 611	13 893 721	15 137 345

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stan na I.2023 r.

9.11. Pomoc społeczna

Wśród głównych powodów trudnej sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców gminy należy wymienić: bezrobocie, ubóstwo, wielodzietność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm oraz niepełnosprawność. Główną placówką, z której pomoc mogą czerpać dotknięci powyższymi problemami mieszkańcy jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechocinie z siedzibą w Miliszewach.

Tabela 25. Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Ciechocin na tle powiatu i województwa w latach 2017 – 2021.

	2017	2018	2019	2020	2021	Zmiana 2017/2021
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej						
gmina Ciechocin	132	131	123	99	77	58,33
powiat golubsko-dobrzyński	1 654	1 560	1 446	1 286	1 170	70,74
województwo kujawsko-pomorskie	70 864	64 998	61 088	55 996	52 813	58,33
Osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej						
gmina Ciechocin	469	453	418	332	233	49,68
powiat golubsko-dobrzyński	4 439	4 102	3 784	3 258	2 881	64,90
województwo kujawsko-pomorskie	166 984	150 315	136 736	123 317	112 528	67,39

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stan na I.2023 r.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w gminie Ciechocin w 2021 r. środowiskowej pomocy społecznej udzielono 77 gospodarstw domowym i 233 osobom w nich mieszkającym. Zarówno w gminie Ciechocin, powiecie golubsko-dobrzyńskim jak i województwie kujawsko-pomorskim liczba gospodarstw domowych oraz osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej maleje.

9.12. Infrastruktura techniczna

W gminie Ciechocin można stwierdzić stagnację w rozwoju infrastruktury technicznej. Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej utrzymuje się na zbliżonym poziomie, natomiast liczba osób korzystających z gazu jest równa zero.

Tabela 26. Ludność korzystająca z infrastruktury technicznej w gminie Ciechocin w latach 2017-2021.

	2017	2018	2019	2020	2021
Sieć wodociągowa					
gmina Ciechocin	3 690	3 689	3 681	3 669	3 633
powiat golubsko-dobrzyński	43 732	43 709	43 601	43 455	43 086
województwo kujawsko-pomorskie	1985692	1981399	1977438	1968861	1956846
Sieć kanalizacyjna					
gmina Ciechocin	956	945	942	946	946
powiat golubsko-dobrzyński	27 024	27 863	27 791	27 661	27 388
województwo kujawsko-pomorskie	1457299	1455006	1454786	1449933	1441820
Sieć gazowa					
gmina Ciechocin	4	0	0	0	0
powiat golubsko-dobrzyński	3 254	2 917	2 951	2 975	2 962
województwo kujawsko-pomorskie	886 731	887 450	898 943	900 252	895 483

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stan na I.2023 r.

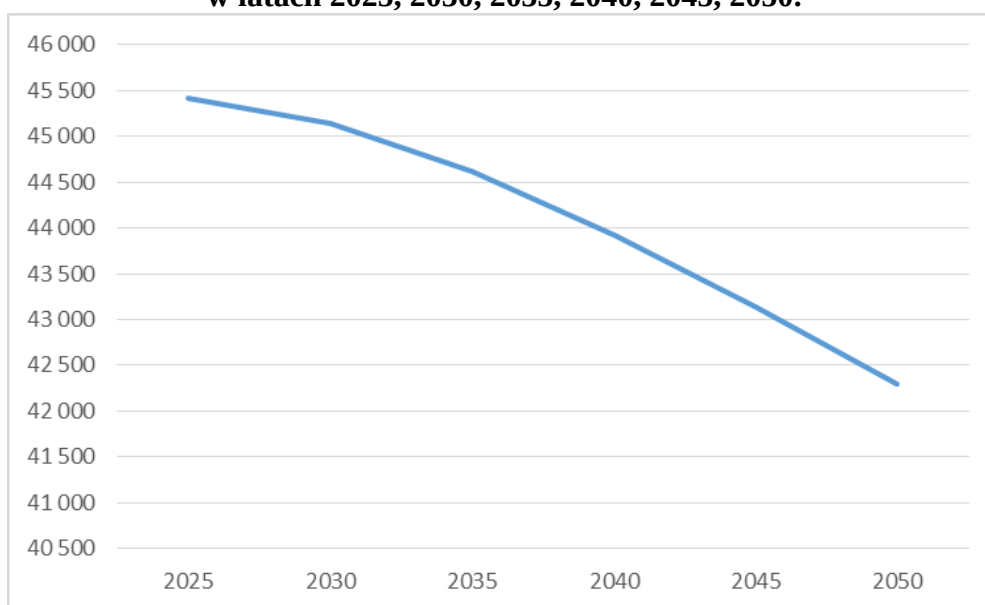
Podsumowanie i zalecenia:

- w społeczności lokalnej należy zwrócić większą uwagę na aktywizację osób bez pracy;
- atrakcyjność na rynku pracy w gminie Ciechocin należy ocenić pozytywnie z punktu widzenia wzrostu zatrudnienia i przedsiębiorczości;
- tempo zmian w niektórych obszarach nie jest tak dynamiczne, jak w powiecie czy województwie, jednak zmiany te wpływają na rozwój społeczny gminy;
- należy systematycznie dążyć do dalszej rozbudowy sieci infrastruktury technicznej w gminie.

9.13. Prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego

Prognozę zmian liczby ludności i struktury ludności z uwagi na ograniczoną dostępność danych do analizy zostały przeprowadzone w pierwszej kolejności na poziomie powiatu golubsko-dobrzyńskiego. Na podstawie danych pochodzących z Głównego Urzędu Statystycznego ustalono, że w najbliższym 35-leciu oczekiwane jest zmniejszenie liczby ludności w powiecie golubsko-dobrzyńskim. W 2025 r. prognozuje się liczbę ludności na poziomie 45 412 osób. Do 2050 r. prognozuje się spadek ludności o około 6,87%.

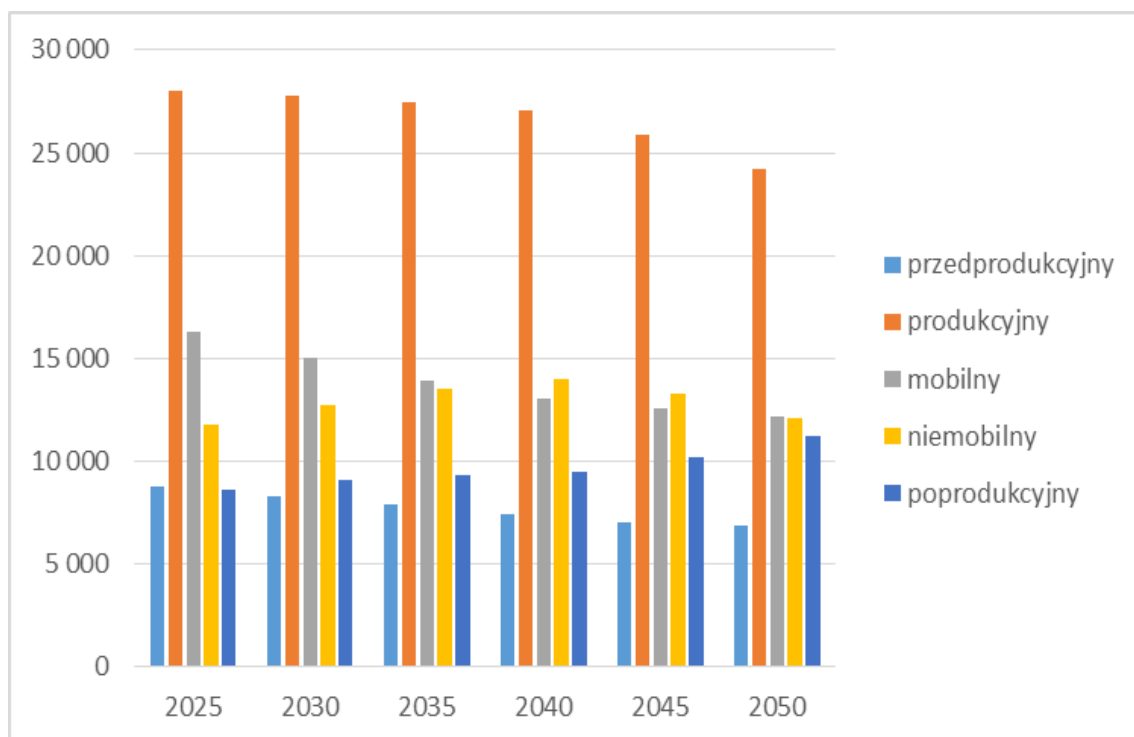
Wykres 11. Prognozowana zmiana liczby ludności w powiecie golubsko-dobrzyńskim w latach 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, stan na I.2023 r.

Przedstawiona powyżej prognoza demograficzna potwierdza spadkową tendencję liczby ludności w powiecie golubsko-dobrzyńskim w perspektywie do 2050 roku. Analizując ekonomiczną strukturę wieku największy prognozowany spadek dotyczy przedziału grupy w wieku mobilnym (18 – 44 lata). Spadek populacji w tej grupie wyniesie ok. 25,14% czyli 4085 osoby. Największy wzrost ludności prognozuje się w grupie poprodukcyjnej (powyżej wieku emerytalnego). Oczekiwane proporcje pozostałych grup będą kształtować się następująco: grupa przedprodukcyjna (0 – 17 lat) spadek o 22,03%, grupa produkcyjna (od 18 lat do wieku emerytalnego) spadek o 13,50%, wiek niemobilny (od 45 lat do wieku emerytalnego) wzrost o 2,57%, grupa poprodukcyjna wzrost o 30,25%.

Wykres 12. Prognoza ludności powiatu golubsko-dobrzyńskiego według podziału na funkcjonalne grupy wiekowe.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, stan na I.2023 r.

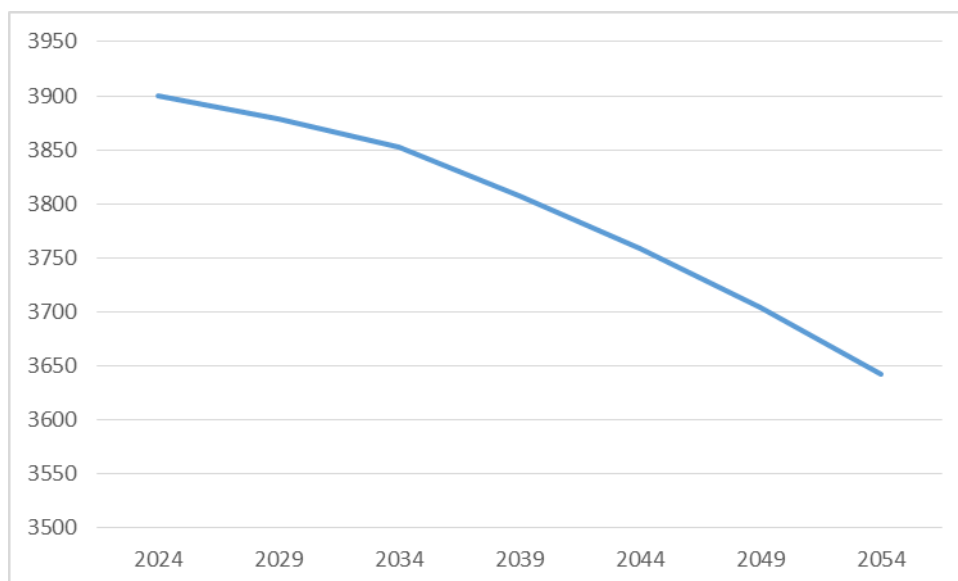
W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego przyjęto hierarchię sieci osadniczej składającą się z:

- Bydgoszcz, Toruń – aglomeracja obu miast jako obszar najwyższej w regionie aktywności społecznej i gospodarczej stymulującej rozwój całego województwa,
- Grudziądz, Włocławek – regionalne ośrodki równoważenia rozwoju, będące ośrodkami o wysokiej aktywności społecznej i gospodarczej,
- Inowrocław – jako węzeł komunikacyjny i ważny ośrodek wysokiej aktywności społeczno-gospodarczej,
- koncentracja miast powiatowych – Aleksandrów Kujawski, Chełmno, Golub-Dobrzyń, Lipno, Mogilno, Nakło, Radziejów, Rypin, Sępólno Krajeńskie, Świecie, Wąbrzeźno, Żnin – ośrodki o znaczeniu ponadlokalnym,
- pozostałe miasta oraz duże wsie.

Na podstawie wyżej wymienionych danych demograficznych charakteryzujących prognozowane zmiany liczby ludności w latach 2024-2054 dla powiatu golubsko-dobrzyńskiego dokonano analogicznej prognozy demograficznej dla gminy Ciechocin. Uwzględniając prognozowany spadek liczby ludności o ok. 10% w roku 2054 liczba mieszkańców gminy Ciechocin będzie wynosiła ok. 3650 osób. Dynamika zmian liczby

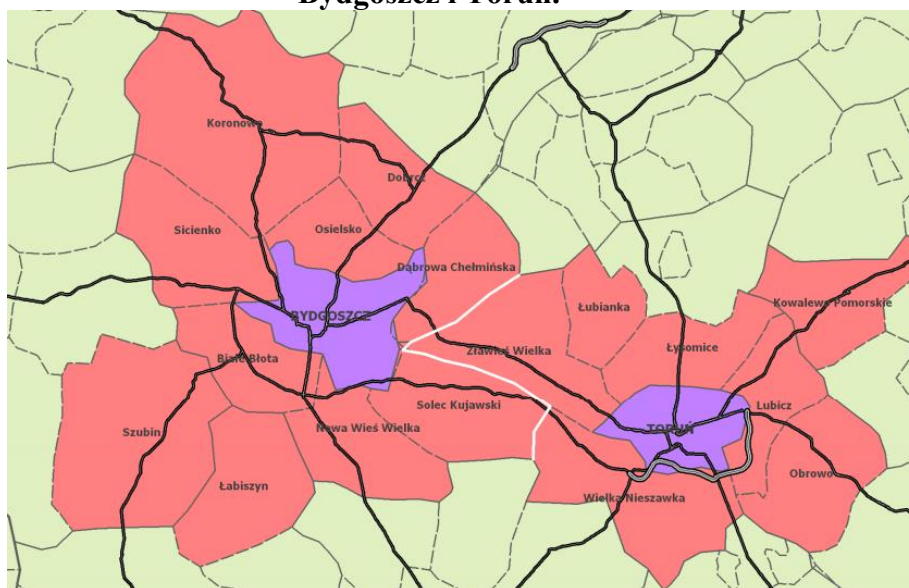
ludności gminy Ciechocin w latach 2024-2054 została przedstawiona na poniższym wykresie.

Wykres 13. Prognoza zmiany liczby ludności gminy Ciechocin w latach 2024-2054.

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 10. Mapa miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego – Bydgoszcz i Toruń.

Źródło: Kryteria delimitacji miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego, Warszawa 2013 r.

W związku z położeniem gminy Ciechocin poza miejskimi obszarami funkcjonalnymi ruch migracyjny jest niewielki. Na terenie gminy napływ ludności jest znikomy. Wielu mieszkańców wyjeżdża do większych miast na stałe w poszukiwaniu pracy i dalszego kształcenia. Efektem migracji ludności do bardziej rozwiniętych gmin i miast jest spadek liczby mieszkańców i tym samym ujemne saldo migracji. Jest to obecnie jedna z głównych

przyczyn nasilania procesów depopulacyjnych. Projektowanie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową ma na celu wzmocnienie potencjału mieszkaniowego i przeciwdziałanie emigracji.

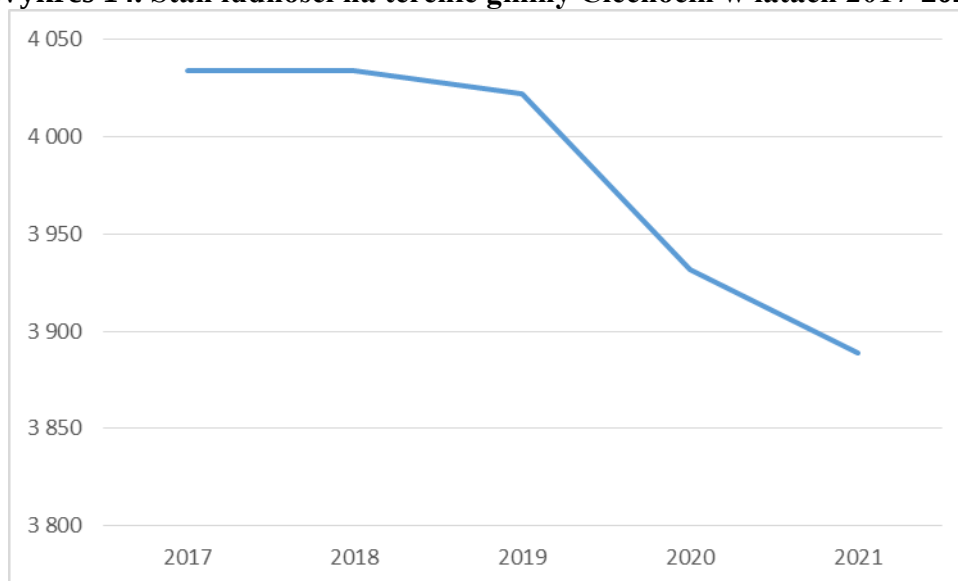
9.14. Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę

Na podstawie przeprowadzonych analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych oraz w oparciu o prognozy demograficzne i możliwości finansowe gminy określono poniżej maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy w podziale na funkcje zabudowy:

- **mieszkaniowa jednorodzinna, wielorodzinna i zagrodowa z dopuszczeniem usług,**
- **usługowa, w tym usług publicznych,**
- **produkcyjna, składowa i magazynowa wraz z usługami,**
- **usług sportu i rekreacji indywidualnej.**

W procesie ustalania maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę, oprócz wyżej wymienionych analiz, uwzględniono dodatkowe czynniki wpływające na przyjęte wartości powierzchni użytkowej zabudowy, dokonano ich charakterystyki oraz przedstawiono odpowiednią argumentację. W przypadku zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową istotną rolę przypisuje się wskaźnikowi przyrostu zasobów mieszkaniowych gminy Ciechocin. Zasoby mieszkaniowe powinny zaspokajać potrzeby mieszkaniowe wynikające z zakładania nowych gospodarstw domowych oraz podwyższania standardów mieszkaniowych, które następują wraz z rozwojem gospodarczym i wzrostem zamożności mieszkańców gminy. Na przestrzeni lat 2017-2022 liczba ludności w gminie Ciechocin spadła o 89 osób i na koniec 2022 roku wynosiła 3945 osób. Na podstawie tych danych można wysnuć wniosek, iż populacja gminy Ciechocin będzie się stopniowo zmniejszać, jednak zaobserwowany ostatnim czasie napływ do Polski ludności z zagranicy, pozwala przypuszczać, iż liczba mieszkańców gminy Ciechocin w dłuższym czasie utrzyma się na poziomie około 3900 mieszkańców.

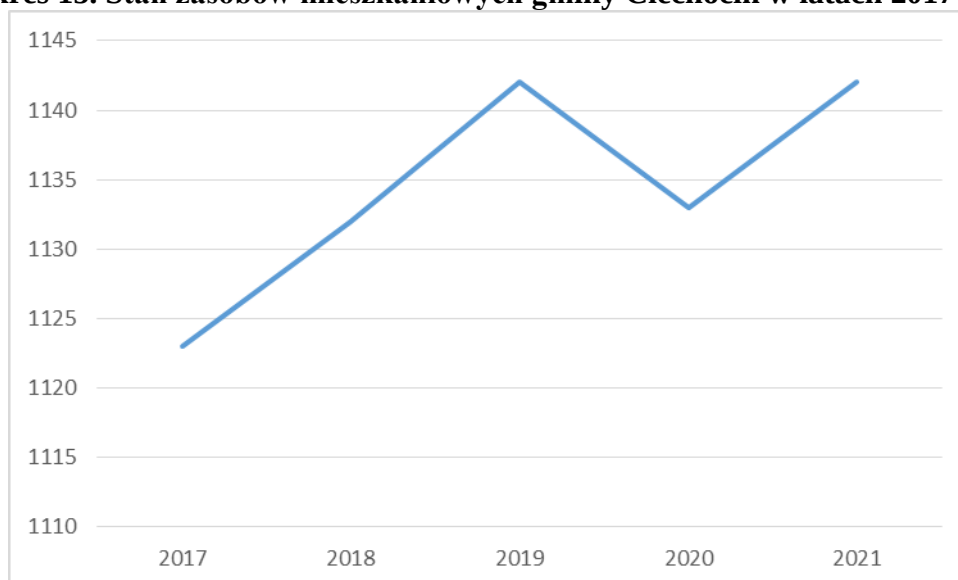
Wykres 14. Stan ludności na terenie gminy Ciechocin w latach 2017-2021.

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stan na I.2023 r.

Z analizy danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że ilość budynków mieszkalnych w gminie w latach 2017-2020 wzrosła o 27 mieszkań. Zważając na powyższe, można przypuszczać, że liczba mieszkań będzie nadal wzrastać i do roku 2030 osiągnie wartość około 1650.

Wykres 15. Stan zasobów mieszkaniowych gminy Ciechocin w latach 2017-2021.

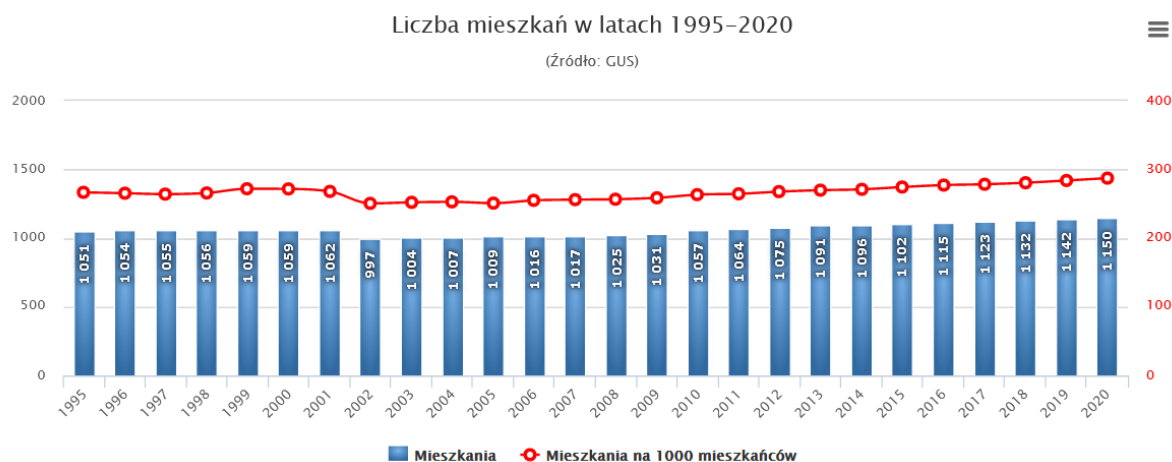

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stan na I.2023 r.

Analizując wzrost liczby mieszkań w szerszym ujęciu, należy stwierdzić iż z dużym prawdopodobieństwem stan zasobów mieszkaniowych gminy Ciechocin będzie się powiększał. Poniższy wykres przedstawia wzrost liczby mieszkań na terenie gminy

w latach 1995-2020.

Wykres 16. Stan zasobów mieszkaniowych gminy Ciechocin w latach 1995-2020.

Źródło: www.polskawliczbach.pl

Zgodnie z analizą demograficzną, która została sporządzona w oparciu o prognozę zmiany liczby ludności w latach 2024-2054 dla gminy Ciechocin (wykres nr 13) przypuszczać należy, iż liczba ludności gminy Ciechocin do roku 2054 może zmniejszyć się nawet o ok. 300 osób. Należy jednak pamiętać, iż tak drastyczny spadek liczby ludności nie jest przesądzony. Jednym z kluczowych czynników mających bezpośredni wpływ na ograniczenie spadku ludności gminy Ciechocin jest nasilona w ostatnich latach migracja zewnętrzna, czyli napływ ludności do Polski z zagranicy. Wraz ze wzrostem gospodarczym z roku na rok migruje do Polski coraz więcej mieszkańców nie tylko ze wschodu, ale praktycznie z całego świata. Procesy te nasiliły się znacznie w 2022 roku, wraz z wybuchem wojny na Ukrainie. Biorąc pod uwagę obecną sytuację polityczno-gospodarczą założyć należy, iż w najbliższych latach migracja ludności ze wschodu jeszcze się nasili. Poniżej przedstawiono porównanie liczby imigrantów, którzy legalnie przebywali na terenie naszego kraju w roku 2020 (dane w nawiasach) i 2022.

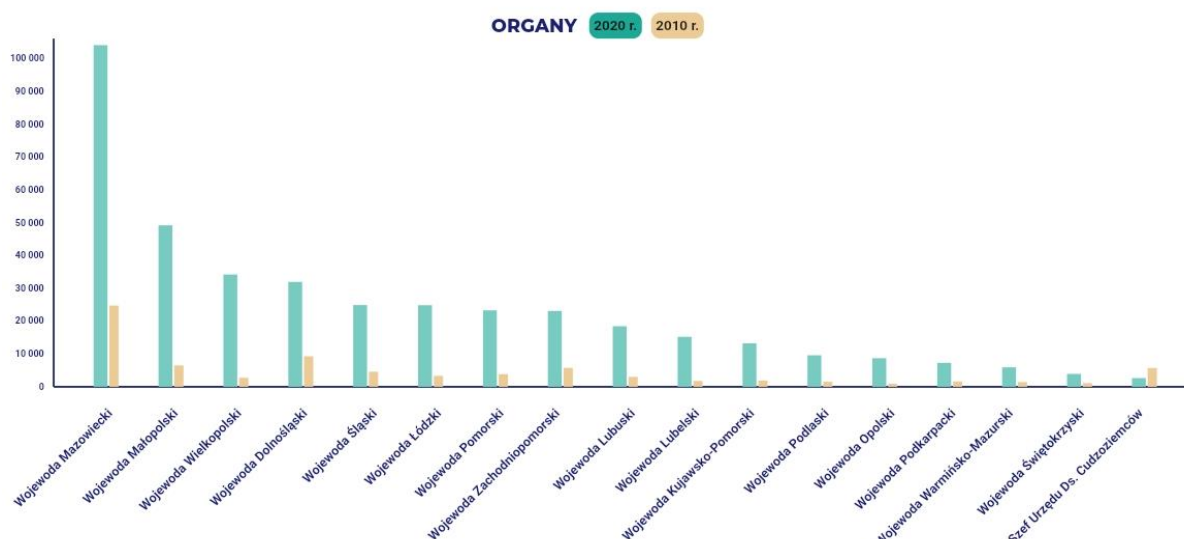
Rysunek 11. Porównanie liczby ludności migrującej do Polski w roku 2020 i 2022.

Źródło: Opracowano na podstawie danych z portalu migracje.gov.pl

Dynamiczny wzrost liczby imigrantów nie jest jedynie anomalią spowodowaną działaniami wojennymi na wschodzie Europy. Poniżej przedstawiono porównanie liczby imigrantów przybyłych do Polski w roku 2010 i 2020, czyli w latach, w których występowała w Europie stosunkowo stabilna sytuacja społeczno-polityczna.

Wykres 17. Porównanie liczby ludności migrującej do Polski w roku 2020 i 2010.

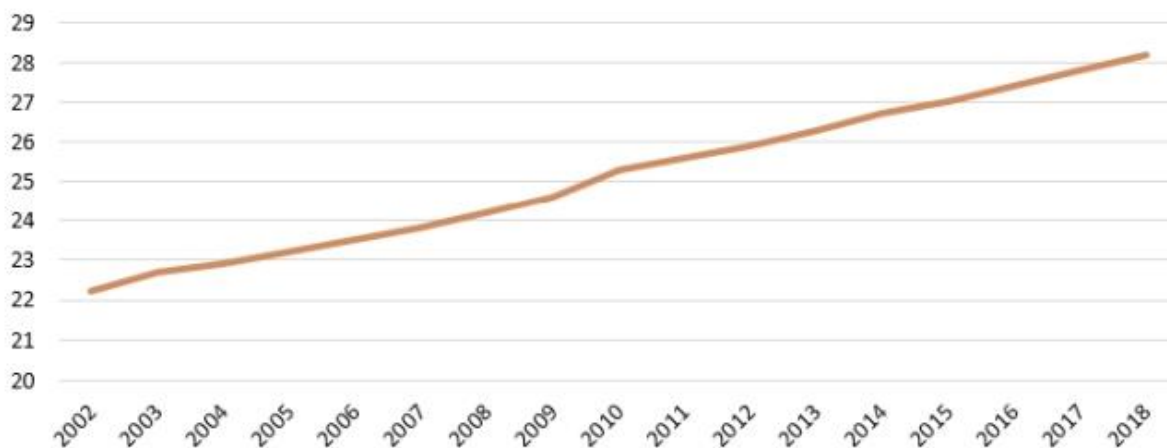
Źródło: Opracowano na podstawie danych z portalu migracje.gov.pl

Kolejnym ważnym argumentem przemawiającym za ograniczeniem drastycznego spadku liczby ludności jest wdrażana w ostatnich latach polityka prorodzinna państwa, która ma na celu przede wszystkim poprawę wskaźników demograficznych w skali całego kraju. Jednym z czynników stymulującym wzrost liczby urodzeń było m.in. wprowadzenie w 2016 roku świadczenia 500+. Procesy demograficzne są procesami, których rezultaty można będzie ocenić w dłuższej perspektywie, jednak wzrost znaczenia polityki prorodzinnej i zwiększone środki na wsparcie socjalne może skutkować ograniczeniem tak drastycznego spadku liczby ludności. Ponadto w oficjalnych statystykach nie są ujęte osoby, które posiadają dwa miejsca zamieszkania oraz osoby niezameldowane, a przebywające na terenie Gminy Ciechocin. **Biorąc powyższe pod uwagę, należy przyjąć, że liczba mieszkańców gminy Ciechocin w dłuższym czasie utrzyma się na poziomie około 3900 mieszkańców.**

W 2021 r. przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w gminie Ciechocin wynosiła 73,4 m², a w jednym mieszkaniu zamieszkiwały średnio 1,94 osoby. W związku z powyższym na jedną osobę przypada średnio **37,8 m²** powierzchni użytkowej. W celu polepszania warunków mieszkaniowych można przyjąć dążenie do uzyskania wyższego wskaźnika powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę, przynajmniej na poziomie **40,0 m² na 1 osobę**. Przedstawiona wartość 40,0 m² nie jest wartością przypadkową, gdyż prawie tyle wyniosła średnia powierzchnia mieszkalna dla 28 krajów europejskich. Zgodnie z raportami

Eurostatu prawie połowa ludności w Polsce mieszka w przeludnionych mieszkaniach. Ponadto należy wziąć również pod uwagę dynamikę zmian przeciętnej powierzchni mieszkania w Polsce przypadającą na jedną osobę, która w latach 2002-2018 zwiększyła się o blisko 6 m² na osobę.

Wykres 18. Przeciętna powierzchnia mieszkania w Polsce w m² na osobę w latach 2002-2018.

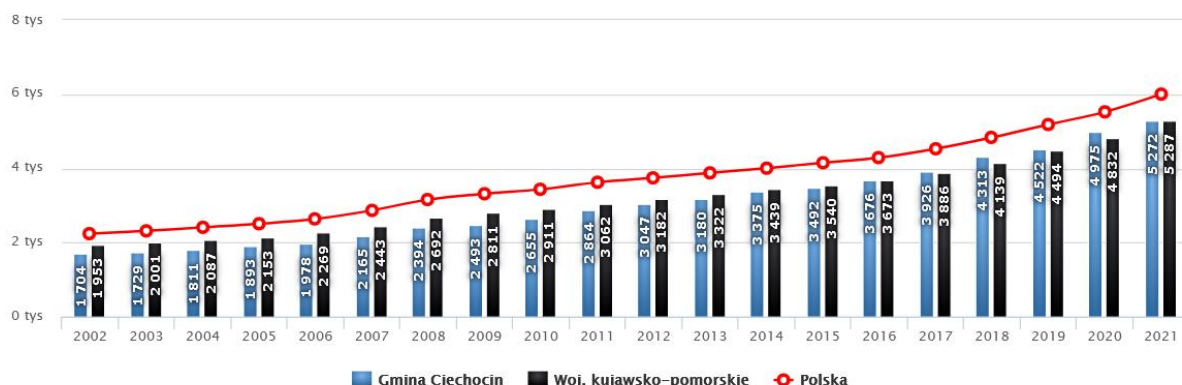

Źródło: Opracowano na podstawie danych raportu Eurostat.

Pomimo stopniowej poprawy standardów mieszkaniowych, warunki mieszkaniowe w Polsce dalece odbiegają od standardów europejskich, gdzie średnia powierzchnia mieszkalna w roku 2019 wynosiła 39,6 m² na osobę. W związku z powyższym przy określaniu maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową gminy Ciechocin, należy przede wszystkim wziąć pod uwagę przytoczone powyżej argumenty związane z poprawą sytuacji majątkowej mieszkańców gminy, a co za tym idzie – wzrostem powierzchni użytkowej przypadającej na jednego mieszkańca. Na potwierdzenie tej tezy wskazuje również fakt wzrostu zasobów mieszkaniowych w gminie Ciechocin w latach 1995-2020, który został przedstawiony na wykresie nr 16. Warto zauważyć, iż pomimo spadku liczby mieszkańców w latach 2017-2022, liczba mieszkań cały czas rosła. Kolejnym potwierdzeniem zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową jest również liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy, która w roku 2017 wynosiła – 42, a w 2021 – 57. Należy przy tym podkreślić, iż znaczna część inwestycji mieszkaniowych w gminie jest realizowana na podstawie obowiązujących planów miejscowych. Zakładając ostatecznie, że liczba mieszkańców gminy Ciechocin w dłuższym czasie utrzyma się na poziomie ok. 3900 mieszkańców i zwiększy się wskaźnik powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę przynajmniej do poziomu 40,0 m² na osobę (wzrost o ok. 2,0 m² na osobę) maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową (tereny zabudowy mieszkaniowej

jednorodzinnej, wielorodzinnej i zabudowy zagrodowej z dopuszczeniem usług) z tytułu samej poprawy standardów mieszkaniowych mieszkańców gminy Ciechocin wyniesie 7 800,0 m² powierzchni użytkowej zabudowy (3900 osób x 2,0 m²). Ponadto jednym z kluczowych czynników mających bezpośredni wpływ na zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Ciechocin jest położenie gminy w pobliżu aglomeracji bydgosko-toruńskiej. Stały rozwój miejskiej suburbanizacji stwarza korzystne warunki dla rozwoju gminy Ciechocin. Szczególnie wyraźnie widać to na podstawie liczby wydawanych decyzji o warunkach zabudowy i ilości przeprowadzanych podziałów nieruchomości. Wzrost zamożności mieszkańców aglomeracji bydgosko-toruńskiej oraz starzejące się społeczeństwo nabywa masowo grunty w gminie Ciechocin pod budowę „drugiego domu” lub też szuka spokojnej przestrzeni, w której mogliby spędzić czas na emeryturze. Bardzo trudno oszacować jak duży procent zapotrzebowania na nową zabudowę wymagane będzie z tego tytułu, gdyż zdecydowana większość tych osób nie melduje się w gminie Ciechocin i nie widnieją oni jako jej mieszkańcy. Biorąc pod uwagę udział podzielonych w ostatnich latach gruntów i liczbę wydawanych decyzji o warunkach zabudowy przyjęto, że z tego tytułu zapotrzebowanie na nową zabudowę wyniesie dodatkowe 15 000 m² powierzchni użytkowej zabudowy, a zatem **maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową (tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej i zabudowy zagrodowej z dopuszczeniem usług) wyniesie 21 800,00 m² powierzchni użytkowej zabudowy.**

Wykres 19. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN) w gminie Ciechocin w latach 2002-2022.

Źródło: www.polskawliczbach.pl

Potwierdzeniem zakładanej poprawy standardów mieszkaniowych oraz wzrostu zapotrzebowania na tereny mieszkaniowe ze strony ludności napływowej może być również zdecydowany wzrost zamożności, który objawia się przede wszystkim wzrostem miesięcznego wynagrodzenia mieszkańców gminy Ciechocin. W latach 2002-2017 przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wzrosło ponad dwukrotnie i osiągnęło w roku 2021 wartość 5272 zł brutto (wykres nr 19). Taka tendencja obserwowana jest w skali całego kraju. Wzrastająca zamożność zarówno mieszkańców gminy, jak i mieszkańców aglomeracji bydgosko-toruńskiej z całą pewnością przełoży się na poprawę ich warunków mieszkaniowych i dodatkowe zapotrzebowanie na tereny mieszkaniowe ze strony ludności zamieszkującej Toruń i jej okolice.

W ramach ustalania maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę usługową wzięto pod uwagę zarówno usługi komercyjne, jak i publiczne, w ramach których zawierają się m.in. usługi oświaty, ochrony zdrowia, administracji i kultury. Natomiast zabudowę produkcyjną uzupełniają obiekty składowe i magazynowe wraz z zabudową towarzyszącą i usługami. Czynniki determinujące wzrost zapotrzebowania na usługi i produkcję są:

- rosnący popyt na dobra i usługi ze strony mieszkańców gminy,
- dążenie do minimalizacji bezrobocia,
- ulgi podatkowe dla przedsiębiorstw,
- wzrost liczby nowych podmiotów gospodarczych,
- zwiększenie konkurencyjności i dostępności usług,

- inwestycje infrastrukturalne gminne i spółek skarbu Państwa PSG i Energa,
- sprzyjające warunki rozwoju przedsiębiorczości.

W ostatnich latach nastąpił znaczny wzrost liczby nowych podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy Ciechocin. W latach 2017-2022 rejestrowano średnio ok. 8 nowych podmiotów gospodarczych rocznie. Zachowując dynamikę wzrostu liczby podmiotów gospodarczych należy przyjąć, iż w okresie 30 lat w gminie Ciechocin może powstać ponad 200 nowych podmiotów usługowych i produkcyjnych, dla dalszych szacunków przyjęto wzrost liczby podmiotów gospodarczych w perspektywie 30 lat o 100 podmiotów, gdyż wydaje się to bardziej prawdopodobne. Aktualna łączna powierzchnia użytkowa istniejącej zabudowy usługowej wyliczona w oparciu o powierzchnie ustalone na podstawie map ewidencyjnych wynosi 12 052,0 m² powierzchni użytkowej zabudowy, natomiast zabudowa produkcyjna to 20 990,0 m² powierzchni użytkowej zabudowy. Odnosząc liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (258 w 2021 r.) do łącznej powierzchni użytkowej zabudowy produkcyjnej i usługowej (33 042,0 m² powierzchni użytkowej zabudowy) można przyjąć, iż średnio na jeden podmiot gospodarczy przypada 128,0 m² powierzchni użytkowej zabudowy, a zatem w dłuższej perspektywie (30 lat) przy łącznym wzroście podmiotów gospodarczych o 100 (przyjęto połowę wartości prognozowanego wzrostu liczby podmiotów, gdyż jest to bardziej prawdopodobne), maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową i produkcyjną wyniesie 12 800,0 m² powierzchni użytkowej zabudowy.

Biorąc pod uwagę dotychczasowy rozkład przestrzenny i zróżnicowanie istniejącej zabudowy usługowej oraz produkcyjnej szacunkowo można stwierdzić, iż pod względem liczebnym, zabudowa usługowa zdecydowanie przewyższa liczbę podmiotów produkcyjnych, zatem 70% ustalonego maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę winno być przeznaczone pod zabudowę usługową, a 30% pod zabudowę produkcyjną. Ostatecznie określa się **maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową, w tym dla usług publicznych wynoszącą 8 960,0 m² powierzchni użytkowej zabudowy, natomiast dla zabudowy produkcyjnej, składowej i magazynowej wraz z usługami 3 840,0 m² powierzchni użytkowej zabudowy.**

Gmina Ciechocin posiada odpowiednie warunki rozwoju turystyki i rekreacji. Dostrzec można zainteresowanie lokalizacji zabudowy rekreacji indywidualnej, czego potwierdzeniem są tereny zarezerwowane pod ten rodzaj zabudowy w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przeznaczone pod tego rodzaju funkcje. Maksymalne zapotrzebowanie

na nową zabudowę usług sportu i rekreacji indywidualnej określa się szacunkowo na 5000 m² powierzchni użytkowej zabudowy.

Faktyczne zapotrzebowanie na tereny inwestycyjne, w tym przede wszystkim zakłady produkcyjne, czy placówki handlowo-usługowe zweryfikuje rynek. Rozwój tego sektora będzie adekwatny do przyrostu liczby mieszkańców, tempa wzrostu gospodarczego, czy działalności samorządu terytorialnego, którego kluczowym zadaniem w tym zakresie jest stworzenie optymalnych warunków rozwoju przedsiębiorczości. Przy projektowaniu nowych terenów rozwojowych wzięto pod uwagę przede wszystkim potrzeby mieszkańców gminy, wyrażone we wnioskach składanych w ostatnich latach. Biorąc pod uwagę wszystkie powyższe czynniki oraz niepewność procesów rozwojowych, o której mowa w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, dopuszczono możliwość zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników dokonanych analiz, lecz nie więcej niż o 30%. Z tego tytułu zapotrzebowanie dla:

- **zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej i zagrodowej z dopuszczeniem usług szacuje się na 28 340,0 m²;**
- **zabudowy usługowej, w tym dla usług publicznych szacuje się na 11 648,0 m²;**
- **zabudowy produkcyjnej, składowej i magazynowej wraz z usługami szacuje się na 4 992,0 m²;**
- **zabudowa usług sportu i rekreacji indywidualnej – 5000,0 m².**

9.15. Chłonność położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej

Zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1443) przez jednostkę osadniczą rozumie się wyodrębniony przestrzennie obszar zabudowy mieszkaniowej wraz z obiektami infrastruktury technicznej zamieszkany przez ludzi. Dla terenu gminy Ciechocin dokonano analizy chłonności obszarów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, w której wzięto pod uwagę obszary miejscowości gminnych wykazane w tabeli nr 27 z wyłączeniem tych miejscowości lub ich części, na których obszarze obowiązują ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub też dominuje zabudowa rozproszona, a zatem wyróżnienie obszarów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej nie jest możliwe.

Wyznaczenie obszarów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

odbyło się przede wszystkim poprzez analizę przestrzennego rozmieszczenia istniejącej zabudowy. Jednostki osadnicze o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej przedstawiono w formie graficznej w oparciu o mapę ewidencyjną gminy na rysunku nr 12. Poddając analizie poniżej rysunek zauważyć można, iż istniejąca zabudowa zlokalizowana jest przede wszystkim w historycznie ukształtowanych centrach wsi, wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Z uwagi na rolniczy i leśny charakter gminy Ciechocin, na znacznym jej obszarze dominuje również rozproszona zabudowa zagrodowa. Tego typu struktura przestrzenna zabudowy występuje przede wszystkim w południowej części gminy.

Zgodnie z zapisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przy szacowaniu chłonności, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, należy posługiwać się **powierzchnią użytkową zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy**. Zatem, w celu ustalenia powierzchni użytkowej zabudowy rezerw terenu wyznaczonych jednostek osadniczych (rysunek nr 12 i tabela nr 27) należy przyjąć pewne założenia co do średniej wielkości pojedynczej działki dla każdej funkcji oraz średniego wskaźnika powierzchni użytkowej zabudowy na pojedynczej działce. W szacowaniu chłonności obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej dla gminy Ciechocin przyjęto następujące założenia:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej i zagrodowej z dopuszczeniem usług – średnia powierzchnia działki – 3000 m², średnia powierzchnia użytkowa zabudowy na pojedynczej działce – 250 m²;
- tereny zabudowy usługowej, w tym usług publicznych – średnia powierzchnia działki – 1500 m², średnia powierzchnia użytkowa zabudowy na pojedynczej działce – 200 m²;
- tereny zabudowy produkcyjnej, składowej i magazynowej wraz z usługami – średnia powierzchnia działki – 20000 m² (2 ha), średnia powierzchnia użytkowa zabudowy na pojedynczej działce – 600 m²;
- tereny zabudowy usług sportu i rekreacji indywidualnej średnia powierzchnia

działki – 1500 m², średnia powierzchnia użytkowa zabudowy na pojedynczej działce – 100 m².

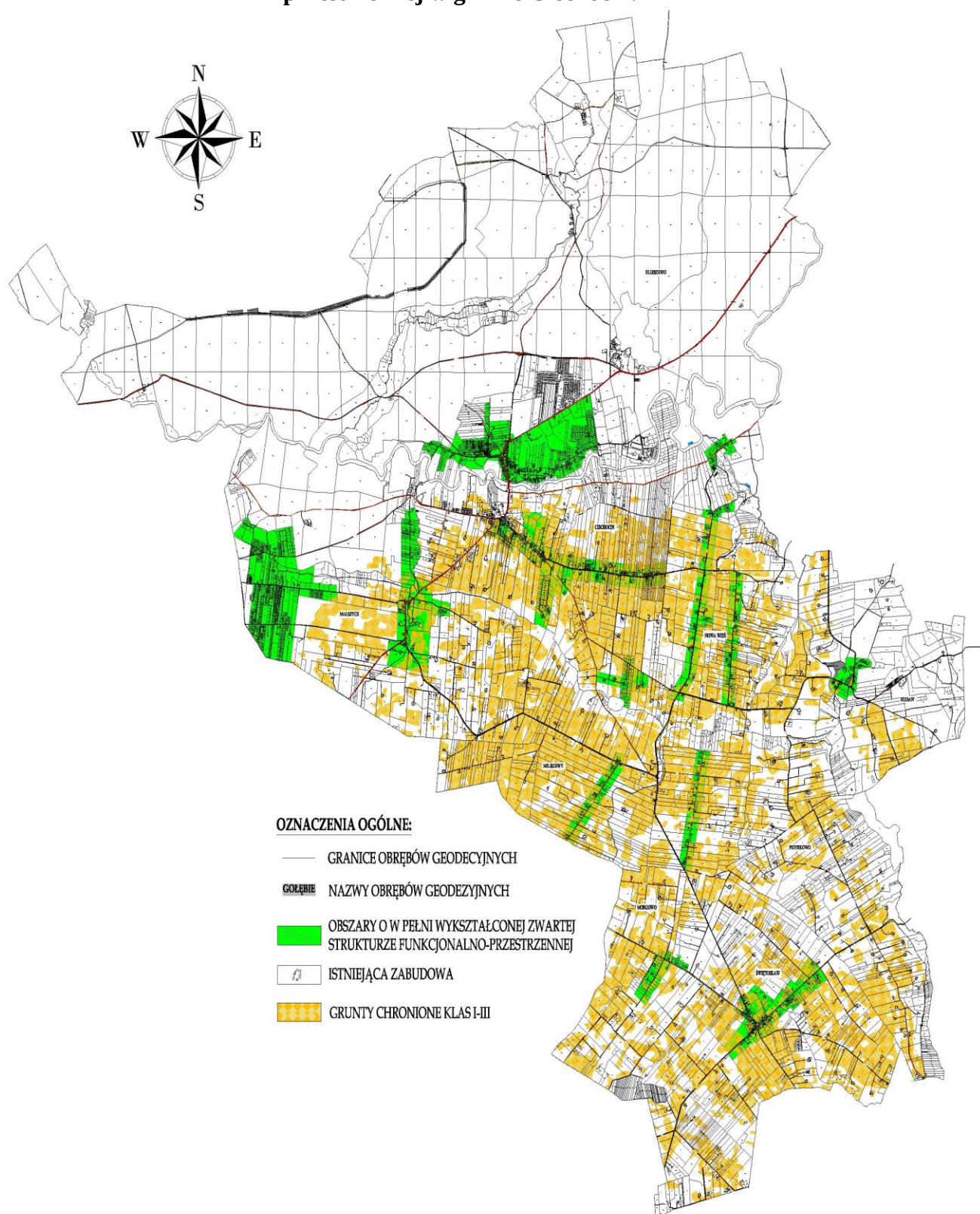
Poza wyżej wymienionymi wskaźnikami dotyczącymi średnich powierzchni działek oraz powierzchni użytkowej zabudowy, w wyniku analizy przestrzennego rozmieszczenia istniejącej i projektowanej w gminie Ciechocin zabudowy ustalono, że udział procentowy odpowiednich funkcji przedstawia się następująco:

- **tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej i zagrodowej z dopuszczeniem usług stanowią 75% istniejącej zabudowy;**
- **tereny zabudowy usługowej, w tym usług publicznych stanowią 10% istniejącej zabudowy;**
- **tereny zabudowy produkcyjnej, składowej i magazynowej wraz z usługami stanowią 3% istniejącej zabudowy;**
- **tereny zabudowy usług sportu i rekreacji indywidualnej 2% istniejącej zabudowy;**
- **tereny pozostałej zabudowy (infrastruktura techniczna, zabudowa usług kultu religijnego, zabudowa związana z eksploatacją złóż itp.) stanowią 10%.**

Identyczny rozkład procentowy zabudowy pod względem funkcji przyjęto w szacunkach chłonności dla wyznaczonych obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej. Przykładowo dla jednostki osadniczej Miliszewy w pierwszej kolejności obliczono łączną powierzchnię występujących rezerw terenu. Na podstawie 18 niezabudowanych działek w granicach zwartej jednostki osadniczej Miliszewy, obliczono, że łączna powierzchnia występujących rezerw terenu wynosi 212 497 m². Następnie dokonano podziału występujących rezerw terenów według przyjętych proporcji jak dla istniejącej na terenie całej gminy zabudowy tj. 75% dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej i zagrodowej, czyli 159 372,75 m², 10% dla zabudowy usługowej, w tym usługi publiczne, czyli 21 249,70 m², dla zabudowy produkcyjnej, składowej i magazynowej wraz z usługami – 3%, czyli 6 374,91 m², dla zabudowy usług sportu i rekreacji – 2%, czyli 4 249,94 m². W dalszej kolejności ustalono liczbę możliwych do wydzielenia działek pod określone funkcje zabudowy dzieląc łączną

powierzchnię rezerw terenów przez średnią powierzchnię pojedynczej działki zgodnie z przyjętymi założeniami dla odpowiednich funkcji terenu. Po ustaleniu liczby możliwych do wydzielenia działek z podziałem pod konkretne funkcje obliczono powierzchnię użytkową zabudowy występujących rezerw terenów w zwartej jednostce osadniczej – stanowiącej iloczyn ustalonej liczby działek możliwych do wydzielenia i przyjętych z założeń powierzchni użytkowej zabudowy dla pojedynczej działki z podziałem na odpowiednie funkcje. Z uwagi na wielofunkcyjność, różne funkcje i formy architektoniczne zabudowy w prezentowanej metodzie szacowania chłonności przyjęto, że wielkość powierzchni użytkowej budynku jest tożsama z powierzchnią zabudowy terenu, a zatem istniejącą, czy projektowaną na działce zabudowę traktować należy jako powierzchnię użytkową zabudowy. Ponadto na komentarz zasługuje przyjęta wielkość powierzchni użytkowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej i zagrodowej z dopuszczeniem usług, która wynosi 3000 m². Z pewnością tak duża powierzchnia może wzbudzać wątpliwości co do prawidłowości i wiarygodności szacunków, warto jednak zauważyć, iż występuje w tym przypadku wielofunkcyjność, gdyż w przyjętych obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych gminy Ciechocin, zabudowa zagrodowa w wielu miejscowościach przenika się z zabudową mieszkaniową jednorodziną i wielorodziną. O ile zabudowa jedno- i wielorodzinna jest lokalizowana na stosunkowo niewielkich działkach, o tyle zabudowa zagrodowa występuje często na kilku- lub kilkunastohektarowych parcelach, stąd też stosunkowo duża powierzchnia działki przyjęta do szacowania chłonności.

Rysunek 12. Obszary o w pełni wykształczonej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w gminie Ciechocin.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 27. Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych.

Nazwa Jednostki osadniczej (OBREĘB)	Funkcja	Liczba działek niezabudowanych w zwartych obszarach osadniczych (z mapy ewidencyjnej)	Łączna powierzchnia rezerw w zwartych jednostkach osadniczych (mkw) obliczona z map ewid.	Łączna powierzchnia rezerw w zwartych jednostkach osadniczych (mkw) z podziałem na funkcje wg. przyjętych założeń	Średnia powierzchnia pojedynczej działki z założeń szacunkowych(mkw)	Liczba działek - stosunek łącznej powierzchni rezerw do średniej powierzchni pojedynczej działki (kolumna 5/6)	Powierzchnia użytkowa zabudowy pojedynczej działki z przyjętych założeń szacunkowych (mkw)	Powierzchnia użytkowa zabudowy - rezerwy w zwartych jednostkach osadniczych (kolumna 7x8)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
CIECHOCIN	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz zagrodowej	205	783836	587877,0	3000	195,96	250	48989,8
	Tereny zabudowy usługowej, w tym usług publicznych			78383,6	1500	52,26	200	10451,1
	Tereny zabudowy produkcyjnej, składowej i magazynowej z usługami			23515,1	10000	2,35	600	1410,9
	Teren zabudowy usług sportu i rekreacji indywidualnej			15676,7	1500	10,45	100	1045,1
ELGISZEWO	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz zagrodowej	196	699740	524805	3000	174,94	250	43733,8

	Tereny zabudowy usługowej, w tym usług publicznych			69974	1500	46,65	200	9329,9
	Tereny zabudowy produkcyjnej, składowej i magazynowej z usługami			20992,2	10000	2,10	600	1259,5
	Teren zabudowy usług sportu i rekreacji indywidualnej			13994,8	1500	9,33	100	933,0
NOWA WIEŚ	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz zagrodowej	61	19288	14466	3000	4,82	250	1205,5
	Tereny zabudowy usługowej, w tym usług publicznych			1928,8	1500	1,29	200	257,2
	Tereny zabudowy produkcyjnej, składowej i magazynowej z usługami			578,64	10000	0,06	600	34,7
	Teren zabudowy usług sportu i rekreacji indywidualnej			385,76	1500	0,26	100	25,7
MAŁSZYCE	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz zagrodowej	288	1150506	862879,5	3000	287,63	250	71906,6
	Tereny zabudowy usługowej, w tym usług publicznych			115050,6	1500	76,70	200	15340,1

	Tereny zabudowy produkcyjnej, składowej i magazynowej z usługami			34515,18	5000	6,90	600	4141,8
	Teren zabudowy usług sportu i rekreacji indywidualnej			23010,12	1500	15,34	100	1534,0
MILISZEWY	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz zagrodowej	22	212497	159372,75	3000	53,12	250	13281,1
	Tereny zabudowy usługowej, w tym usług publicznych			21249,7	1500	14,17	200	2833,3
	Tereny zabudowy produkcyjnej, składowej i magazynowej z usługami			6374,91	10000	0,64	600	382,5
	Teren zabudowy usług sportu i rekreacji indywidualnej			4249,94	1500	2,83	100	283,3
MORGOWO	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz zagrodowej	22	74424	55818	3000	18,61	250	4651,5
	Tereny zabudowy usługowej, w tym usług publicznych			7442,4	1500	4,96	200	992,3
	Tereny zabudowy produkcyjnej, składowej i magazynowej z usługami			2232,72	10000	0,22	600	134,0

	Teren zabudowy usług sportu i rekreacji indywidualnej			1488,48	1500	0,99	100	99,2
RUDAW	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz zagrodowej	12	52192	39144	3000	13,05	250	3262,0
	Tereny zabudowy usługowej, w tym usług publicznych			5219,2	1500	3,48	200	695,9
	Tereny zabudowy produkcyjnej, składowej i magazynowej z usługami			4175,36	10000	0,42	600	250,5
	Teren zabudowy usług sportu i rekreacji indywidualnej			1043,84	1500	0,70	100	69,6
ŚWIĘTOSŁAW	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz zagrodowej	37	303363	227522,25	3000	75,84	250	18960,2
	Tereny zabudowy usługowej, w tym usług publicznych			30336,3	1500	20,22	200	4044,8
	Tereny zabudowy produkcyjnej, składowej i magazynowej z usługami			9100,89	10000	0,91	600	546,1
	Teren zabudowy usług sportu i rekreacji indywidualnej			6067,26	1500	4,04	100	404,5

Źródło: Opracowanie własne.

Sumując odpowiednio wartości rezerw terenów w granicach zwartych jednostek osadniczych z podziałem na funkcje zabudowy otrzymujemy łącznie 262 489,5 m² rezerw powierzchni użytkowej zabudowy, natomiast wartości dla poszczególnych funkcji zabudowy zostały podane w poniższej tabeli.

Tabela 28. Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych.

Funkcje zabudowy	Powierzchnia użytkowa zabudowy – rezerwy w zwartych jednostkach osadniczych
1	2
Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz zagrodowej	205990,4
Tereny zabudowy usługowej, w tym usług publicznych	43944,6
Tereny zabudowy produkcyjnej, składowej i magazynowej z usługami	8160,0
Teren zabudowy usług sportu i rekreacji indywidualnej	4394,5
SUMA	262 489,5

Źródło: Opracowanie własne.

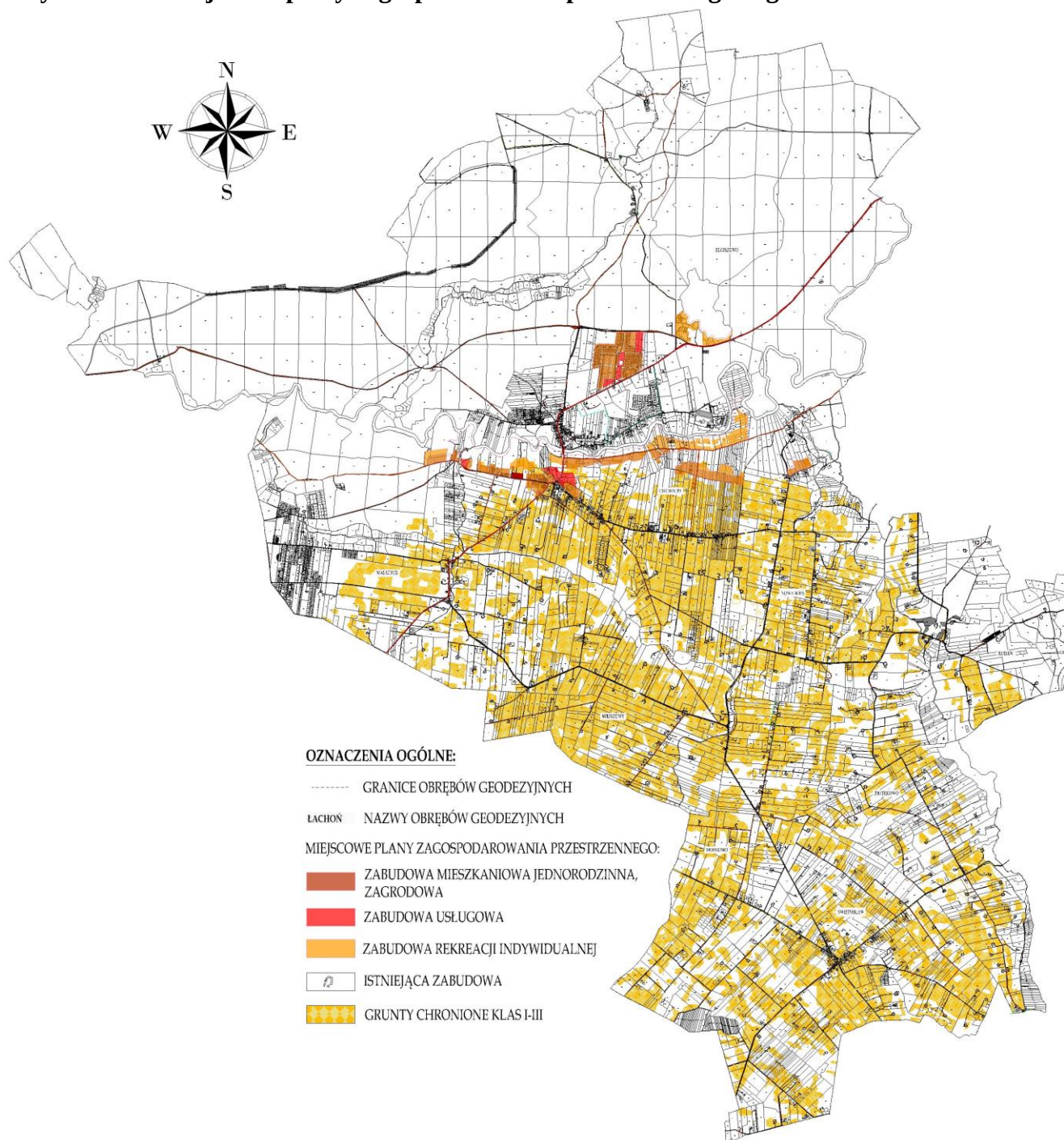
Na terenie gminy Ciechocin w obszarach o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej występuje łącznie 262 489,5 m² rezerw powierzchni użytkowej zabudowy. Uzyskana wartość to wszystkie wolne rezerwy terenu (niezabudowane działki) wyodrębnione w ramach wyróżnionych uprzednio zwartych jednostek osadniczych. Zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych przez *jednostkę osadniczą rozumie się wyodrębniony przestrzennie obszar zabudowy mieszkaniowej wraz z obiektami infrastruktury technicznej zamieszkany przez ludzi.*

9.16. Chłonność obszarów przeznaczonych pod zabudowę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W odniesieniu do powierzchni rezerw terenów przeznaczonych pod zabudowę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ich szacowanie należy rozpocząć od określenia przestrzennego rozmieszczenia obowiązujących planów miejscowych na terenie gminy Ciechocin. Powyższe zostało przedstawione na rysunku nr 13.

Po przeprowadzeniu szczegółowej analizy ustaleń obowiązujących na terenie gminy Ciechocin miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wyodrębnieniu z nich istniejącej zabudowy oszacowano powierzchnie rezerw terenów w obrębie granic ich opracowania. W celu obliczenia chłonności w ramach obowiązujących planów miejscowych, wzięto pod uwagę część obszarów objętych ustaleniami obowiązujących planów miejscowych na terenie gminy, które nie zawierają się w zwartych obszarach osadniczych. W przyjętych kalkulacjach zdecydowano utrzymać przyjęte wcześniej założenia co do średnich wielkości działek i powierzchni użytkowej zabudowy. Obowiązujące plany miejscowe na terenie gminy Ciechocin charakteryzują się bardzo dużym zróżnicowaniem pod względem rodzaju i funkcji zabudowy. Dla wielu jednostek planistycznych utrzymano możliwość odbudowy, rozbudowy oraz przebudowy zabudowy zagrodowej stąd też uzasadnionym jest utrzymanie średniej powierzchni pojedynczej działki dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz zagrodowej tj. 3000 m².

Rysunek 13. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w gminie Ciechocin.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 29. Chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę.

Funkcja	Łączna powierzchnia rezerw w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (mkw)	Łączna powierzchnia rezerw w mpzp (mkw) z podziałem na funkcje	Średnia powierzchnia pojedynczej działki z założeń szacunkowych(mkw)	Liczba działek - stosunek łącznej powierzchni rezerw do średniej powierzchni pojedynczej działki (kolumna 3/4)	Powierzchnia użytkowa zabudowy pojedynczej działki z przyjętych założeń szacunkowych (mkw)	Powierzchnia użytkowa zabudowy rezerw w miejscowych planach zagosp. przestrz. (kolumna 5x6)
1	2	3	4	5	6	7
Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz zagrodowej	3172867,0	451094,0	3000	150,36	250	37591,2
Tereny zabudowy usługowej, w tym usług publicznych		71463,0	1500	47,64	200	9528,4
Tereny zabudowy produkcyjnej, składowej i magazynowej z usługami		0,0	10000	0,00	600	0,0
Teren zabudowy usług sportu i rekreacji indywidualnej		2650310,0	1500	1766,87	100	176687,3
						223806,9

Źródło: Opracowanie własne.

W szacowaniu chłonności obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę przyjęto identyczne założenia i metodologię jak dla zwartych jednostek osadniczych. Sumując odpowiednio wartości rezerw terenów w granicach obowiązujących planów miejscowych z podziałem na funkcje zabudowy otrzymujemy łącznie **223 806,9 m²** rezerw powierzchni użytkowej zabudowy, szczegółowe wartości dla poszczególnych funkcji zabudowy zostały podane w powyższej tabeli.

9.17. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Na podstawie dokonanych analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy Ciechocin, określono maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę. W podziale na funkcje zabudowy kształtuje się ono następująco:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej i zagrodowej z dopuszczeniem usług – **28 340,0 m²**;
- tereny zabudowy usługowej, w tym usług publicznych – **11 648,0 m²**;
- tereny zabudowy produkcyjnej, składowej i magazynowej wraz z usługami – **4 992,0 m²**;
- tereny zabudowy usług sportu i rekreacji indywidualnej – **5 000,0 m²**.

Następnie dokonano porównania maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy (kolumna nr 2 w tabeli nr 30) z sumą powierzchni użytkowej zabudowy zwartych jednostek osadniczych oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (kolumna nr 5 w tabeli nr 30). W analizowanym przypadku maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, (w trzech przypadkach) przekracza sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, a więc przewiduje się lokalizację nowej zabudowy poza obszarami zwartych jednostek osadniczych i terenami objętymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w ilości podanej w kolumnie 6 tabeli nr 30, przy czym dotyczy to wyłącznie terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz zagrodowej z usługami i terenów zabudowy usługowej, w tym usług publicznych oraz terenów zabudowy produkcyjnej, składowej i magazynowej z usługami. W przypadku terenów zabudowy rekreacji indywidualnej wystąpiła nadwyżka chłonności terenów nad

zapotrzebowaniem, a więc nie ma możliwości wyznaczenia nowych terenów pod zabudowę rekreacji indywidualnej.

Tabela 30. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Funkcje zabudowy	Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę (mkw)	Powierzchnia użytkowa zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy w zwartych jednostkach osadniczych (mkw)	Powierzchnia użytkowa zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy w planach miejscowych (mkw)	Suma powierzchni użytkowej zabudowy zwartych jednostek osadniczych i planów miejscowych (kolumna 3+4) (mkw)	Bilans terenu - porównanie maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę z sumą powierzchni użytkowej (kolumna 2-5) (mkw)
1	2	3	4	5	6
Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz zagrodowej	55640,0	205990,4	37591,16667	243581,5	-187941,5
Tereny zabudowy usługowej, w tym usług publicznych	18333,9	43944,6	9528,4	53473,0	-35139,1
Tereny zabudowy produkcyjnej, składowej i magazynowej z usługami	12222,6	8160,0	0	8160,0	4062,6
Teren zabudowy usług sportu i rekreacji indywidualnej	2000,0	4394,5	176687,3333	181081,8	-179081,8
SUMA	88196,5				-398099,9

Źródło: Opracowanie własne.

Przy ustalaniu powierzchni terenów przeznaczonych pod zabudowę w kierunkach zagospodarowania przestrzennego w Studium, odniesiono uzyskaną z bilansu powierzchnię użytkową zabudowy do faktycznej powierzchni obszarów pod poszczególne funkcje, wykorzystując przy tym te same założenia co do średniej wielkości poszczególnych działek i średniej powierzchni użytkowej zabudowy.

Tabela 31. Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę wyrażone w ha.

Funkcje zabudowy	Bilans terenu - porównanie maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę z sumą powierzchni użytkowej (kolumna 2-5) (mkw)	Maksymalne zapotrzebowania na nową zabudowę w ha
1	2	3
Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz zagrodowej	-187941,5	-225,5
Tereny zabudowy usługowej, w tym usług publicznych	-35139,1	-26,4
Tereny zabudowy produkcyjnej, składowej i magazynowej z usługami	4062,6	6,8
Teren zabudowy usług sportu i rekreacji indywidualnej	-179081,8	-268,6
SUMA		-513,7

Źródło: Opracowanie własne.

Jedną z najistotniejszych kwestii w kontekście ustalenia maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę dla gminy Ciechocin jest fakt, iż gmina ma typowo wiejski charakter. W gminie Ciechocin dominuje przede wszystkim zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa jednorodzinna. W procesie wyznaczania maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę ustalono, że jedynie 6,8 ha można przeznaczyć pod zabudowę produkcyjną, składową i magazynową z usługami. W pozostałych przypadkach występuje nadwyżka rezerw terenów przeznaczonych pod zabudowę nad zapotrzebowaniem na nową zabudowę. Dotychczasowa polityka przestrzenna gminy i zmieniające się przepisy prawa doprowadziły do znacznego rozproszenia, zarówno inwestycji lokalizowanych na podstawie decyzji o warunkach zabudowy, jak i na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Znaczne rozproszenie i stosunkowo niewielki udział zabudowy

w obowiązujących planach miejscowych sprawia, że z dużym prawdopodobieństwem nigdy nie uda się w pełni zrealizować zaplanowanych w nich funkcji zabudowy. W wielu przypadkach zabudowa zrealizowana w ramach obowiązujących planów stanowi zaledwie 20-30% ich całkowitej powierzchni.

Z uwagi na nadwyżkę rezerw terenów przeznaczonych pod zabudowę w gminie, dalszy harmonijny i efektywny rozwój przestrzenny gminy będzie opierał się przede wszystkim na rozbudowie i uzupełnianie zabudowy w zwartych jednostkach osadniczych wyposażonych w odpowiednią infrastrukturę techniczną.

9.18. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Realizacja zadań przewidzianych w Studium wymaga zaangażowania znacznych środków finansowych, co może stanowić największą barierę dla samorządów i mieszkańców gminy. Funkcjonujący w Polsce system finansowania, stanowiący wielopoziomowe i zróżnicowane narzędzie finansowania, ma na celu ułatwić i wpłynąć na realizację wyznaczonych celów rozwojowych. System ten obejmuje finansowanie w formie bezzwrotnej (dotacje) oraz zwrotnej (pożyczki). W jego zakres wchodzi również projekty dotyczące realizacji sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej i społecznej, które mają przyczynić się do osiągania najważniejszych, krajowych i unijnych celów rozwojowych. Wśród celów dotyczących analizowanego zakresu można wyróżnić m.in. ustanowienie i rozwijanie sieci transeuropejskich (TEN) w dziedzinie transportu, energetyki i telekomunikacji, wzrost spójności i konkurencyjności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, wspieranie inteligentnego i zrównoważonego rozwoju.

Zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy Ciechocin na lata 2022-2035, informacjami zawartymi w sprawozdaniach z wykonania budżetu oraz danymi dostępnymi w GUS, dochody i wydatki budżetu gminy w ostatnich latach przedstawiały się następująco:

Tabela 32. Dochody i wydatki budżetu gminy Ciechocin w latach 2018-2021.

Lata	2018	2019	2020	2021
Dochody	19 123 636,08	21 070 897,91	23 439 258,67	24 871 477,06
Wydatki	19 829 767,08	20 636 721,17	23 583 698,45	28 231 451,80

Źródło: Opracowano na podstawie raportów o stanie gminy Ciechocin za rok 2018, 2019, 2020, 2021.

Zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy Ciechocin na lata 2022-2035 zakłada się, że wysokość dochodów budżetowych w najbliższych latach będzie kształtować

się następująco:

- 2023 – 24 195 706,00 zł,
- 2024 – 18 638 290,00 zł,
- 2025 – 19 305 307,00 zł.

Poza spadkiem, a następnie wzrostem dochodów, Wieloletnia Prognoza Finansowa zakłada średnioroczny wzrost wydatków bieżących, które w latach 2023-2025 mają najpierw zmniejszyć się o około 23%, a następnie wzrosnąć o około 3,6% rocznie. Z punktu widzenia realizacji sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy duże znaczenie ma również wskaźnik zadłużenia do dochodów, którego maksymalną wartość dla jednostek samorządu terytorialnego ustalono na 60%. Łączne zadłużenie gminy na dzień 12 października 2021 r. wyniosło 9 503 697,39 zł, co stanowi 38,21% wykonanych dochodów, a zatem wskaźnik zadłużenia osiągnął powyżej połowy dopuszczalnej wartości. Zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową kwota zadłużenia będzie redukowana w następujący sposób:

- 2022 – 1 078 697,39 zł,
- 2023 – 1 020 000,00 zł,
- 2024 – 1 020 000,00 zł,
- 2025 – 850 000,00 zł,
- 2026 – 850 000,00 zł,
- 2027 – 900 000,00 zł,
- 2028 – 885 000,00 zł,
- 2029 – 590 000,00 zł,
- 2030 – 600 000,00 zł,
- 2031 – 600 000,00 zł,
- 2032 – 600 000,00 zł,
- 2033 – 600 000,00 zł,
- 2034 – 600 000,00 zł,
- 2034 – 710 000,00 zł.

Jak przedstawiono powyżej, gmina Ciechocin będzie sukcesywnie dążyć do zmniejszenia zadłużenia i zakłada się, że do roku 2035 spłaci wszystkie zobowiązania. Takie założenie wpłynie z pewnością bardzo korzystnie na możliwości finansowania przez gminę infrastruktury technicznej i społecznej. Dług z tytułu zaciągniętych zobowiązań

wymaga nie tylko ponoszenia kosztów z tytułu jego obsługi, ale również ogranicza możliwości inwestycyjne gminy.

W procesie wyznaczania maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę ustalono, że jedynie 6,8 ha można przeznaczyć pod zabudowę produkcyjną, składową i magazynową z usługami. Warto przy tym zauważyć, iż wyznaczone w Studium, nowe tereny inwestycyjne zawierają się w zwartych jednostkach osadniczych lub w terenach objętych planami miejscowymi, gdzie występują już sieci infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Ponadto gmina Ciechocin na bieżąco realizuje inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej, komunikacyjnej i społecznej. Zgodnie z uchwałą budżetową na rok 2022 zaplanowane wydatki przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 33. Wydatki na zadania inwestycyjne gminy Ciechocin w 2022 r.

Lp.	Nazwa zadania	Koszty finansowe
1.	Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowościach Ciechocin i Elgiszewo	17 000,00
2.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Ciechocin - etap XII	28 000,00
3.	Modernizacja infrastruktury drogowej i poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie Gminy Ciechocin	4 300 000,00
4.	Budowa Gminnego Centrum Integracji Społeczno-Kulturalnej w miejscowości Elgiszewo	3 130 000,00
5.	Budowa siłowni zewnętrznej w miejscowości Świętosław Gmina Ciechocin	5 000,00

Źródło: Opracowano na podstawie uchwały budżetowej na rok 2022.

Poza wyżej wymienionymi inwestycjami infrastrukturalnymi, które zostały zaplanowane na rok 2022, gmina realizuje szereg innych inwestycji na całym swoim obszarze, są m.in. budowa i rozbudowa oświetlenia drogowego, zagospodarowywanie terenów gminnych, budowa placów zabaw, stref rekreacji i wypoczynku itp. Przedsięwzięcia infrastrukturalne inicjowane przez samorząd mogą być zatem zasilane zarówno z zasobów finansowych budżetu gminy, które są jednak ograniczone jak i ze źródeł zewnętrznych od prywatnych inwestorów czy publicznych instytucji finansowych. Najważniejsze źródła wymienione zostały poniżej.

9.18.1. Źródła wewnętrzne

Źródła wewnętrzne stanowią:

- 1) dochody własne JST – dochodem własnym gminy jest każdy dochód niebędący subwencją ogólną lub dotacją z budżetu państwa;
- 2) dotacje celowe – pochodzące z budżetu państwa w celu dofinansowanie zadań własnych JST, które mogą dotyczyć m.in.: inwestycji w szkoły i placówki oświatowe (do 50%

planowanych wydatków na urzeczywistnienie podjętego zadania, jeżeli przepisy odrębne nie stanowią inaczej), inicjatyw związanych ze wspieraniem oświaty na obszarach wiejskich przedsięwzięć objęte mecenatem państwa w dziedzinie kultury.

9.18.2. Źródła zewnętrzne

Do źródeł finansowania regionalnego należą:

- 1) Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – narzędzie wdrażania Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, który zajmuje się m.in. współfinansowaniem ze środków państwowych projektów, które uzyskały lub przewidziane są do dofinansowania ze środków unijnych.

Do źródeł finansowania krajowego należą:

- 1) Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – wraz z wojewódzkimi funduszami tworzy system finansowania ochrony środowiska przyrodniczego i gospodarki wodnej w kraju;
- 2) Fundusz Dopłat – rządowy program wspomagania budownictwa socjalnego; adresatami programu są podmioty podejmujące zadania z zakresu budowy zasobów lokali socjalnych, mieszkań chronionych oraz noclegowni i domów dla bezdomnych; wsparcia finansowego w ramach programu udziela Bank Gospodarstwa Krajowego na wniosek gminy, związku międzygminnego lub powiatu;
- 3) Fundusz Leśny – fundusz celowy Lasów Państwowych stanowiący pomoc w wyrównywaniu deficytów finansowych w nadleśnictwach, prosperujących w niekorzystnych warunkach przyrodniczo-ekonomicznych dla realizowania celów gospodarki leśnej; fundusz zasila także wspólne działania jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych dotyczących np. prowadzenia badań, tworzenie niezbędnej infrastruktury.

Do źródeł finansowania unijnego należą:

- 1) Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – jego istotą jest minimalizacja różnic w rozwoju regionów UE oraz wzmacnianie jedności gospodarczej, społecznej i terytorialnej Unii jako wspólnoty; poprzez fundusz można zyskać wsparcie w m.in. realizacji inwestycji produkcyjnych i infrastrukturalnych oraz rozwój małych i średnich przedsiębiorstw;
- 2) Europejski Fundusz Społeczny – stworzony do walki z bezrobociem (np. poprzez kształcenie) w krajach należących do UE; z jego kapitału współfinansowane są inicjatywy

mające na celu pomoc regionom i grupom społecznym, zwłaszcza dla osób zagrożonych ubóstwem oraz młodych stawiających pierwsze kroki na rynku pracy;

Z EFRR oraz EFS obecnie finansowane są programy regionalne w tym dla województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2021-2027 szczególnie istotne przy finansowaniu inwestycji infrastrukturalnych;

- 3) Europejski Fundusz Spójności – ustalony w celu redukcji różnic gospodarczych i społecznych oraz promowania zrównoważonego rozwoju szczególnie przez inwestycje w zakresie infrastruktury transportowej i ochrony środowiska;
- 4) Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – oprócz przekształceń struktury rolnej danego państwa stanowi pomoc w rozwoju obszarów wiejskich;
- 5) Fundusz „Łącząc Europę” – powstały w miejscu programu TEN-T wspiera rozwój trzech sektorów: sieci transportowej, energetycznej oraz telekomunikacyjnej.

Ograniczenia w swobodzie inwestowania infrastruktury z zasobów własnych, wzrastająca konkurencja wśród jednostek samorządowych, intensywne procesy demograficzne, wzrastające wymagania użytkowników, nieustanny postęp technologiczny wymuszają na włodarzach poszukiwanie alternatywnych sposobów urzeczywistniania potrzebnych inwestycji. Przy poszukiwaniu możliwości realizacji celów infrastrukturalnych niezbędne jest także rozpoznanie w możliwościach zaangażowania obszaru prywatnego. Wśród najczęściej stosowanych form współpracy międzysektorowej wyróżniamy:

- 1) partnerstwo publiczno-prywatne – rodzaj kooperacji podmiotu publicznego z prywatnym przy przedsięwzięciach mających na celu realizację zadań publicznych poprzez wykreowanie, niezbędnego do realizacji zamierzeń zaplecza finansowego, organizacyjnego i technicznego; za zaangażowanie własnych środków prywatnemu partnerowi zapewnia się możliwość korzystania z inwestycji; poprzez PPP obie strony zyskują korzyści zarówno w obszarze celów społecznych, jak i komercyjnych danego przedsięwzięcia;
- 2) project finance – instytucja lub zespół instytucji finansowych oraz inwestorzy kapitałowi zapewniają środki na pokrycie nakładów związanych z urzeczywistnianiem przedsięwzięcia pod warunkiem, że zainwestowany kapitał zostanie zwrócony z nadwyżek płynących z eksploatacji inwestycji;
- 3) leasing, najem, dzierżawa – polega na użyczeniu jednej stronie dobra do odpłatnego korzystania. Gmina w tym przypadku może obrać rolę korzystającego (leasingobiorcy) lub wyznaczyć do tego podległą jednostkę; leasing oznacza zobowiązanie

leasingodawcy do nabycia rzeczy od zbywającego w warunkach zamieszczonych w umowie i oddanie jej korzystającemu (np. gminie) do użytkowania przez dany czas, natomiast korzystający zgadza się spłacić finansującemu wynagrodzenie pieniężne równe minimum cenie lub wynagrodzeniu z tytułu nabycia dobra przez finansującego;

- 4) fundusz venture capital – JST mogą z niego korzystać gdy stworzą spółkę o charakterze użyteczności publicznej; jest to więc finansowanie z zewnątrz z zamiarem osiągnięcia długo i krótkoterminowych zysków z przyrostu wartości kapitału; istota inwestycji venture capital dotyczy zasilania kapitałem przedsiębiorstwa we wczesnej fazie jego rozwoju poprzez objęcie jego akcji lub udziałów. Inwestor finansujący z tytułu finansowania w ramach venture capital (fundusz venture capital) zostaje współwłaścicielem spółki.

Zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową na lata 2022-2035 gmina Ciechocin w ostatnich latach uzyskiwała następujące dochody z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycję:

- 2022 – 3 790 912,05 zł;
- 2023 – 6 170 250,00 zł.

W związku z powyższym należy uznać, iż gmina Ciechocin skutecznie wykorzystuje środki zewnętrzne na realizację zadań m.in. sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, w związku z tym gmina posiada możliwości finansowe, które pozwolą w przyszłości realizować zadania własne gminy na wyznaczonych w studium terenach inwestycyjnych.

10. Stan prawny gruntów

W poniższej tabeli i na wykresie zestawiono grunty gminy Ciechocin według stanu prawnego. Dane pochodzą ze Starostwa Powiatowego w Golubiu-Dobrzyniu.

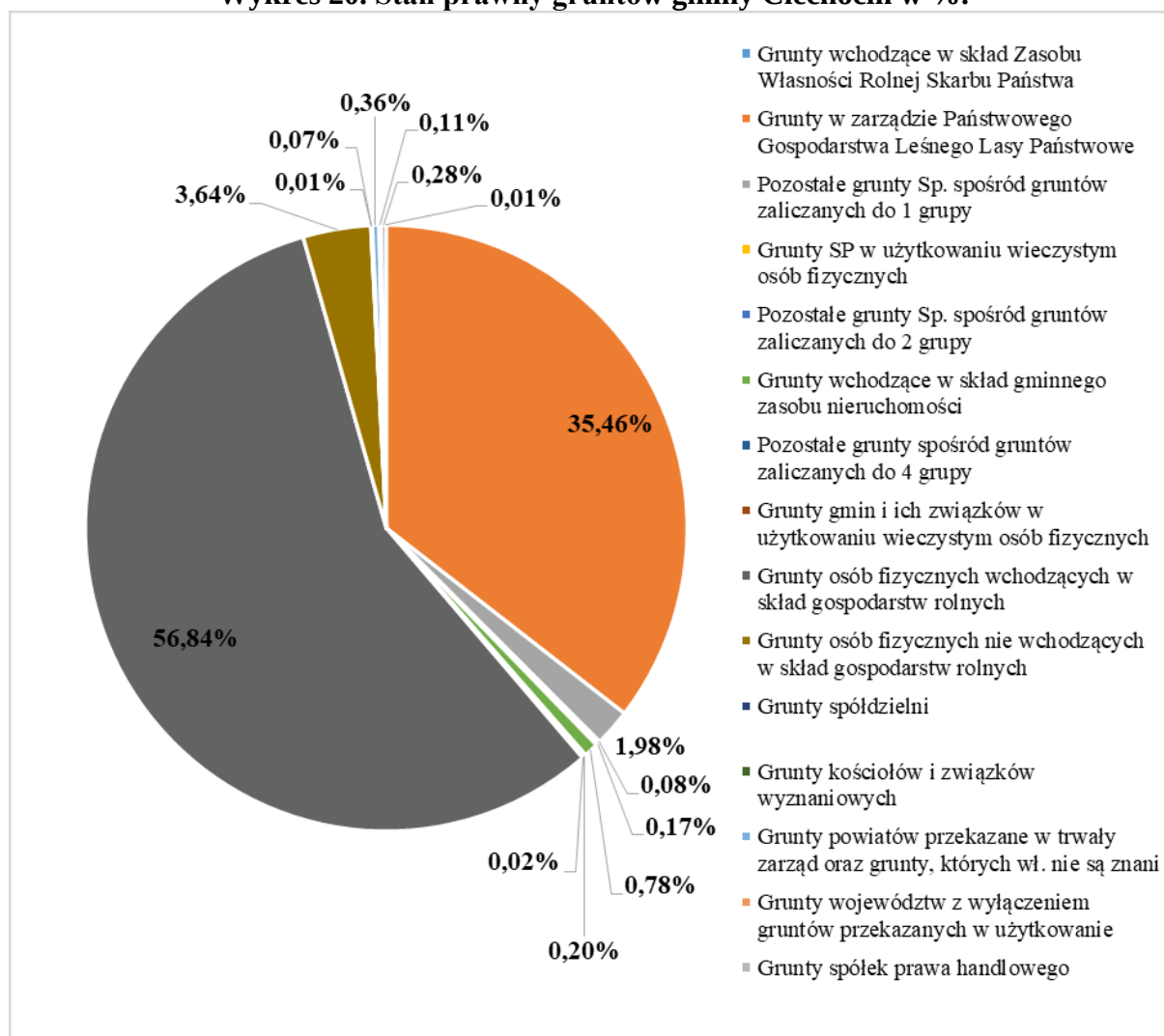
Tabela 34. Stan prawny gruntów gminy Ciechocin.

Wyszczególnienie gruntów	Powierzchnia ewidencyjna gruntów w ha
Grunty wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa	1
Grunty w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe	3586
Pozostałe grunty Sp. spośród gruntów zaliczanych do 1 grupy	200
Grunty SP w użytkowaniu wieczystym osób fizycznych	8
Pozostałe grunty Sp. spośród gruntów zaliczanych do 2 grupy	17
Grunty wchodzące w skład gminnego zasobu nieruchomości	79
Pozostałe grunty spośród gruntów zaliczanych do 4 grupy	20
Grunty gmin i ich związków w użytkowaniu wieczystym osób fizycznych	2
Grunty osób fizycznych wchodzących w skład gospodarstw rolnych	5748
Grunty osób fizycznych nie wchodzących w skład gospodarstw rolnych	368
Grunty spółdzielni	1
Grunty kościołów i związków wyznaniowych	7
Grunty powiatów przekazane w trwały zarząd oraz grunty, których wł. nie są znani	36
Grunty województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	11
Grunty spółek prawa handlowego	28
RAZEM	10112

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Golubiu-Dobrzyniu, stan na dzień 1.I.2021 r.

Na wykresie przedstawiono dane odnoszące się do głównych grup rejestrowych.

Wykres 20. Stan prawny gruntów gminy Ciechocin w %.

Źródło: Opracowanie własne.

11. Uwarunkowania wynikające z występowania obiektów chronionych na podstawie przepisów odrębnych

11.1 Użytek ekologiczny

Na terenie gminy Ciechocin znajdują się użytki ekologiczne ustanowione na podstawie Rozporządzenia nr 22/96 Wojewody Toruńskiego z dnia 28 czerwca 1996 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody położonych na terenie województwa toruńskiego (Dziennik Urzędowy Województwa Toruńskiego nr 15, poz. 88).

Tabela 35. Użytki ekologiczne na terenie gminy Ciechocin.

Kod CRFOP	Rodzaj użytku	Powierzchnia	Opis wartości przyrodniczej	Opis granic
PL.ZIPOP.139 3.UE.0405022.	bagno	0,23 ha	Bagno porośnięte zespołem szuwarowym i zarośnięte	Ciechocin działka nr 321/2

2150			pojedynczymi brzożami i olchami	
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.215 1	torfowisko	0,24	Bezodpływowe zagłębienie terenu porośnięte na obrz. zespól. szuw.i zarośl	Ciechocin działka nr 229
PL.ZIPOP.139 3.UE.0405022. 392	torfowisko	5,80	Zatorfione zagłębienie wytopiskowe porośnięte roślinnością szuwarową	Elgiszewo działka nr 301/2LP, 325/1LP
PL.ZIPOP.139 3.UE.0405022. 393	torfowisko	2,89	Zatorfiona rynna odpływowa porośnięta	Elgiszewo działka nr 184/1LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.394	Naturalny zbiornik wodny	0,26	Oczko wodne	Elgiszewo działka nr 187/1LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.395	torfowisko	0,53	Zagłębienie terenowe porośnięte	Elgiszewo działka nr 188LP
PL.ZIPOP.139 3.UE.0405022. 396	Naturalny zbiornik wodny	0,56	Oczko wodne	Elgiszewo działka nr 205LP
PL.ZIPOP.139 3.UE.0405022. 397	torfowisko	0,60	Zagłębienie terenu okresowo zalewane porośnięte roślinnością szuwarową i zaroślową	Elgiszewo działka nr 206LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.398	torfowisko	0,74	Zagłębienie terenu okresowo zalewane porośnięte roślinnością szuwarową i zaroślową	Elgiszewo działka nr 223/1LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.399	torfowisko	0,76		Elgiszewo działka nr 225LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.400	torfowisko	0,26		Elgiszewo działka nr 226LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.401	torfowisko	0,64		Elgiszewo działka nr 229LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.402	torfowisko	2,87	Zatorfiona rynna odpływowa porośnięta roślinnością szuwarową	Elgiszewo działka nr 229LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.403	torfowisko	4,57		Elgiszewo działka nr 230LP, 231/2LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.404	Naturalny zbiornik wodny	2,55	Oczko wodne	Elgiszewo działka nr 205LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.405	torfowisko	1,16	Zatorfione zagłębienie porośnięte roślinnością szuwarową	Elgiszewo działka nr 174/3LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.406	torfowisko	0,57		Elgiszewo działka nr 194/4LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.407	torfowisko	0,60	Zatorfiona rynna odpływowa porośnięta	Elgiszewo działka nr 210/1LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.408	Naturalny zbiornik wodny	1,380	Oczko wodne	Elgiszewo działka nr 230LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.409	torfowisko	7,17	Zatorfiona nisza porośnięta roślinnością zaroślową	Elgiszewo działka nr 250LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.410	torfowisko	0,32		
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.411	Naturalny zbiornik wodny	0,55	Bezodpływowe oczko wodne	Elgiszewo działka nr 251/1LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.412	Naturalny zbiornik wodny	0,50	Bezodpływowe oczko wodne	Elgiszewo działka nr

				253/2LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.413	torfowisko	1,450	Zatorfiona rynna odpływowa porośnięta	Elgiszewo działka nr 254/5LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.414	torfowisko	3,28	Bezodpływowe zagłębienie terenu porośnięte roślinnością szuwarową i zaroślową	Elgiszewo działka nr 255/1LP, 256LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.415	torfowisko	1,20		Elgiszewo działka nr 256LP, 257LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.416	torfowisko	1,32	Zatorfiona nisza porośnięta	Elgiszewo działka nr 279LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.417	Naturalny zbiornik wodny	0,21	Bezodpływowe oczko wodne	Elgiszewo działka nr 310/1LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.418	Naturalny zbiornik wodny	0,29	Bezodpływowe oczko wodne	
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.419	Naturalny zbiornik wodny	0,30	Bezodpływowe oczko wodne	
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.420	Naturalny zbiornik wodny	0,34	Bezodpływowe oczko wodne	Elgiszewo działka nr 258LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.421	bagno	1,69	Teren zabagniony porośnięty roślinnością zaroślową i szuwarową	Elgiszewo działka nr 288/2LP, 313/1LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.422	bagno	3,63	Teren zabagniony porośnięty roślinnością zaroślową i szuwarową, bagno doliny Strugi Młyńskiej	Elgiszewo działka nr 289/1LP, 314/4LP, 314/5LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.423	bagno	14,07	Bagno doliny Strugi Młyńskiej porośnięte	Elgiszewo działka nr 314/6LP, 314/7LP, 315/4LP, 315/5LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.424	bagno	0,54	Bagno starorzecza Drwęcy	Ciechocin, działka nr 327LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.425	bagno	0,37	Bagno porośnięte roślinnością szuwarową	Elgiszewo działka nr 316/1LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.426	bagno	3,30	Zabagniony teren w dolinie Drwęcy porośnięty	Elgiszewo działka nr 316/3LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.427	bagno	2,910		Elgiszewo działka nr 318/2LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.428	bagno	23,06	Bagno starorzecza Drwęcy porośnięte roślinnością szuwarową	Ciechocin, działka nr 327LP, 328LP, 329LP, 330LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.429	bagno	0,44	Bagno porośnięte roślinnością szuwarową oraz pojedynczą brzozą i olchą	Ciechocin, działka nr 334/1LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.430	bagno	0,62		Ciechocin, działka nr 335/1LP
PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.431	bagno	0,42	Bagno porośnięte szuwarami	Ciechocin, działka nr 335/6LP

PL.ZIPOP.1393. UE.0405022.516	torfowisko	20,36	Zatorfione zagłębienie (użytek utworzony Uchwałą Nr XX/85/96 R. G. w Ciechocinie)	Elgiszewo działka nr 235LP
----------------------------------	------------	-------	---	-------------------------------

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne (<https://crfop.gdos.gov.pl/>)

11.2. Pomniki przyrody

Celem ochrony pomników przyrody, zarówno ożywionej, jak i nieożywionej jest zachowanie, ze względów naukowych i dydaktycznych, tworów przyrody odznaczających się indywidualnymi i niepowtarzalnymi cechami. Na terenie gminy Ciechocin znajdują się następujące drzewa chronione jako pomniki przyrody:

- jesion wyniosły o obwodzie 308 cm i wysokości 30 m w oddziale 233b leśnictwa Leśno,
- dąb szypułkowy o obwodzie 390 cm i wysokości 34 m w oddziale 188b leśnictwa: Drwęca,
- dąb szypułkowy o obwodzie 468 cm o wysokości 28 m w oddziale 324b, leśnictwa: Kępa,
- grupa 6 drzew topól białych o obwodach do 421 cm i wysokościach 39-42 m w oddziale 213f, leśnictwa Kępa.

W stosunku do ww. drzew wprowadzono ochronę polegającą na stosowaniu zakazów i wycinania, niszczenia lub uszkodzania drzew, zrywania pączków, kwiatów, owoców i liści, zanieczyszczania terenu w pobliżu drzew, umieszczania tablic, napisów i innych znaków oraz wznoszenia budowli w pobliżu drzew.

11.3. Zielone Płuca Polski

Obszar gminy Ciechocin, w dniu 25 października 2006 r., uchwałą Rady Programowej Porozumienia Zielone Płuca Polski wszedł do obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski. Obszar funkcjonalny Zielone Płuca Polski to tereny charakteryzujące się wyjątkowymi wartościami przyrodniczymi i kulturowymi zarówno w skali kraju jak i kontynentu europejskiego.

11.4. Lasy ochronne

Las ochronny to las pełniący (wyłącznie lub dodatkowo) funkcję pozaprodukcyjną związaną z ochroną gruntów, wód, infrastruktury oraz terenów zamieszkałych przez człowieka i zagrożonych skutkami zjawisk żywiołowych, np. powodzią. Zgodnie z interaktywną mapą Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu na terenie gminy

Ciechocin występują lasy ochronne. Omawiane lasy pełnią w gminie funkcję glebochronną.

11.5. Ochrona gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych

W stosunku do gruntów rolnych klasy bonitacyjnej I-III obowiązują przepisy dotyczące ochrony zasobów glebowych przed zmianą sposobu użytkowania, w myśl ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Stosownie do przepisów ww. ustawy zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nieleśne dokonuje się w procedurze sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

11.6. Ochrona gruntów leśnych

Ochrona zasobów leśnych znajdujących się na terenie gminy Ciechocin powinna polegać przede wszystkim na przeciwdziałaniu przeznaczania gruntów leśnych na cele nieleśne. Przed wycinką chronić należy zwłaszcza lasy ponadlokalnego systemu przyrodniczego gminy i regionu. Ponadto wskazane jest racjonalne kształtowanie terenów zieleni wysokiej poprzez zalesianie niektórych gruntów, mało przydatnych dla rolnictwa lub osadnictwa (grunty najniższych klas bonitacyjnych i nieużytki), w nawiązaniu do istniejących systemów zieleni, dostosowując nasadzenia do typu siedlisk naturalnych. Przed wycinką chronić należy zwłaszcza lasy ponadlokalnego systemu przyrodniczego gminy i regionu oraz lasy porastające brzegi wód i stoki wysoczyznowe o znacznym nachyleniu. Ponadto wskazane jest racjonalne kształtowanie terenów zieleni wysokiej poprzez zalesianie niektórych gruntów, mało przydatnych dla rolnictwa lub osadnictwa (grunty najniższych klas bonitacyjnych i nieużytki), w nawiązaniu do istniejących systemów zieleni, dostosowując nasadzenia do typu siedlisk naturalnych.

Zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne dokonuje się w drodze sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

11.7. Strefy ograniczonego użytkowania od linii elektroenergetycznych

Dla istniejących oraz projektowanych napowietrznych linii elektroenergetycznych średniego napięcia należy wyznaczyć pasy techniczne (strefy ograniczonego użytkowania) zgodnie z wytycznymi gestora sieci oraz obowiązującymi normami. W obszarze pasów technicznych (stref ograniczonego użytkowania) należy uwzględnić następujące wymagania:

- nie należy lokalizować budynków mieszkalnych lub innych przeznaczonych na stały pobyt ludzi, w indywidualnych przypadkach odstępstwa od tej zasady może udzielić właściciel linii na określonych przez siebie warunkach;

- pod linią nie należy sadzić roślinności wysokiej, zalesienia terenów rolnych w pasie technicznym linii mogą być przeprowadzane w uzgodnieniu z właścicielem linii, który określi maksymalną wysokość sadzonych drzew i krzewów;
- teren w pasie technicznym linii nie może być kwalifikowany jako teren przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową ani jako teren związany z działalnością gospodarczą (przesyłową) właściciela linii.

12. Uwarunkowania wynikające z występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych

Obszar gminy Ciechocin charakteryzuje stabilność morfodynamiczna tj. brakiem zagrożeń związanych z erozją i ruchami masowymi.

13. Uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla

13.1 Udokumentowane złoża kopalin

W granicach gminy Ciechocin znajdują się dwadzieścia dwa udokumentowane złoża kruszywa naturalnego, których zestawienie pokazuje tabela poniżej.

Tabela 36. Bilans zasobów złóż kopalin na terenie gminy Ciechocin.

Lp.	Nazwa złoża	Stan zagrożenia	Zasoby geologiczne bilansowe	Zasoby przemysłowe	Wydobycie
Kruszywo naturalne w tys. t					
1.	Ciechocin	R	83	-	-
2.	Ciechocin II	Z	-	-	-
3.	Ciechocin IV	R	181	-	-
4.	Małszyce I	T	427	427	-
5.	Lelitowo - Sęk	R	57	-	-
6.	Elgiszewo II	Z	2804	-	-
7.	Elgiszewo III	P	2327	-	-
8.	Elgiszewo IV	Z	-	-	-
9.	Elgiszewo IX	Z	82	-	-
10.	Elgiszewo V	R	82	-	-
11.	Elgiszewo VI	Z	-	-	-

12.	Elgiszewo VII	Z	25	-	-
13.	Elgiszewo VIII	Z	24	-	-
14.	Elgiszewo X	R	340	-	-
15.	Elgiszewo XI	Z	36	-	-
16.	Elgiszewo XIII	Z	74	-	-
17.	Elgiszewo XVII	Z	28	-	-
18.	Elgiszewo XVIII	M	-	-	-
Torfy dla celów rolniczych w tys. t m³					
19.	Rudaw	R	132,60	-	-
Kreda jeziorna i kreda pisząca w tys. t					
20.	Rudaw	R	747	-	-
Surowce ilaste w tys. t					
21.	Elgiszewo	R	229	-	-
22.	Elgiszewo XVI	R	1483	-	-

Źródło: opracowanie ekofizjograficzne (Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.XII.2021 r.)

Skróty literowe dotyczące stanu zagospodarowania zasobów w wykazach złóż oznaczają:

E – złożę eksploatowane

M – złożę skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym

P – złożę o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C2 + D, a w przypadku ropy i gazu – w kat. C)

R – złożę o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C1, a w przypadku ropy i gazu – w kat. A + B)

Z – złożę, z którego wydobywanie zostało zaniechane

13.2. Zasoby wód podziemnych

Gmina Ciechocin położona jest poza zasięgiem Głównego Zbiornika Wód Podziemnych. Na terenie gminy znajduje się ujęcie wody składające się z trzech studni służące do zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę zlokalizowane w miejscowości Nowa Wieś.

13.3. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla

W granicach gminy Ciechocin nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

14. Uwarunkowania wynikające z występowania terenów górniczych na podstawie przepisów odrębnych

W granicach gminy Ciechocin występują trzy tereny górnicze, ich zestawienie ukazuje tabela poniżej.

Tabela 37. Obszary górnicze na terenie gminy Ciechocin.

Nazwa przestrzeni	kopaliny	Nr w rejestrze	Położenie	Złoże	Data wyznaczenia OG	Nr koncesji
Elgiszewo IV	piaski i żwiry	XLIII/1/4	Elgiszewo, dz. nr 57	Elgiszewo IV	1995-05-26	Z1:OŚ.IV.7521-6/95
Elgiszewo XIV	piaski i żwiry	10-2/5/448	Elgiszewo, dz. nr 244/15	Elgiszewo XIV	2005-02-22	Z1:OŚ.7510-4/2005
Małszyce I	piaski i żwiry	10-2/5/380	Małszyce, dz. nr 102/1, 102/2, 115	Małszyce I	2010-04-28	NR:204/W/10

Źródło: www.midas.pl.

15. Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopień uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami

15.1. Komunikacja drogowa

Przez teren gminy Ciechocin przebiega jedna droga wojewódzka:

- nr 569 relacji Toruń – Golub-Dobrzyń.

Droga wojewódzka stanowi najbardziej znaczący szlak komunikacyjny dla gminy w kontekście transportu i gospodarki. Kolejną kategorią dróg są drogi powiatowe, w gminie jest ich sześć, których zestawienie przedstawione zostało w poniższej tabeli.

Tabela 38. Wykaz dróg powiatowych na terenie gminy Ciechocin.

Lp.	Nr drogi	Klasa	Nazwa ciągu drogowego	Od km do km	Długość
1.	2037 C	L	Dobrzejewice – Świętosław – Mazowsze	8+450 do 12+170	3,720 km
2.	2018 C	L	Kowalewo Pom. – Okonin	0+000 do 10+873	10,873 km

3.	2121 C	L	Ciechocin – Świątosław	0+000 do 9+807	9,807 km
4.	2122 C	L	Małszyce – Miliszewy	0+000 do 4+762	4,762 km
5.	2124 C	L	Ruziec – Paliwodzizna – Nowa Wieś	0+000 do 11+245	11,245 km
6.	2126 C	L	Świątosław – Działyń	0+000 do 2+230	2,230 km

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy Ciechocin.

Najbardziej liczną kategorią dróg są drogi gminne, jest ich czterdzieści osiem. Ich zestawienie przedstawia poniższa tabela. Graficzne rozmieszczenie dróg przebiegających przez teren gminy Ciechocin przedstawiono na załączniku graficznym do Studium.

Tabela 39. Wykaz dróg gminnych na terenie gminy Ciechocin.

Lp.	Nr drogi	Przebiegi drogi
1.	11 04 01C	Granica Gminy-Kępa -Okonin
2.	11 04 02C	Elgiszewo-Gierszówka – granica Gminy. - Gajewo
3.	11 04 03C	Franksztyn - Gierszówka
4.	11 04 04C	Kałdunek - Franksztyn
5.	11 04 05C	Elgiszewo – Łęga – gr. Gminy - Szewa
6.	11 04 06C	Ciechocin – Jesionka – gr. Gminy – Młyniec II
7.	11 04 07C	Lelitowo –gr. Gminy - Jesionka
8.	11 04 08C	Małszyce od drogi gminnej nr 11 04 49C – do drogi oznaczonej dotychczas nr 11 04 25C
9.	11 04 09C	Nowa Wieś – od drogi powiatowej 2121C – do drogi gminnej nr 11 04 12C Dulnik
10.	11 04 10C	Nowa Wieś – Kolonia Podświątosław – Morgowo-granica Gminy.
11.	11 04 11C	Kujawy- Miliszewy-do drogi powiatowej 2122C
12.	11 04 12C	Elgiszewo – Dulnik- granica Gminy-Strachowo
13.	11 04 13C	Ciechocin-Nowa Wieś-do drogi powiatowej 2121C

14.	11 04 14C	Elgiszewo nad Drwęcą – do drogi wojewódzkiej nr 569
15.	11 04 15C	Miliszewy - od drogi powiatowej 2122C- gr. Gminy - Zębowo
16.	11 04 16C	Miliszewy od drogi powiatowej 2122C- Chrusty Wschodnie - Miliszewy
17.	11 04 17C	Miliszewy Łądy – Łukiewski Marek- do drogi powiatowej 2122C
18.	11 04 18C	Rudaw- od drogi powiatowej 2124C-Piotrkowo – granica Gminy Czernikowo – m. Mazowsze
19.	11 04 19C	Miliszewy (od dr. powiatowej 2121C) – Piotrkowo (do drogi gminnej 11 04 18C)
20.	11 04 20C	Od drogi powiatowej 2121C – Świętosław Rumunki – do drogi powiatowej 2126C
21.	11 04 21C	Świętosław (od drogi powiatowej 2037C) – granica Gminy - m. Bernardowo
22.	11 04 22C	Świętosław (od drogi powiatowej nr 2037C) – gr. Gminy Czernikowo m. Mazowsze
23.	11 04 23C	Świętosław (od drogi powiatowej nr 2037C) do gr. Gminy Obrowo m. Skrzypkowo
24.	11 04 24C	Świętosław od dr. gminnej 11 04 21C do gr. Gminy Czernikowo m. Parcele Mazowsze
25.	11 04 26C	Małszyce (od drogi wojewódzkiej 569) - Bory
26.	11 04 27C	Ciechocin od drogi gminnej nr 11 04 06C – do drogi wojewódzkiej nr 569
27.	11 04 28C	Małszyce od drogi wojewódzkiej 569- do drogi powiatowej nr 2122C
28.	11 04 29C	Małszyce od drogi powiatowej nr 2122C – do drogi gminnej nr 11 04 28C
29.	11 04 30C	Miliszewy –Chrusty Wschodnie od drogi powiatowej nr 2122C do drogi gminnej nr 11 04 16C
30.	11 04 31C	Od drogi wojewódzkiej nr 569 do drogi powiatowej nr 2121C
31.	11 04 32C	Kujawy od drogi gminnej nr 11 04 13C – do drogi gminnej nr 11 04 12C
32.	11 04 33C	Od drogi powiatowej nr 2121C – do drogi gminnej nr 11 04 32C
33.	11 04 34C	Od drogi gminnej nr 11 04 33C – do drogi powiatowej nr 2121C
34.	11 04 35C	Nowa Wieś od drogi gminnej 11 04 10C – do drogi gminnej 11 04 10C-Jarzębowski Sławomir
35.	11 04 36C	Miliszewy od drogi powiatowej 2121C – do drogi gminnej 110410C
36.	11 04 37C	Morgowo od drogi gminnej 11 04 10C – do granicy Gminy Obrowo
37.	11 04 38C	Morgowo od drogi gminnej 11 04 10C – do drogi gminnej 11 04 23C - Świętosław

38.	11 04 39C	Świętosław od drogi gminnej 11 04 23C – do drogi gminnej nr 11 04 21C
39.	11 04 40C	Rudaw od drogi gminnej nr 11 04 18C – do drogi gminnej nr 11 04 19C – Piotrkowo
40.	11 04 41C	Świętosław od granicy Gminy Obrowo (m. Władysławowo) do granicy Gminy Czernikowo (m. Mazowsze)
41.	11 04 42C	Świętosław od drogi gminnej 11 04 41C do granicy Gminy Obrowo (M. Władysławowo)
42.	11 04 43C	Świętosław od drogi gminnej nr 11 04 20C – do drogi gminnej 11 04 22C
43.	11 04 44C	Rudaw od drogi gminnej 11 04 45C – do granicy Gminy Zbójno (m. Rembiocha)
44.	11 04 45C	Rudaw od drogi powiatowej 2124C – do granicy Gminy Zbójno (m. Działyń)
45.	11 04 46C	Rudaw od drogi gminnej 11 04 45C – do granicy Gminy Golub-Dobrzyń (m. Babiak)
46.	11 04 47C	Rudaw od drogi powiatowej 2124C do granicy Gminy Golub-Dobrzyń (m. Kamienny Smug)
47.	11 04 48C	Piotrkowo od drogi powiatowej 2126C do Maćkiewicz Zbigniew
48.	11 04 49C	Małszyce od drogi wojewódzkiej 569 do granicy Gminy Obrowo (m. Lelitowo)

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy Ciechocin.

15.2. Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy Ciechocin nie przebiega linia kolejowa. Mieszkańcy mogą korzystać z trasy kolejowej 353 relacji Toruń – Olsztyn zlokalizowanej w pobliżu gminy.

15.3. Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie w wodę obszaru gminy Ciechocin zapewnia sieć wodociągowa, z której korzysta ponad 92,1% mieszkańców. Z każdym rokiem wzrasta liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych oraz ilość zużytej wody w gospodarstwach domowych. Gmina jest obsługiwana przez wodociąg zlokalizowany w miejscowości Nowa Wieś.

Tabela 40. Urządzenia wodociągowe na terenie gminy Ciechocin.

Lp.	URZĄDZENIA WODOCIAĞOWE	2021 r.
1.	Długość czynnej sieci rozdzielczej (km)	143,2
2.	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	1 045
3.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej (os.)	3 633
4.	Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca (m ³)	45,9

Źródło: Opracowano na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, stan na I.2023 r.

15.4. Odprowadzanie ścieków

Na terenie gminy od 2021 r. funkcjonują trzy oczyszczalnie ścieków typu mechaniczno-biologicznego w miejscowościach: Elgiszewo, Świętosław, Miliszewy. Najpopularniejszym sposobem na gromadzenie ścieków na terenie gminy są zbiorniki bezodpływowe. Ścieki z większości wsi przewożone są wozami asenizacyjnymi do ww. obiektu. Z danych Urzędu wynika, że dostęp do sieci kanalizacyjnej ma zaledwie 24% mieszkańców gminy.

Tabela 41. Urządzenia sieciowe kanalizacyjne na terenie gminy Ciechocin.

Lp.	URZĄDZENIA SIECIOWE KANALIZACYJNE	2021 r.
1.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (km)	13,1
2.	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	251
3.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej (os.)	946

Źródło: Opracowano na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, stan na I.2023 r.

15.5. Elektroenergetyka

Na obszarze gminy Ciechocin energia elektroenergetyczna dostarczana jest przez Energa Operator. Energia dostarczana jest do odbiorców poprzez linie napowietrzne średniego napięcia, stacje transformatorowe oraz linie niskiego napięcia. Stan linii elektroenergetycznych, przebiegających przez teren gminy określa się jako niewystarczający. Na terenie Gminy nie występują odnawialne źródła energii¹².

15.6. Gazownictwo

Na terenie gminy Ciechocin nie ma sieci gazowej. Aktualnie mieszkańcy korzystają z gazu butlowego propan-butan¹³.

15.7. Ciepłownictwo

Przez teren gminy Ciechocin nie przebiega sieć ciepłownicza. Podstawowym sposobem pokrywania potrzeb cieplnych gminy są indywidualne źródła ciepła oraz lokalne kotłownie. Do produkcji ciepła wykorzystuje się głównie węgiel, koks, olej opałowy, gaz płynny propan-butan, drewno oraz energię elektryczną.

15.8. Telekomunikacja

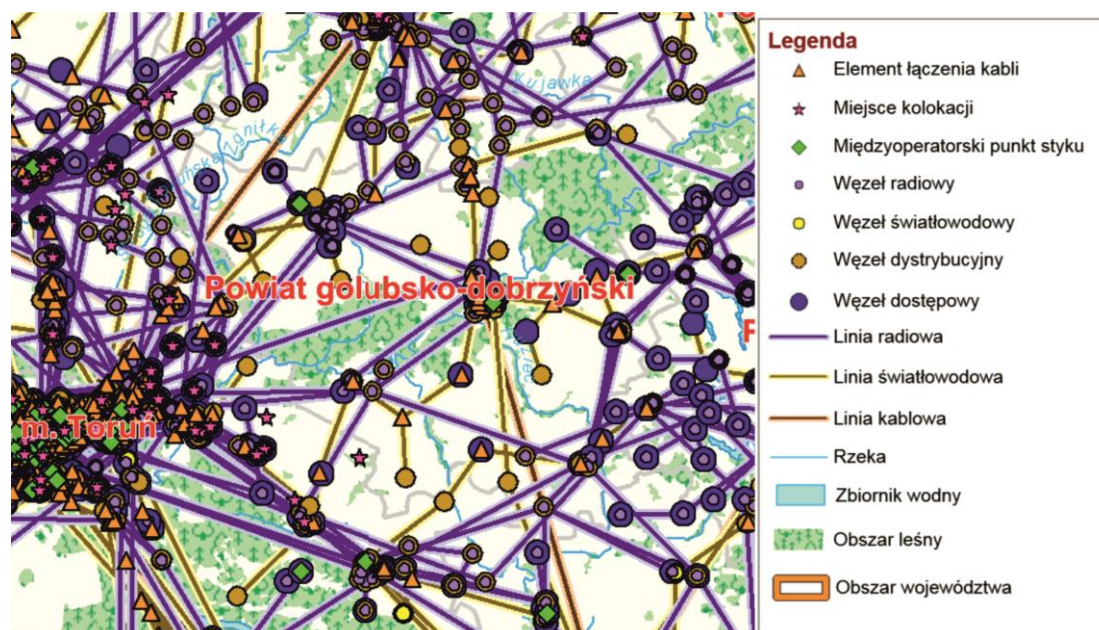
Weryfikacji występującej na terenie gminy Ciechocin infrastruktury telekomunikacyjnej dokonano na podstawie *Raportu pokrycia Polski infrastrukturą*

¹² Strategia Rozwoju Gminy Ciechocin na lata 2016-2026.

¹³ Strategia Rozwoju Gminy Ciechocin na lata 2016-2026.

telekomunikacyjną wykonanego przez Urząd Komunikacji Elektronicznej w 2015 r.

Rysunek 14. Mapa infrastruktury telekomunikacyjnej na terenie RP – rejon powiatu golubsko-dobrzyńskiego.

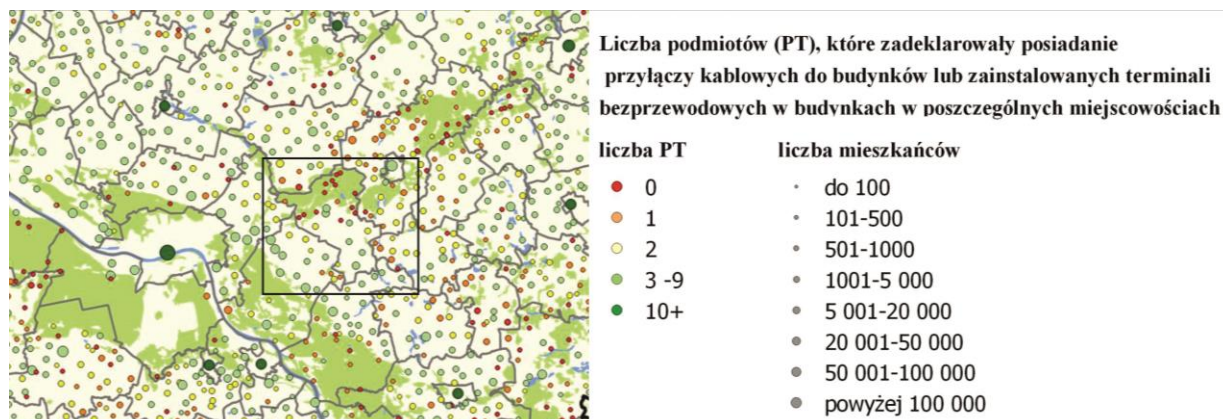

Źródło: Raport pokrycia Polski infrastrukturą telekomunikacyjną UKE z 2015 r.

Na poniższym rysunku przedstawiono liczbę przedsiębiorców telekomunikacyjnych posiadających przyłącze kablowe do budynków lub zainstalowanych terminali bezprzewodowych. Z przedstawionego poniżej rysunku wynika, że powierzchnię gminy Ciechocin obsługują różni operatorzy telekomunikacyjni.

Na terenie gminy znajdują się cztery stacje bazowe telefonii komórkowej zapewniające mieszkańcom dostęp do łączności T-Mobile w Ciechocinie, AERO 2 Sp. z o. o. w Ciechocinie oraz Elgiszewie, POLKOMTEL Sp. z o. o. w Ciechocinie. Ponadto, planowana jest budowa kolejnej stacji w miejscowości Świętosław. Dostęp do bezprzewodowego Internetu zapewnia także lokalna firma Medial-Net Sp. z o. o.

Rysunek 15. Zasięg działania sieci kablowych i bezprzewodowych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego – rejon gminy Ciechocin.

Źródło: Raport pokrycia Polski infrastrukturą telekomunikacyjną UKE z 2015 r.

15.9. Gospodarka odpadami

Podstawą funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, w tym na terenie gminy Ciechocin, jest Plan gospodarki odpadami dla województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028. W myśl tego Dokumentu: podstawą tworzenia i funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w kraju jest jego regionalizacja. Według tej zasady w województwie kujawsko-pomorskim wyodrębnionych zostało 6 regionów gospodarki odpadami komunalnymi (...), na terenie których wskazano regionalne instalacje przetwarzania odpadów komunalnych oraz instalacje służące do zastępczej obsługi regionów. Gmina Ciechocin, położona jest w Regionie Chełmińsko-Wąbrzeskim, liczącym łącznie 21 gmin.

Wraz z uchwaleniem Planu gospodarki odpadami zostały wyznaczone regiony gospodarki odpadami komunalnymi w województwie oraz regionalne instalacje do przetwarzania odpadów w poszczególnych regionach gospodarki odpadami komunalnymi oraz instalacje przewidziane do zastępczej obsługi tych regionów.

Zgodnie z powyższym dokumentem, dla Regionu Chełmińsko-Wąbrzeskiego instalacjami do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych są m.in.:

- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Mieszkaniowych EKOSYSTEM Sp. z o. o. w Wąbrzeźnie, ul. Matejki, 87-200 Wąbrzeźno,
- Zakład Usług Miejskich Sp. z o. o., ul. Przemysłowa 8, 86-200 Chełmno.

Mieszkańcy Gminy Ciechocin mogą nieodpłatnie dostarczać odpady do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Wąbrzeźnie oraz do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) w Niedzwiedziu.

Na terenie gminy nie funkcjonuje obecnie żadne składowisko deponujące odpady komunalne, ani przemysłowe. We wrześniu 2015 roku zakończona została rekultywacja składowiska odpadów w miejscowości Rudaw¹⁴.

Rysunek 16. Położenie gminy Ciechocin w stosunku do regionów gospodarki odpadami komunalnymi województwa kujawsko-pomorskiego – istniejąc i planowane regionalne Instalacje Przetwarzania Odpadów Komunalnych.

Źródło: Plan gospodarki odpadami dla województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028.

¹⁴ Strategia Rozwoju Gminy Ciechocin na lata 2016-2026.

16. Uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych

W niniejszym rozdziale opisano uwarunkowania opisane w dokumentach strategicznych dotyczących szczebla krajowego, wojewódzkiego i powiatowego odnoszące się do obszaru gminy Ciechocin. W tym celu wykorzystano takie dokumenty jak:

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju;
- Krajowy Program Zwiększania Lesistości;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego;
- Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Kujawsko-Pomorskiego;
- Strategia Rozwoju Gminy Ciechocin na lata 2016-2026.

16.1. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju

Dnia 13 grudnia 2011 r. Rada Ministrów przyjęła Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 roku. Jest to najważniejszy dokument dotyczący ładu przestrzennego Polski. Jego nadrzędnym celem strategicznym jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych w dążeniu do konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie czasu.

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju do 2030 roku kładzie szczególny nacisk na budowanie i utrzymanie ładu przestrzennego, ponieważ decyduje on o warunkach życia obywateli, funkcjonowaniu gospodarki i pozwala wykorzystywać szanse rozwojowe. Formułuje także zasady i działania służące zapobieganiu konfliktom w gospodarowaniu przestrzenią i zapewnieniu bezpieczeństwa, w tym powodziowego. Poniżej przedstawiono aspekty zawarte i odnoszące się do gminy Ciechocin:

- struktura osadnicza – przeciętna wielkość wsi określana jest na powyżej 20 wsi na 100 km², powyżej 250 mieszkańców przeciętnie w jednej wsi;
- wewnętrzne powiązania funkcjonalne:
 - siła i kierunki ciążenia społeczno-gospodarczych według modelu grawitacyjnego na poziomie 0,5 – 1 promila,
 - kierunki i wielkość rejestrowanych migracji między powiatowych w 2006 r. kształtują się na poziomie 200 – 300;
- struktura demograficzna:

- wyższy od przeciętnego udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym,
- przewidywane zmiany zaludnienia – ubytek o 5-10 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym;
- sieć transportowa:
 - wskaźnik międzygałęziowej dostępności transportowej na poziomie 0,30 – 0,35 według metodyki Instytutu Gospodarki i Przestrzennego Zagospodarowania PAN (T. Komornicki z zespołem 2010);
- gospodarka wodna:
 - gęstość sieci wodociągowej 150 – 200 km/100 km²;
- elektroenergetyka:
 - zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca 800 – 1000 kWh;
- obszarowa ochrona przyrody:
 - udział obszarów chronionych w powierzchni gminy na poziomie 25-50%;
- krajobraz kulturowy:
 - nasycenie zabytkami nieruchomymi (według danych Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków z 2010 r.) na poziomie 10 – 15 na 1 000 ha;
- zasoby energii odnawialnej:
 - energia wodna - średni rzeczny odpływ jednostkowy na poziomie 3-4 l/s/km² (według J. Stachy'ego i B. Biernata),
 - energia wiatrowa - gmina Ciechocin położona jest w II bardzo korzystnej strefie energetycznej wiatru,
 - energia słoneczna - średnie całkowite promieniowanie słoneczne w roku na poziomie 10 – 10,25 MJ/m² x doba (według J. Paszyńskiego i K. Miary, 1994);
- zagrożenia utrudnienia naturalne:
 - zagrożenia i utrudnienia klimatyczne:
 - bonitacja klimatyczna dla rolnictwa (najlepsze warunki w Polsce – 100) na poziomie 90-94 (według Górskiego, 1994),
 - zagrożenia i utrudnienia hydrologiczne:
 - przeważające rodzaje wezbrań określono jako roztopowe (według Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie);
 - silne zagrożenie pustynnieniem w skutek niskiej retencji (według P. Kowalczaka, 2001);

- zagrożenia i ochrona przeciwpowodziowa – udział powierzchni gminy zagrożonych powodzią lub podtopieniami na poziomie 10-20% (szacunek na podstawie mapy roślinności potencjalnej J.M. Matuszkiewicza – Instytut Gospodarki i Przestrzennego Zagospodarowania PAN oraz bazy mokradeł Instytutu Melioracji i Użytków Zielonych).

16.2. Krajowy Program Zwiększania Lesistości

Realizacja zwiększania lesistości jest jednym z ważniejszych elementów polityki leśnej państwa. Konsekwentna realizacja celów tej polityki powinna zapewnić zwiększenie lesistości kraju do poziomu 30% w roku 2020 i 33% po roku 2050.

Szczególną funkcją zalesień powinno być zatem odpowiednie kształtowanie struktur przestrzennych zasobów przyrody, zwiększanie ich biologicznej aktywności i różnorodności, a także estetycznych walorów krajobrazu. Ważnym zadaniem programu zalesień jest ochrona i wzmacnianie oraz łączenie we wspólny system najcenniejszych obszarów przyrodniczych. Bardzo istotnym problemem jest też racjonalne przestrzenne rozmieszczenie przyszłych zalesień. Rozmiar zadań, potrzeba systemowych rozwiązań w skali kraju i regionu, a przede wszystkim znaczenie zalesień dla ochrony środowiska, racjonalizacji struktury użytkowania ziemi i tworzenia ładu w gospodarce przestrzennej, nadają temu problemowi wysoką rangę.

Celem rządowego programu zwiększania lesistości do roku 2050 jest zatem zapewnienie warunków do zwiększenia lesistości do 33%, ustalenie priorytetów ekologicznych i gospodarczych oraz wykorzystanie ich do optymalnego rozmieszczenia zalesień, a także opracowanie odpowiednich instrumentów realizacyjnych.

Integralną częścią programu jest:

- przestrzenny model zwiększania lesistości (obejmujący ustalenie preferencji zalesieniowych gmin) oraz rozmiar zalesień w układzie kraju, województw i powiatów;
- założenia programów regionalnych i lokalnych;
- zadania dla administracji rządowej, władz samorządowych na szczeblu wojewódzkim; powiatowym i gminnym oraz dla gospodarki leśnej;
- harmonogram realizacji i aspekty ekonomiczne.

16.3. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego został przyjęty przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego Uchwałą Nr XI/135/03

na posiedzeniu 26 czerwca 2003 r. Dokument ten porusza najważniejsze aspekty polityki przestrzennej w wymiarze wojewódzkim.

W odniesieniu do gminy Ciechocin istotne znaczenie mają aspekty ujęte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego odnoszące się do:

- polityki ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego :
 - utworzenie Parku Krajobrazowego Doliny Drwęcy,
 - ochronę terenów zalewowych zagrożonych powodzią, w zwłaszcza w dolinie dolnej i środkowej Drwęcy,
 - rekultywację wód zdegradowanych,
 - rozbudowę i odbudowę obiektów małej retencji wod,
 - modernizację systemów melioracyjnych,
 - dostosowanie składu gatunkowego drzewostanów;
- polityki ochrony i kształtowania środowiska kulturowego:
 - wpieranie działań konserwatorskich dla zachowania obiektów sakralnych oraz zespołów dworsko-parkowych,
 - utworzenie parków kulturowych, w tym: Doliny Drwęcy;
- polityki gospodarki turystycznej – promocję i szersze wykorzystanie międzynarodowych wpływów kajakowych Drwęcą;
- polityki produkcji żywności:
 - rozwój rolnictwa ukierunkowanego na zboża, rośliny przemysłowe; produkcja zwierzęca (bydło i trzoda chlewna),
 - rozwój i unowocześnienie przetwórstwa rolno-spożywczego, w tym przetwarzającego surowce lokalne pochodzące z gospodarstw ekologicznych;
- polityki infrastruktury komunalnej:
 - uporządkowanie gospodarki ściekowej w obszarze gmin wiejski poprzez budowę oczyszczalni i sieci kanalizacyjnych w miejscowościach o zwartej zabudowie,
 - realizacja przydomowych oczyszczalni ścieków dla zabudowy rozproszonej,
 - bieżącą likwidację „dzikich” wysypisk.

Realizacja polityki przestrzennej w strefie spowoduje intensyfikację gospodarki rolnej oraz politykę rozwoju wielokierunkowego obejmującego gospodarkę rolną, leśną i turystyczną. Ważne będzie wzmocnienie roli Brodnicy oraz jej powiązania z pozostałymi miastami i siedzibami gmin. Kierunki zagospodarowania koncentrują się właśnie na: powiązaniu strefy

ze stolicami województwa, rozwoju rolnictwa, przetwórstwa rolnego (w tym ekologicznego), rozwoju wypoczynku i rekreacji, a także agroturystyki. Ważne będą działania na rzecz poprawy środowiska przyrodniczego i wyposażenia infrastrukturalnego (gaz) tej niedoinwestowanej strefy. Efektem kumulatywnym powinny być znaczne podniesienie jakości życia mieszkańców strefy i wyrównanie poziomu wyposażenia infrastrukturalnego.

Aktualnie trwają prace nad nowym Planem zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego, wszczęte uchwałą nr XXIX/418/21 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 8 lutego 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego.

16.4. Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Dnia 21 grudnia 2020 r. Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego podjął uchwałę Nr XXVII/399/20 w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 – Strategia Przyspieszenia 2030+.

Jako misję rozwoju województwa przyjęto hasło: *„Człowiek w centrum uwagi”*. Jak stanowi Strategia, przyjęta misja winna być przedmiotem dyskusji podczas konsultacji społecznych – i jest ona efektem tych konsultacji. Jako priorytety rozwoju województwa do roku 2030 przyjęto jeden cel główny jakim jest *„wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej”* oraz wyznaczono cele szczegółowe:

- podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli w tym cyfrowych,
- poprawia zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej,
- wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy,
- redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Ponadto zidentyfikowano dwa obszary *„kapitał ludzki i spójność społeczna”*, a w ramach wytyczono 11 kierunków interwencji, które dotyczyły: edukacji, infrastruktury, prawa, zdrowia, kultury fizycznej, rynku pracy, polityki rodzinnej, dostępności do usług społecznych i zdrowotnych, ubóstwa i przestępczości.

16.5. Strategia Rozwoju Gminy Ciechocin na lata 2016-2026

Strategia Rozwoju Gminy Ciechocin na lata 2016-2026 stanowi załącznik do Uchwały Nr XX/83/2016 Rady Gminy Ciechocin z dnia 19 maja 2016 r. Strategia sformułowała misję Gminy w sposób następujący: *„Misją Gminy Ciechocin jest wykreowanie ośrodka*

o dynamicznym rozwoju przedsiębiorczości, zapewniającego mieszkańcom warunki życia na odpowiednio wysokim, dostosowanym do ich potrzeb poziomie oraz przyjaznego dla turystów”.

Wizja rozwoju gminy powinna być wypełniania poprzez realizację następujących kierunków i celów strategicznych uwzględniając trzy obszary:

- sferę społeczną,
- gospodarkę, środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe,
- zagospodarowanie przestrzenne i infrastrukturę techniczną.

Powyższe obszary realizowane będą poprzez wypełnianie następujących celów strategicznych.

1. *Cel strategiczny I – zrównoważony rozwój gospodarczy, oparty na wykorzystywaniu potencjału turystycznego gminy:*
 - *wsparcie rozwoju gospodarczego i tworzenia miejsc pracy,*
 - *promocja walorów turystycznych i przyrodniczych gminy,*
 - *rozbudowa oferty turystycznej gminy,*
 - *podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska, w tym inwestycje OZE.*
2. *Cel strategiczny II – poprawa ład przestrzennego gminy poprzez inwestycję w infrastrukturę techniczną:*
 - *poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej,*
 - *uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej,*
 - *poprawa stanu infrastruktury teleinformatycznej,*
 - *rewitalizacja.*
3. *Cel strategiczny III – poprawa jakości życia i stopnia aktywności społecznej mieszkańców gminy*
 - *podejmowanie działań na rzecz integracji społecznej mieszkańców gminy,*
 - *rozwój oferty edukacyjnej,*
 - *rozwój oferty skierowanej do rodzin,*
 - *rozwój oferty skierowanej do seniorów i osób niepełnosprawnych,*
 - *rewitalizacja społeczna.*

17. Uwarunkowania wynikające z wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej

Na terenie gminy Ciechocin występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią:

- na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%;
- na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%.

W granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy ustawy Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r. Orientacyjna lokalizacja obszarów szczególnego zagrożenia powodzią została wskazana w części graficznej Studium – załącznik nr 3 rysunek studium, uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego oraz załącznik nr 4 rysunek studium, kierunki zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej dokonał wstępnej oceny ryzyka powodziowego. Celem wstępnej oceny było wyznaczenie obszarów, na których istnieje znaczące ryzyko powodziowe, lub na których wystąpienie dużego ryzyka jest prawdopodobne.

Wstępna ocena ryzyka powodziowego obejmuje:

- obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi,
- obszary znaczących powodzi historycznych,
- obszary, na których wystąpienie powodzi jest prawdopodobne.

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie gminy Ciechocin na tle gmin sąsiednich.	9
Rysunek 2. Podział gminy Ciechocin na obręby geodezyjne.	13
Rysunek 3. Położenie Gminy Ciechocin na tle podziału fizyczno-geograficznego Polski wg Kondrackiego.	21
Rysunek 4. Warunki podłoża budowlanego na terenie gminy Ciechocin.....	23
Rysunek 5. Gmina Ciechocin na tle mapy jednolitych części wód powierzchniowych z podziałem na zlewnie.	26
Rysunek 6. Lokalizacja gminy Ciechocin na tle JCWPd oraz w sąsiedztwie GZWP.	28
Rysunek 7. Strefy energetyczne wiatru wg Haliny Lorenc.....	29
Rysunek 8. Potencjalna roślinność Gminy Ciechocin	36
Rysunek 9. Rozkład przestrzenny gruntów klasy III.	77
Rysunek 10. Mapa miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego – Bydgoszcz i Toruń.	86
Rysunek 11. Porównanie liczby ludności migrującej do Polski w roku 2020 i 2022.	90
Rysunek 12. Obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w gminie Ciechocin.....	100
Rysunek 13. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w gminie Ciechocin.	107
Rysunek 14. Mapa infrastruktury telekomunikacyjnej na terenie RP – rejon powiatu golubsko-dobrzyńskiego.	131
Rysunek 15. Zasięg działania sieci kablowych i bezprzewodowych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego – rejon gminy Ciechocin.....	132
Rysunek 16. Położenie gminy Ciechocin w stosunku do regionów gospodarki odpadami komunalnymi województwa kujawsko-pomorskiego – istniejąc i planowane regionalne Instalacje Przetwarzania Odpadów Komunalnych.....	133

SPIS TABEL

Tabela 1. Analiza porównawcza głównych wskaźników charakteryzujących gminę na tle gmin powiatu golubsko-dobrzyńskiego oraz terenu województwa kujawsko-pomorskiego w 2021 roku.....	10
Tabela 2. Liczba ludności w poszczególnych obrębach geodezyjnych gminy Ciechocin na dzień 14 listopada 2022 roku.....	11
Tabela 3. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Ciechocin w 2021 roku.	14
Tabela 4. Główne wskaźniki dotyczące uzbrojenia terenu gminy Ciechocin na tle powiatu	

golubsko-dobrzyńskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w 2021 roku.	14
Tabela 5. Wydane decyzje o warunkach zabudowy oraz o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego na terenie gminy Ciechocin w latach 2017-2021.	17
Tabela 6. Analiza ilości wydanych decyzji o warunkach zabudowy na terenie gminy Ciechocin na tle gmin powiatu golubsko-dobrzyńskiego i powiatu ogółem w latach 2017-2021.....	17
Tabela 7. Wykaz zabytków w granicach gminy Ciechocin wpisanych do rejestru zabytków.	39
Tabela 8. Wykaz zabytków nieruchomych w granicach gminy Ciechocin włączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków.	40
Tabela 9. Wykaz zabytków ujętych w Gminnej ewidencji zabytków.	41
Tabela 10. Wykaz nieruchomych zabytków archeologicznych na terenie gminy Ciechocin ujętych w wojewódzkiej oraz gminnej ewidencji zabytków.....	43
Tabela 11. Podstawowe wskaźniki demograficzne gminy Ciechocin w latach.....	55
Tabela 12. Ruch naturalny na terenie gminy Ciechocin w latach 2017-2021.....	57
Tabela 13. Ludność według grup wiekowych na terenie gminy Ciechocin w latach 2017-2021.....	58
Tabela 14. Migracje ludności gminy Ciechocin w latach 2017-2021.....	59
Tabela 15. Zatrudnieni (według innego podziału niż PKD) na terenie gminy Ciechocin według płci w latach 2017-2021.	60
Tabela 16. Bezrobotni według płci na terenie gminy Ciechocin w latach 2017-2021.....	61
Tabela 17. Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w gminie Ciechocin w latach 2017-2021.	62
Tabela 18. Podział gospodarki narodowej według PKD w gminie Ciechocin w latach 2017-2021.....	64
Tabela 19. Powierzchnia gruntów klasy III w poszczególnych obrębach geodezyjnych gminy Ciechocin.....	78
Tabela 20. Liczba pracujących mieszkańców gminy Ciechocin na tle powiatu golubsko-dobrzyńskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2017-2021.....	80
Tabela 21. Placówki szkolne i przedszkolne w gminie Ciechocin.	81
Tabela 22. Liczba uczniów i absolwentów w szkołach podstawowych gminy Ciechocin na tle powiatu i województwa.....	81
Tabela 23. Liczba uczniów i absolwentów w gimnazjach gminy Ciechocin na tle powiatu i województwa.....	81
Tabela 24. Liczba porad udzielonych w placówkach opieki zdrowotnej w gminie Ciechocin	

na tle powiatu i województwa w latach 2017-2021.	82
Tabela 25. Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Ciechocin na tle powiatu i województwa w latach 2017 – 2021.	82
Tabela 26. Ludność korzystająca z infrastruktury technicznej w gminie Ciechocin w latach 2017-2021.....	83
Tabela 27. Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych.	101
Tabela 28. Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych.	105
Tabela 29. Chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę. .	108
Tabela 30. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.	110
Tabela 31. Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę wyrażone w ha.	111
Tabela 32. Dochody i wydatki budżetu gminy Ciechocin w latach 2018-2021.	112
Tabela 33. Wydatki na zadania inwestycyjne gminy Ciechocin w 2022 r.	114
Tabela 34. Stan prawny gruntów gminy Ciechocin.	118
Tabela 35. Użytki ekologiczne na terenie gminy Ciechocin.....	119
Tabela 36. Bilans zasobów złóż kopalin na terenie gminy Ciechocin.	124
Tabela 37. Obszary górnicze na terenie gminy Ciechocin.	126
Tabela 38. Wykaz dróg powiatowych na terenie gminy Ciechocin.....	126
Tabela 39. Wykaz dróg gminnych na terenie gminy Ciechocin.	127
Tabela 40. Urządzenia wodociągowe na terenie gminy Ciechocin.	129
Tabela 41. Urządzenia sieciowe kanalizacyjne na terenie gminy Ciechocin.....	130

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba ludności w poszczególnych obrębach geodezyjnych gminy Ciechocin na dzień 14 listopada 2022 roku.....	12
Wykres 2. Liczba ludności gminy Ciechocin w latach 2017-2021.....	57
Wykres 3. Urodzenia żywe, zgony, przyrost naturalny na terenie gminy Ciechocin w latach 2017-2021.....	58
Wykres 4. Ludność według grup ekonomicznych wieku gminy Ciechocin.....	60
Wykres 5. Pracujący na terenie gminy Ciechocin w latach 2017-2021.....	61
Wykres 6. Bezrobotni według płci w gminie Ciechocin w latach 2017-2021.....	62
Wykres 7. Podmioty gospodarcze według sekcji PKD w gminie Ciechocin w 2021 r.	63
Wykres 8. Podmioty gospodarki narodowej ogółem zarejestrowane w rejestrze REGON	

w gminie Ciechocin w latach 2017-2021.....	73
Wykres 9. Ilość wydanych decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w gminie Ciechocin latach 2017-2021.	74
Wykres 10. Lesistość na terenie gminy Ciechocin w latach 2017-2021.....	76
Wykres 11. Prognozowana zmiana liczby ludności w powiecie golubsko-dobrzyńskim w latach 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050.	84
Wykres 12. Prognoza ludności powiatu golubsko-dobrzyńskiego według podziału na funkcjonalne grupy wiekowe.	85
Wykres 13. Prognoza zmiany liczby ludności gminy Ciechocin w latach 2024-2054.	86
Wykres 14. Stan ludności na terenie gminy Ciechocin w latach 2017-2021.....	88
Wykres 15. Stan zasobów mieszkaniowych gminy Ciechocin w latach 2017-2021.	88
Wykres 16. Stan zasobów mieszkaniowych gminy Ciechocin w latach 1995-2020.	89
Wykres 17. Porównanie liczby ludności migrującej do Polski w roku 2020 i 2010.....	91
Wykres 18. Przeciętna powierzchnia mieszkania w Polsce w m ² na osobę w latach 2002-2018.....	92
Wykres 19. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN) w gminie Ciechocin w latach 2002-2022.....	94
Wykres 20. Stan prawny gruntów gminy Ciechocin w %.	119